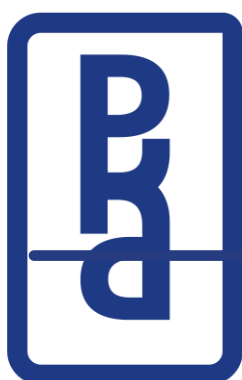

Załącznik nr 2
do uchwały nr 747/2025
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 18 września 2025 r.

Ocena programowa
Profil praktyczny
Raport samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
Ul. J.K. Chodkiewicza 30
85-064 Bydgoszcz

Nazwa ocenianego kierunku studiów: EKONOMIA

1. Poziom/y studiów: PIERWSZY I DRUGI STOPIEŃ
2. Forma/y studiów: STACJONARNE I NIESTACJONARNE
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek¹
EKONOMIA I FINANSE

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

---

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MEiN dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2022 poz. 2202).

Studia pierwszego stopnia

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	Liczba	%
Ekonomia i finanse	180	100

Studia drugiego stopnia

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Ekonomia i finanse	120	100

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

☐ TAK ☒ NIE

W przypadku zaznaczenia opcji TAK, proszę wskazać rodzaj zawodu nauczyciela, w zakresie którego prowadzone jest kształcenie (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję):

- ☐ nauczyciel przedmiotu .....²
- ☐ nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych .....²
- ☐ nauczyciel praktycznej nauki zawodu .....²
- ☐ nauczyciel prowadzący zajęcia .....²
- ☐ nauczyciel psycholog
- ☐ nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej
- ☐ nauczyciel pedagog specjalny
- ☐ nauczyciel logopeda
- ☐ nauczyciel prowadzący zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

² Należy podać nazwę przedmiotu/zawodu/zajęć

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Studia I stopnia

L.p.	symbol kierunkowych efektów uczenia się	kierunkowe efekty uczenia się	odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się (kod składnika opisu)
Wiedza			
1.	K_W01	posiada wiedzę o miejscu ekonomii w systemie nauk oraz o jej powiązaniach z innymi dyscyplinami, zna zasady i koncepcje ekonomii	P6S_WG
2.	K_W02	ma uporządkowaną wiedzę na temat gospodarki rynkowej i jej mechanizmów	
3.	K_W03	ma wiedzę o narzędziach i metodach z zakresu rachunkowości i podatków	
4.	K_W04	ma wiedzę o narzędziach i metodach z zakresu finansów i bankowości	
5.	K_W05	zna i rozumie teorie, zasady, metody oraz narzędzia matematyczne, statystyczne i ekonometryczne	
6.	K_W06	posiada podstawową wiedzę z zakresu zarządzania	
7.	K_W07	zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu nauk społecznych	
8.	K_W08	zna i rozumie mechanizmy polityki gospodarczej oraz posiada podstawową wiedzę na temat problemów gospodarki rynkowej w Polsce i na świecie	P6S_WK
Σ	8		
Umiejętności			
1.	K_U01	potrafi oceniać i prawidłowo identyfikować oraz wyjaśniać zjawiska gospodarcze, ekonomiczne i finansowe zachodzące w skali kraju i w skali międzynarodowej	P6S_UW
2.	K_U02	potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną do obserwacji, opisu, analizowania oraz prognozowania zjawisk i procesów ekonomicznych, a także do przygotowywania raportów, prac pisemnych, prezentowania opinii	
3.	K_U03	posiada umiejętność posługiwania się właściwie dobranymi narzędziami, w tym elektronicznymi w celu analizy i interpretacji zjawisk i procesów ekonomicznych	
4.	K_U04	potrafi interpretować wyniki analiz matematycznych, statystycznych oraz ekonometrycznych i na ich podstawie prognozować zjawiska gospodarcze i społeczne	

5.	K_U05	potrafi prawidłowo posługiwać się systemem norm i zasad w przestrzeganiu prawa i etyki	
6.	K_U06	posługuje się przepisami prawa dotyczącego gospodarki i potrafi je stosować do typowych przypadków praktycznych	
7.	K_U07	potrafi przeprowadzić diagnozę sytuacji przedsiębiorstwa	
8.	K_U08	potrafi posługiwać się rachunkiem ekonomicznym oraz wykorzystać teorie zachowania się podmiotów rynkowych do interpretowania i rozwiązywania problemów ekonomicznych	
9.	K_U09	potrafi prawidłowo formułować, analizować i rozwiązywać problemy ekonomiczne, zarządcze i prawne występujące w przedsiębiorstwie	
10.	K_U10	potrafi zdefiniować i rozwiązywać zadania problemowe (studia przypadków, projekty, zadania)	P6S_UO
11.	K_U11	posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych oraz prac pisemnych posługując się terminologią ekonomiczną oraz wykorzystując dorobek dyscyplin pokrewnych	P6S_UU
12.	K_U12	posiada umiejętności językowe w zakresie ekonomii, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UK
Σ	12		
Kompetencje społeczne			
1.	K_K01	rozumie potrzebę ciągłego zdobywania i pogłębiania wiedzy oraz rozwoju zawodowego wynikającego ze zmienności otoczenia	P6S_KK
2.	K_K02	jest gotów do krytycznej oceny wykorzystywanych metod badawczych, profesjonalizmu i dbałości o rzetelną interpretację danych opisywanej rzeczywistości	
3.	K_K03	potrafi doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności, uzupełniać ją z profesjonalnych źródeł	
4.	K_K04	jest gotów do samodzielnej pracy badawczej, logicznego i analitycznego myślenia oraz poprawnego formułowania wniosków	
5.	K_K05	potrafi zorganizować pracę swoją i zespołu, współdziałać oraz pełnić różne role w grupie	P6S_KO
6.	K_K06	sprawnie komunikuje się z otoczeniem oraz przekazuje swoją wiedzę przy użyciu różnych środków przekazu (w szczególności multimedialnych)	
7.	K_K07	potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę ekonomiczną w działaniach praktycznych	
8.	K_K08	jest gotów do przekazywania i obrony własnych poglądów w kwestiach ekonomicznych i	

		społecznych oraz prowadzenia merytorycznej dyskusji	P6S_KR
9.	K_K09	ma umiejętności klarownego i merytorycznego przedstawienia problemu decyzyjnego	
10.	K_K10	jest gotów do postępowania zgodnie z zasadami prawa, etyki zawodowej z poszanowaniem własności intelektualnej	
Σ	10		

Studia II stopnia

L.p.	symbol kierunkowych efektów uczenia się	kierunkowe efekty uczenia się	odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się (kod składnika opisu)
Wiedza			
1.	K_W01	posiada rozszerzoną wiedzę o charakterze nauk ekonomicznych i ich miejscu w systemie nauk, zna trendy rozwojowe i metodologiczne oraz przedmiotowe powiązania z innymi dyscyplinami naukowymi	P7S_WG
2.	K_W02	zna w poszerzonym zakresie terminologię wykorzystywaną w ekonomii i finansach, rozumie jej źródła oraz zastosowania w systemie nauk społecznych i zachodzące między nimi powiązania	
3.	K_W03	ma pogłębioną wiedzę w zakresie definiowania oraz stosowania norm prawnych, struktury norm prawnych i sposobów ich wykładni oraz przejawów ich stosowania przez powołane do tego organy	
4.	K_W04	ma pogłębioną wiedzę na temat metod badawczych oraz technik i narzędzi pozyskiwania, przetwarzania i analizy danych/informacji w celu opisu i oceny zjawisk oraz procesów gospodarczych	
5.	K_W05	ma poszerzoną wiedzę o metodach i narzędziach analizy ekonomicznej, kategoriach, modelach i teoriach ekonomicznych, za pomocą których może opisywać i oceniać struktury, instytucje i jednostki gospodarcze oraz procesy/zjawiska zachodzące w nich i między nimi	
6.	K_W06	zna główne nuty współczesnej myśli ekonomicznej, ich podstawowe twierdzenia oraz sposoby analizy rzeczywistych zjawisk ekonomicznych przez ich pryzmat	
7.	K_W07	zna na poziomie pogłębionym możliwości zastosowania narzędzi technologii	

		informatycznych wspomagających procesy podejmowania decyzji gospodarczych	
8.	K_W08	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat struktur i instytucji społecznych oraz ich ewolucji, wpływu podmiotów gospodarczych na otoczenie, zna historię myśli ekonomicznej	P7S_WK
Σ	8		
Umiejętności			
1.	K_U01	potrafi prawidłowo identyfikować oraz w sposób pogłębiony wyjaśniać zjawiska gospodarcze, ekonomiczne i finansowe zachodzące w skali mikro-, mezo- i makroekonomicznej	P7S_UW
2.	K_U02	potrafi krytycznie wykorzystywać zaawansowaną wiedzę teoretyczną do obserwacji, opisu, analizowania oraz prognozowania zjawisk i procesów ekonomicznych, a także do przygotowywania raportów, prac pisemnych, prezentowania opinii	
3.	K_U03	posiada umiejętność posługiwania się właściwie dobranymi zaawansowanymi narzędziami, w tym elektronicznymi w celu analizy i interpretacji zjawisk i procesów ekonomicznych	
4.	K_U04	posiada rozwinięte umiejętności badawcze: definiuje problemy badawcze; dobiera właściwe metody i techniki badań; konstruuje narzędzia badawcze; opracowuje, prezentuje i interpretuje wyniki badań; wyciąga wnioski i wskazuje kierunki dalszych badań	
5.	K_U05	potrafi prawidłowo posługiwać się systemem norm i zasad w przestrzeganiu prawa i etyki	
6.	K_U06	sprawnie posługuje się przepisami prawa dotyczącego gospodarki i potrafi je stosować do wybranych przypadków praktycznych	
7.	K_U07	potrafi przeprowadzić zaawansowaną diagnozę sytuacji przedsiębiorstwa	
8.	K_U08	potrafi dostrzec problem badawczy lub zawodowy i poddać go profesjonalnej analizie stosując przy tym zaawansowaną wiedzę z zakresu rachunkowości, finansów, podatków, zarządzania lub marketingu	
9.	K_U09	potrafi kierować zasobami ludzkimi, materialnymi, finansowymi i informacyjnymi w celu skutecznego i efektywnego wykonania zadań oraz samodzielnie planować, realizować i ukierunkowywać innych w procesie uczenia się przez całe życie	P7S_UO
10.	K_U10	potrafi zdefiniować i rozwiązywać zaawansowane zadania problemowe (studia przypadków, projekty, zadania)	

11.	K_U11	posiada pogłębioną umiejętność przygotowania wystąpień ustnych oraz prac pisemnych w języku polskim lub w języku obcym posługując się terminologią ekonomiczną oraz wykorzystując dorobek dyscyplin pokrewnych	P7S_UU
12.	K_U12	posiada umiejętności językowe w zakresie ekonomii, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P7S_UK
Σ	12		
Kompetencje społeczne			
1.	K_K01	ma świadomość poziomu swojej wiedzy, dokonuje samooceny własnych kompetencji, nabytą wiedzę i umiejętności potrafi uzupełniać i doskonalić	P7S_KK
2.	K_K02	jest gotów do krytycznej oceny wykorzystywanych zaawansowanych metod badawczych, profesjonalizmu i dbałości o rzetelną interpretację danych opisywanej rzeczywistości	
3.	K_K03	rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, skutecznie inspiruje i organizuje proces uczenia się współpracowników	
4.	K_K04	jest gotów do samodzielnej pracy badawczej, logicznego i analitycznego myślenia, poprawnego formułowania wniosków oraz konstruktywnego uczestnictwa w przygotowaniu projektów uwzględniających aspekty ekonomiczne, prawne i społeczne	
5.	K_K05	kompetentnie komunikuje się i współpracuje z otoczeniem, w tym z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie; potrafi zorganizować pracę swoją i zespołu, współdziałać oraz pełnić różne role w grupie	P7S_KO
6.	K_K06	potrafi wykorzystać zdobytą pogłębioną wiedzę w działaniach praktycznych	
7.	K_K07	jest świadomy złożoności procesów zachodzących we współczesnej gospodarce, jest zdolny do samodzielnej oceny zjawisk społeczno-gospodarczych i formułowania wniosków na ich temat	
8.	K_K08	ma umiejętności klarownego i merytorycznego przedstawienia problemu badawczego lub decyzyjnego, prowadzenia merytorycznej dyskusji, prezentacji swoich poglądów i obrony przyjętej argumentacji	
9.	K_K09	potrafi myśleć i działać w sposób profesjonalny, etyczny i przedsiębiorczy optymalnie wykorzystując zdobytą wiedzę	P7S_KR
Σ	9		

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
RADOSŁAW KRAJEWSKI	DR HAB. PROF. UCZLENI/ DZIEKAN WYDZIAŁU PRAWA I EKONOMII
SŁAWOMIR KAMOSIŃSKI	PROF. DR HAB. /KIEROWNIK KATEDRY EKONOMII
MARYLA BIENIEK-MAJKA	DR /ADIUNKT/ PRODZIEKAN DS. KSZTAŁCENIA (EKONOMIA I FINANSE)
KATARZYNA KACHEL	DR/ ADIUNKT/ PRZEWODNICZĄCA RADY KIERUNKU EKONOMIA
BOGUMIŁA ROPIŃSKA	DR/ ADIUNKT/ Z-CA PRZEWODNICZĄCEJ RADY KIERUNKU EKONOMIA

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Studia I stopnia	3
Studia II stopnia	5
Prezentacja uczelni	10
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	12
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	12
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	20
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	34
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	41
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	46
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	53
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	57
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	60
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	71
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	75
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	83
Część III. Załączniki	85
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	85
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	91

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (UKW) jest dynamicznie rozwijającą się uczelnią, największą w mieście i drugą w województwie kujawsko-pomorskim, zarówno pod względem liczby nauczycieli akademickich, liczby oferowanych kierunków studiów i form kształcenia, jak również pod względem liczby studentów i absolwentów.

Historia Uczelni sięga 1969 roku. W tym czasie została powołana w Bydgoszczy Wyższa Szkoła Nauczycielska (1969-1974), przekształcona następnie w Wyższą Szkołę Pedagogiczną (1974-2000). Kolejna transformacja zaowocowała powołaniem Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego (2000-2005). Ostatecznie ranga uniwersytecka Uczelni została usankcjonowana ustawą z 21.04.2005 r. powołującą w Bydgoszczy Uniwersytet Kazimierza Wielkiego (UKW). Obecnie jest on jednym z najmłodszych szerokoprofilowych uniwersytetów w kraju, największą uczelnią w mieście i drugą w województwie. UKW prowadzi kształcenie na blisko 70 kierunkach studiów, realizowanych na trzech poziomach kształcenia: studiach licencjackich i inżynierskich (I stopnia), studiach magisterskich uzupełniających (II stopnia) w Szkole Doktorskiej. Uniwersytet prowadzi również studia podyplomowe. ([link](#))

Obecnie w Uniwersytecie studiuje około 7,5 tysiąca studentów. Kadre badawczo-dydaktyczną uczelni stanowi ponad 710 nauczycieli akademickich. Wśród nich jest 221 profesorów, w tym 54 tytułarnych, którzy wraz z innymi osobami prowadzącymi zajęcia, studiującymi oraz z pracownikami administracyjnymi i obsługą tworzą wspólnotę akademicką. Dużą uwagę poświęca się rozwojowi potencjału kadry, dlatego pracownicy uczestniczą w szkoleniach, projektach badawczych, współpracują z jednostkami polskimi i zagranicznymi. UKW posiada 17 uprawnień do nadawania stopnia doktora i stopnia doktora habilitowanego.

Podstawowymi jednostkami organizacyjnymi Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego od roku 2019 są wydziały i instytuty. Na UKW funkcjonuje 17 wydziałów (Prawa i Ekonomii, Edukacji Muzycznej, Historyczny, Mechatroniki, Językoznawstwa, Literaturoznawstwa, Nauk Biologicznych, Nauk o Polityce i Administracji, Pedagogiki, Psychologii, Filozofii, Fizyki, Nauk Geograficznych, Nauk o Kulturze, Informatyki, Inżynierii Materiałowej, Nauk o Zdrowiu i Kulturze Fizycznej) oraz 2 instytuty (Komunikacji Społecznej i Mediów oraz Matematyki). Badania naukowe prowadzone są w 20 dyscyplinach tożsamyh z podstawowymi jednostkami organizacyjnymi za które uważa się wydziały i instytuty (§ 74 Statutu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego ([link](#))).

Poza strukturą podstawowych jednostek organizacyjnych w uczelni funkcjonuje Centrum Dydaktyczno-Edukacyjne, w skład którego wchodzi: Studium Języków Obcych i Tłumaczeń, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz Studium Praktyk. Jednostkami powołanymi do obsługi procesu dydaktycznego i zapewniania jakości w tym obszarze są cztery kolegia, a w nich cztery Biura Obsługi Studentów. Kierunek ekonomia jest obsługiwany przez Biuro Obsługi Studentów Kolegium IV.

Kształcenie na kierunku ekonomia profil praktyczny związane jest działalnością badawczo-dydaktyczną oraz praktyczną pracowników Wydziału Prawa i Ekonomii (WPiE). Wydział ten jest następcą funkcjonującego w poprzedniej strukturze Instytutu Prawa i Ekonomii, a wcześniej Wydziału Administracji i Nauk Społecznych. Obecnie na studiach I i II stopnia w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym na Wydziale studiuje łącznie 1644 studentów.

Warto zauważyć, że przygotowania do uruchomienia studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku ekonomia rozpoczęły się w styczniu 2014 roku za zgodą JM Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego prof. dr. hab. Janusza Ostoi-Zagórskiego oraz za poparciem Dziekan Wydziału Administracji i Nauk Społecznych dr hab. Anny Koziczak, prof. UKW, w ówczesnym Instytucie Prawa, Administracji i Zarządzania. Przygotowany program studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku ekonomia został przyjęty przez Senat Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy uchwałą nr 146/2013/2014 z dnia 24 czerwca 2014 roku. W kolejnym kroku dokumenty związane z tym programem studiów zostały wysłane do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Warszawie. Podlegały one kontroli przez Polską Komisję Akredytacyjną. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, po zasięgnięciu opinii Polskiej Komisji Akredytacyjnej, oceniającej dokumenty, 16 grudnia 2014 roku wydał zgodę na uruchomienie na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Instytucie Prawa, Administracji i Zarządzania studiów

pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku ekonomia. Powyższa decyzja administracyjna, wydana na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym, umożliwiła ówczesnemu Instytutowi Prawa, Administracji i Zarządzania, rozpoczęcie przygotowań do prac nad rekrutacją studentów na studia stacjonarne i niestacjonarne. Ekonomia została drugim kierunkiem prowadzonym/realizowanym przez instytut, obok administracji (pierwszego i drugiego stopnia). Z uwagi na wejście w życie 1.10. 2018 roku nowej ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zaistniała konieczność zmiany profilu studiów na kierunku ekonomia studia pierwszego stopnia z ogólnoakademickiego na profil praktyczny. Program studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym na kierunku ekonomia, zgodnie z obowiązującymi przepisami, musiał zyskać akceptację Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Ten kolegiálny organ uchwałą nr 173/2018/2019 z dnia 28 maja 2019 roku ([link](#)) w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku ekonomia – stacjonarne i niestacjonarne studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym, przyjął program studiów. Pod uchwałą podpisał się JM Rektor Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego prof. dr hab. Jacek Woźny. Podjęta przez Senat uchwała przesądziła o tym, że 1 października 2019 roku studenci ekonomii rozpoczynający studia stacjonarne i niestacjonarne zainicjowali studia o profilu praktycznym. Dnia 23 czerwca 2022 roku Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydał decyzję, w której udzielił Uniwersytetowi Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy zgodę na uruchomienie studiów drugiego stopnia o profilu praktycznym na kierunku ekonomia. Tym samym od 1 października 2022 roku w murach ówczesnego Instytutu Prawa i Ekonomii, zasiedli studenci drugiego stopnia ekonomii, studiując stacjonarnie oraz niestacjonarnie.

Obecnie w ramach Wydziału poza studiami na kierunku ekonomia, prowadzone są trzy kierunki studiów licencjackich: administracja, prawo w biznesie, kryminologia oraz trzy kierunki studiów magisterskich: prawo w biznesie, administracja, ekonomia oraz prawo jako studia magisterskie jednolite. Studia z zakresu administracji (I i II stopień) oraz studia magisterskie z zakresu prawa w biznesie prowadzone są jako studia o profilu ogólnoakademickim.

Wszystkie szczegółowe informacje o Wydziale Prawa i Ekonomii oraz prowadzonym przez Wydział kierunku studiów można znaleźć na stronie jednostki ([link](#))

Raport samooceny zostanie udostępniony na stronie Działu Jakości i Organizacji Kształcenia ([link](#))

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Powiązanie koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy stanowi wspólnotę akademicką dążącą do poszukiwania prawdy i szanującą godność człowieka. Celem Uniwersytetu jest prowadzenie badań naukowych o najwyższej jakości, upowszechnianie wiedzy oraz dziedzictwa kulturowego, a także wspieranie gospodarki innowacyjnymi projektami. Uczelnia wypełniając swoją służbę wobec mieszkańców Bydgoszczy, regionu kujawsko-pomorskiego, Polski i Europy promuje działalność zgodną z zasadami etycznymi oraz tradycjami uniwersyteckimi. Badania prowadzone w UKW odbywają się z poszanowaniem autonomii oraz wolności. Kształcenie studentów odbywa się w duchu uczciwości, kreatywności oraz tolerancji. Dzięki temu absolwenci są gotowi na wyzwania zmieniającego się świata. Młodzi ludzie wybierają studia na kierunkach, które dają dobre perspektywy zawodowe, a jednym z nich jest ekonomia, studia pierwszego i drugiego stopnia – kierunek, na którym przekazywana wiedza teoretyczna podparta jest wiedzą i umiejętnościami praktycznymi. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy prowadząc studia na kierunku ekonomia na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym spełnia więc swoją misję na rzecz obywateli i państwa „dostarczając” specjalistów na rynek pracy. Uniwersytet dzięki współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym przyczynia się do wzrostu konkurencyjności Bydgoszczy oraz całego województwa kujawsko-pomorskiego. Ważną wartością uczelni jest dbałość o relacje międzyludzkie, które budowane są w oparciu o wzajemne zaufanie i współpracę. Szanowana jest podmiotowość każdego członka wspólnoty pracowników, studentów oraz absolwentów. Wydział Prawa i Ekonomii wpisuje się w założenia ww. strategii.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku ekonomia są spójne z misją i celami strategicznymi Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy oraz strategią rozwoju Wydziału Prawa i Ekonomii. Zgodnie ze strategią rozwoju UKW przyjętą na lata 2021-2026 (uchwała Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 44/2020/2021 z dnia 29 czerwca 2021 r., dostępna pod adresem: [\(link\)](#) Kształcenie na kierunku ekonomia jest również zgodne z misją i strategią rozwoju Instytutu Prawa i Ekonomii, przyjętą przez Radę Naukową Instytutu Prawa i Ekonomii zaopiniowaną pozytywnie przez Radę Kierunku (uchwała Rady Kierunku nr 1/11/2020_RK_E z dnia 24 listopada 2020 roku w sprawie wyrażenia pozytywnej opinii o strategii rozwoju IPiE) i przyjętą przez Radę Naukową (uchwała Rady Naukowej nr 1/11/2020 z dnia 26 listopada 2020 w sprawie przyjęcia strategii rozwoju IPiE). W czerwcu 2021 roku Uniwersytet przyjął nową strategię na lata 2021-2026 (Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr 44/2020/2021 Senatu UKW z dnia 29 czerwca 2021 r. [\(link\)](#)). W związku z tym przyjęto zmodyfikowaną i uzupełnioną wersję strategii IPiE.

Rada Kierunku Ekonomia pozytywnie zaopiniowała (uchwała Rady Nr 3/01/2021_RK_E z dnia 14 stycznia 2021 roku) przyjętą przez Radę Naukową Instytutu Prawa i Ekonomii Strategię Instytutu Prawa i Ekonomii UKW (uchwała Rady Naukowej nr 1/01/2022 z 17 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Instytutu Prawa i Ekonomii UKW)

Misją Wydziału Prawa i Ekonomii jest prowadzenie działalności badawczej i dydaktycznej na najwyższym poziomie. W ramach aktywności badawczej na Wydziale Prawa i Ekonomii prowadzone są szerokoprofilowe badania naukowe w ramach dyscypliny nauki prawne oraz dyscypliny ekonomia i finanse. Z kolei przestrzeń dydaktyczna obejmuje ważne i chętnie wybierane kierunki studiów – prawo w biznesie, prawo, administracja, kryminologia oraz ekonomia.

Cele strategiczne Wydziału są spójne ze strategią rozwoju Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego i uwzględniają specyfikę realizowanych na Wydziale studiów na kierunku ekonomia oraz prowadzonych badań w obrębie nauk społecznych. Zostały one podzielone na kilka obszarów, takie jak badania naukowe, jakość kształcenia i rozwój kierunków studiów, komunikacja i promocja, współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz organizacja (zarządzanie).

Zgodnie ze strategią Wydziału Prawa i Ekonomii, kryterium „jakość kształcenia i rozwój kierunków studiów” tworzy kilkanaście celów szczegółowych, m.in.:

- a) Utrzymanie dotychczasowej oferty dydaktycznej na kierunkach administracja, ekonomia, kryminologia, prawo oraz prawo w biznesie z zachowaniem najwyższych standardów kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów i modułów.
- b) Utrzymanie na najwyższym poziomie oferty kształcenia realizowanego w ramach studiów podyplomowych.
- c) Doskonalenie metod kształcenia, w tym z zakresu innowacyjnych technik dydaktycznych oraz kształcenia zdalnego, w szczególności cyfrowych platform dydaktycznych.
- d) Weryfikacja programów kształcenia z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy oraz w dialogu z interesariuszami.
- e) Wypracowywanie dobrych standardów udziału studentów w badaniach naukowych na kierunku administracja oraz odbywania praktyk i udziału w innych formach adekwatnych do praktycznego profilu kierunków ekonomia, kryminologia, prawo i prawo w biznesie.
- f) Wdrażanie działań mających na celu osiąganie jak najwyższej jakości prac dyplomowych na prowadzonych kierunkach studiów.
- g) Aktywizowanie studentów w ramach kół naukowych, spotkań z praktykami, wykładów otwartych i innych dodatkowych form.
- h) Doskonalenie systemu nagród i wyróżnień dla najlepszych studentów, absolwentów i autorów prac dyplomowych.

Kierunek ekonomia prowadzony na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym wpisuje się w strategię WPIE, szczególności w zakresie oferowania kierunków studiów, których absolwenci znajdą swoje miejsce na rynku pracy. Jest to jeden z kilku atrakcyjnych kierunków prowadzonych od roku akademickiego 2015/2016 przez wcześniejszy Instytut Prawa i Ekonomii – obok prawa (studia jednolite), administracji (studia I i II stopnia), kryminologii oraz prawa w biznesie (studia I i II stopnia). Kierunek ekonomia współtworzy przestrzeń umacniania pozycji naukowej i dydaktycznej Uniwersytetu.

Związek kształcenia z obszarami działalności zawodowej i gospodarczej

Kształcenie realizowane na kierunku Ekonomia pozostaje w ścisłym i bezpośrednim związku z kluczowymi obszarami działalności zawodowej i gospodarczej właściwymi dla dyscypliny ekonomia i finanse. Program studiów został zaprojektowany w sposób umożliwiający studentom nabycie kompetencji odpowiadających realnym wymaganiom rynku pracy oraz specyfice funkcjonowania podmiotów gospodarczych i instytucji publicznych w warunkach gospodarki rynkowej.

Zakładane efekty uczenia się oraz treści programowe odnoszą się do podstawowych i zaawansowanych procesów ekonomicznych zachodzących w przedsiębiorstwach, instytucjach finansowych, administracji publicznej oraz organizacjach otoczenia biznesu. Kształcenie uwzględnia zarówno wymiar mikroekonomiczny, związany z funkcjonowaniem podmiotów gospodarczych i podejmowaniem decyzji ekonomicznych, jak i wymiar makroekonomiczny, obejmujący analizę polityki gospodarczej, finansów publicznych oraz uwarunkowań rozwoju regionalnego i krajowego.

Program studiów akcentuje przygotowanie studentów do praktycznego wykonywania zadań zawodowych poprzez rozwijanie umiejętności analitycznych, decyzyjnych i organizacyjnych, które są niezbędne w pracy ekonomisty. Efekty uczenia się w zakresie umiejętności obejmują w szczególności zdolność do analizy i interpretacji danych ekonomicznych i finansowych, identyfikowania zależności przyczynowo-skutkowych w procesach gospodarczych oraz wykorzystywania narzędzi ilościowych i informatycznych w rozwiązywaniu problemów decyzyjnych. Kompetencje te mają bezpośrednie zastosowanie w działalności operacyjnej i analitycznej przedsiębiorstw, instytucji finansowych oraz jednostek sektora publicznego.

Istotnym elementem powiązania kształcenia z praktyką zawodową jest kształtowanie umiejętności formułowania i oceny wariantów decyzyjnych w warunkach niepewności i ryzyka, charakterystycznych dla współczesnej gospodarki. Studenci uczą się analizować skutki podejmowanych decyzji

ekonomicznych, prognozować rozwój zjawisk gospodarczych oraz oceniać efektywność działań podejmowanych przez podmioty gospodarcze i instytucje publiczne.

Kształcenie na kierunku Ekonomia uwzględnia również znaczenie otoczenia prawnego i instytucjonalnego działalności gospodarczej. Efekty uczenia się odnoszą się do praktycznego stosowania regulacji prawnych, zasad ładu gospodarczego oraz norm etycznych w działalności zawodowej ekonomisty. Studenci są przygotowywani do funkcjonowania w środowisku wymagającym znajomości podstaw prawa gospodarczego, finansowego i administracyjnego oraz odpowiedzialnego podejmowania decyzji z uwzględnieniem interesu publicznego i zasad etyki zawodowej.

Ważnym obszarem kształcenia są także kompetencje społeczne, które znajdują zastosowanie w pracy zespołowej i komunikacji w środowisku zawodowym. Program studiów kształtuje umiejętność współpracy w zespołach zadaniowych, argumentowania stanowisk, prezentowania wyników analiz ekonomicznych oraz skutecznej komunikacji z różnymi grupami interesariuszy, w tym współpracownikami, przełożonymi, klientami i partnerami instytucjonalnymi.

Tak ukształtowany model kształcenia zapewnia spójność pomiędzy zakładanymi efektami uczenia się a rzeczywistymi wymaganiami obszarów działalności zawodowej i gospodarczej właściwych dla kierunku Ekonomia, wzmacniając praktyczny charakter studiów oraz zwiększając użyteczność kompetencji nabywanych przez absolwentów na rynku pracy.

Zgodności koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku Ekonomia, realizowanym na Wydziale Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy na studiach pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym, są w sposób jednoznaczny zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w szczególności regionalnego i krajowego rynku pracy. Województwo kujawsko-pomorskie, ze szczególnym uwzględnieniem miasta Bydgoszczy i gmin ościennych, charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą gospodarczą obejmującą przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe, sektor finansowy, rozwijającą się przedsiębiorczość, instytucje publiczne oraz organizacje otoczenia biznesu. Dynamiczne zmiany zachodzące w gospodarce regionu generują zapotrzebowanie na specjalistów z zakresu ekonomii, zdolnych do analizy procesów gospodarczych, podejmowania racjonalnych decyzji ekonomicznych oraz wspierania rozwoju podmiotów gospodarczych i instytucji publicznych.

Kierunek Ekonomia wpisuje się w promowaną przez Uniwersytet Kazimierza Wielkiego ideę ścisłego powiązania kształcenia akademickiego z potrzebami praktyki gospodarczej oraz rynku pracy. W ramach nauk społecznych realizacja tej idei wymaga świadomego projektowania programu studiów w taki sposób, aby absolwenci posiadali nie tylko wiedzę teoretyczną, ale przede wszystkim praktyczne umiejętności oraz kompetencje społeczne umożliwiające sprawne funkcjonowanie w realiach współczesnej gospodarki. Rolą uczelni jest w tym zakresie dostarczanie rynkowi pracy wysoko wykwalifikowanej kadry ekonomistów, przygotowanych do pracy w przedsiębiorstwach prywatnych, instytucjach finansowych, administracji publicznej oraz do prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Tworząc i doskonaląc program studiów na kierunku Ekonomia, Wydział Prawa i Ekonomii wychodzi naprzeciw oczekiwaniom lokalnego i regionalnego środowiska gospodarczego, w tym przedsiębiorców, kadry menedżerskiej, instytucji finansowych oraz władz samorządowych. Koncepcja kształcenia została zaprojektowana w odpowiedzi na rosnące zapotrzebowanie rynku pracy na specjalistów posiadających kompetencje analityczne, finansowe, decyzyjne i organizacyjne. Dzięki praktycznemu profilowi studiów absolwenci kierunku Ekonomia są lepiej przygotowani do szybkiej adaptacji do zmieniających się warunków gospodarczych oraz elastycznego reagowania na potrzeby rynku pracy.

Profil praktyczny kierunku umożliwia studentom nie tylko zdobycie wiedzy pozwalającej na rozumienie, diagnozowanie i wyjaśnianie współczesnych procesów i zjawisk ekonomicznych, ale również nabycie doświadczenia praktycznego w zakresie stosowania tej wiedzy w realnych sytuacjach zawodowych. Celem kształcenia na kierunku Ekonomia jest przygotowanie absolwentów do efektywnego funkcjonowania na rynku pracy jako specjalistów zdolnych do analizy danych ekonomicznych i finansowych, prognozowania zjawisk gospodarczych, oceny efektywności działań

gospodarczych oraz podejmowania racjonalnych decyzji ekonomicznych w warunkach niepewności i ryzyka.

W procesie opracowywania i doskonalenia koncepcji kształcenia istotną rolę odgrywają nauczyciele akademicki, studenci oraz władze wydziału, a także interesariusze zewnętrzni, reprezentujący otoczenie społeczno-gospodarcze. Informacji zwrotnej na temat stopnia dostosowania efektów uczenia się do potrzeb rynku pracy dostarczają w szczególności pracodawcy współpracujący z uczelnią, studenci odbywający praktyki zawodowe oraz absolwenci ekonomii, którzy wykorzystują nabyte kompetencje w działalności zawodowej. Ich opinie stanowią istotny element procesu doskonalenia programu studiów.

Kształcenie na kierunku Ekonomia ma charakter interdyscyplinarny, łącząc wiedzę z zakresu ekonomii i finansów z elementami nauk o zarządzaniu, prawa gospodarczego, analizy danych oraz narzędzi informatycznych wykorzystywanych w działalności gospodarczej. Program studiów obejmuje zarówno przedmioty o charakterze teoretycznym, jak i liczne zajęcia praktyczne realizowane w formie ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów oraz praktyk zawodowych, stanowiących integralną część procesu kształcenia.

Istotnym elementem programu jest możliwość wyboru modułów zajęć oraz przedmiotów specjalistycznych, które pozwalają studentom ukierunkować kształcenie zgodnie z własnymi zainteresowaniami i planami zawodowymi. Zachowana została przy tym staranna sekwencja przedmiotów oraz odpowiednie przypisanie liczby godzin i punktów ECTS, co zapewnia spójność programu oraz stopniowe pogłębianie wiedzy i umiejętności.

Program studiów na kierunku Ekonomia ma charakter nowoczesny i odpowiada aktualnym potrzebom rynku pracy oraz oczekiwaniom pracodawców funkcjonujących w warunkach współczesnej gospodarki rynkowej. Dzięki temu absolwenci kierunku Ekonomia na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy są dobrze przygotowani do podjęcia pracy zawodowej oraz do podejmowania własnej działalności gospodarczej.

Sylwetka absolwenta, przewidywane miejsce zatrudnienia absolwentów

Absolwent kierunku Ekonomia studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym posiada wiedzę z zakresu ekonomii i finansów oraz dziedzin uzupełniających, niezbędną do analizy i interpretacji procesów gospodarczych zachodzących w przedsiębiorstwach, instytucjach publicznych oraz organizacjach otoczenia biznesu. Rozumie mechanizmy funkcjonowania gospodarki rynkowej w skali mikro-, mezo- i makroekonomicznej oraz zna podstawowe uwarunkowania prawne, organizacyjne i instytucjonalne działalności gospodarczej.

Absolwent potrafi pozyskiwać, analizować i interpretować dane ekonomiczne i finansowe, a także stosować odpowiednie metody i narzędzia analityczne w praktyce zawodowej. Posiada umiejętności formułowania i oceny wariantów decyzyjnych, prognozowania zjawisk gospodarczych oraz oceny efektywności działań podejmowanych przez podmioty gospodarcze. Jest przygotowany do współpracy z innymi specjalistami, w tym prawnikami, finansistami i menedżerami, w interdyscyplinarnym środowisku pracy.

Absolwent studiów pierwszego stopnia wykazuje zdolność rozpoznawania zmian zachodzących w gospodarce oraz posiada kompetencje umożliwiające dostosowywanie się do tych zmian w działalności zawodowej. Zna zasady etyki zawodowej oraz odpowiedzialności ekonomicznej i społecznej, co pozwala mu na podejmowanie racjonalnych i odpowiedzialnych decyzji gospodarczych. Jest przygotowany do pracy w przedsiębiorstwach prywatnych, instytucjach finansowych, administracji publicznej oraz organizacjach otoczenia biznesu, w szczególności w działach ekonomicznych, finansowych, analitycznych, planistycznych i administracyjnych. Absolwent jest również przygotowany do podejmowania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej, z uwzględnieniem zasad efektywności ekonomicznej, wymogów formalnoprawnych oraz uwarunkowań rynkowych.

Absolwent kierunku Ekonomia zna język obcy na poziomie co najmniej B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, umożliwiającym komunikację w środowisku zawodowym oraz korzystanie ze specjalistycznej literatury i dokumentów ekonomicznych. Studia pierwszego stopnia przygotowują absolwenta do kontynuowania kształcenia na studiach drugiego stopnia, w szczególności

na kierunkach takich jak: ekonomia, zarządzanie, administracja, prawo w biznesie oraz innych pokrewnych kierunkach z obszaru nauk społecznych.

Absolwent kierunku Ekonomia studiów drugiego stopnia o profilu praktycznym posiada pogłębioną wiedzę z zakresu ekonomii i finansów oraz zaawansowane umiejętności analityczne i decyzyjne. Jest przygotowany do samodzielnego rozwiązywania złożonych problemów gospodarczych, projektowania i wdrażania rozwiązań ekonomicznych oraz pełnienia ról specjalistycznych i kierowniczych. Jest przygotowany do pracy w przedsiębiorstwach prywatnych i publicznych, instytucjach finansowych, jednostkach administracji publicznej oraz organizacjach otoczenia biznesu, w szczególności na stanowiskach analitycznych, doradczych, menedżerskich i eksperckich. Absolwent jest również przygotowany do samodzielnego projektowania, prowadzenia i rozwoju własnej działalności gospodarczej, w tym do podejmowania decyzji strategicznych, zarządzania zasobami oraz oceny opłacalności i ryzyka przedsięwzięć ekonomicznych. Absolwent kierunku Ekonomia studiów drugiego stopnia zna język obcy na poziomie co najmniej B2+ umożliwiającym swobodną komunikację w środowisku zawodowym, udział w międzynarodowych zespołach projektowych oraz korzystanie ze specjalistycznej literatury i dokumentów ekonomicznych. Studia drugiego stopnia przygotowują absolwenta do podejmowania dalszego rozwoju zawodowego, w tym kształcenia na studiach podyplomowych oraz do uczestnictwa w projektach badawczo-analitycznych i rozwojowych.

Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia

Cechami wyróżniającymi koncepcję kształcenia na kierunku Ekonomia są:

- dostosowanie oferty edukacyjnej do aktualnych i prognozowanych potrzeb rynku pracy oraz otoczenia społeczno-gospodarczego;
- wprowadzenie modułów i przedmiotów specjalistycznych umożliwiających studentom indywidualizację ścieżki kształcenia oraz zwiększających ich konkurencyjność na rynku pracy;
- systematyczne budowanie i rozwijanie potencjału kadrowego, łączącego dorobek naukowy z doświadczeniem praktycznym;
- współpraca z podmiotami gospodarczymi, instytucjami finansowymi, organizacjami otoczenia biznesu oraz jednostkami administracji publicznej;
- stałe kontakty z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, w tym w zakresie dostosowywania efektów uczenia się i programu studiów do potrzeb rynku pracy;
- tworzenie warunków sprzyjających osobistemu rozwojowi studentów oraz ich aktywności społecznej i zawodowej;
- kształcenie specjalistów wyposażonych w szeroką wiedzę ekonomiczną, wysokie kompetencje analityczne, społeczne i organizacyjne, umożliwiające odnalezienie się i umocnienie pozycji w konkurencyjnym środowisku zawodowym.

Zespół opracowujący koncepcję kształcenia na kierunku Ekonomia w szczególności uwzględniał konieczność zapewnienia studentom przygotowania do praktycznego rozwiązywania problemów ekonomicznych. Prowadzący zajęcia w wielu przypadkach łączą wiedzę teoretyczną z doświadczeniem zawodowym, co wzbogaca proces dydaktyczny o aspekty praktyczne i przekłada się na wysoką jakość kształcenia. Realizacji przyjętej koncepcji sprzyja zarówno odpowiedni dobór przedmiotów w planie studiów, jak i nacisk na formy zajęć oraz metody dydaktyczne aktywizujące studentów, wspierające rozwój samodzielności, krytycznego myślenia oraz kompetencji praktycznych.

Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia oraz wykorzystane wzorce krajowe i międzynarodowe

Koncepcja kształcenia na kierunku Ekonomia, realizowanym na Wydziale Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, posiada szereg cech wyróżniających, które determinują jej praktyczny charakter, spójność programową oraz adekwatność wobec współczesnych wyzwań gospodarczych i oczekiwań rynku pracy. Przy jej opracowywaniu oraz systematycznym doskonaleniu uwzględniono zarówno doświadczenia własne Uczelni, jak i dobre praktyki funkcjonujące w krajowych oraz zagranicznych ośrodkach akademickich prowadzących kształcenie ekonomiczne.

Do kluczowych cech wyróżniających koncepcję kształcenia na kierunku Ekonomia należy przede wszystkim konsekwentna orientacja na profil praktyczny. Przejawia się ona w konstrukcji efektów uczenia się, strukturze programu studiów, doborze treści programowych oraz form i metod dydaktycznych. Kształcenie zostało zaprojektowane w taki sposób, aby studenci nabywali umiejętności i kompetencje możliwe do bezpośredniego wykorzystania w praktyce zawodowej, a nie jedynie wiedzę o charakterze teoretycznym.

Istotnym wyróżnikiem jest również integracja wiedzy ekonomicznej z innymi obszarami nauk społecznych, w szczególności z finansami, naukami o zarządzaniu oraz elementami prawa gospodarczego. Interdyscyplinarność ta pozwala na lepsze przygotowanie absolwentów do funkcjonowania w złożonym i dynamicznym środowisku gospodarczym, w którym decyzje ekonomiczne podejmowane są w określonych ramach instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych. Koncepcja kształcenia wyróżnia się także elastycznością i możliwością indywidualizacji ścieżki kształcenia, m.in. poprzez ofertę modułów i przedmiotów do wyboru. Rozwiązanie to umożliwia studentom rozwijanie kompetencji zgodnych z ich zainteresowaniami oraz planowanymi obszarami aktywności zawodowej, a jednocześnie zwiększa ich konkurencyjność na rynku pracy.

Na uwagę zasługuje również powiązanie procesu kształcenia z otoczeniem społeczno-gospodarczym, realizowane poprzez uwzględnianie opinii interesariuszy zewnętrznych, organizację praktyk zawodowych oraz włączanie do procesu dydaktycznego treści odzwierciedlających aktualne problemy gospodarki regionalnej i krajowej (np. kwestie związane z wdrażaniem KSeF). Dzięki temu program studiów pozostaje aktualny, a nabywane kompetencje odpowiadają rzeczywistym potrzebom pracodawców.

W procesie konstruowania programu studiów oraz definiowania efektów uczenia się wykorzystano wzorce krajowe, w szczególności rozwiązania stosowane na kierunkach ekonomicznych prowadzonych na uczelniach realizujących kształcenie o profilu praktycznym. Uwzględniono zalecenia i doświadczenia wynikające z wcześniejszych ocen programowych, a także dobre praktyki w zakresie projektowania programów studiów zgodnych z Polską Ramą Kwalifikacji.

Jednocześnie koncepcja kształcenia odwołuje się do wzorców międzynarodowych, w tym standardów kształcenia ekonomicznego stosowanych w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego. Przejawia się to m.in. w:

- formułowaniu efektów uczenia się w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych,
- zapewnieniu osiągnięcia kompetencji językowych na poziomie co najmniej B2,
- przygotowaniu absolwentów do funkcjonowania w otwartym, międzynarodowym środowisku gospodarczym,
- promowaniu mobilności edukacyjnej oraz uczenia się przez całe życie.

Koncepcja kształcenia na kierunku Ekonomia charakteryzuje się również spójnością pomiędzy celami kształcenia, efektami uczenia się oraz metodami ich weryfikacji, co zapewnia transparentność procesu dydaktycznego oraz umożliwia systematyczne monitorowanie jakości kształcenia i jego doskonalenie. Podsumowując, wyróżniające cechy koncepcji kształcenia na kierunku Ekonomia, w połączeniu z wykorzystaniem sprawdzonych wzorców krajowych i międzynarodowych, zapewniają wysoką jakość kształcenia, jego zgodność z wymaganiami profilu praktycznego oraz adekwatność wobec współczesnych wyzwań gospodarczych i oczekiwań rynku pracy.

Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się

Kierunkowe efekty uczenia się na kierunku Ekonomia, prowadzonym na Wydziale Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym, zostały określone i są systematycznie doskonalone w oparciu o obowiązujące regulacje prawne, Polską Ramę Kwalifikacji oraz przyjętą koncepcję i cele kształcenia. Efekty te zostały sformułowane z uwzględnieniem specyfiki kierunku oraz jego silnego ukierunkowania na przygotowanie absolwentów do funkcjonowania na rynku pracy i w praktyce gospodarczej.

Pierwotne efekty kształcenia zostały przyjęte uchwałami Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 146/2013/2014 z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku studiów Ekonomia ([link](#)). W kolejnych latach, z uwagi na wejście w życie w 2018 roku nowej ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zaistniała konieczność zmiany profilu studiów na kierunku ekonomia studia pierwszego stopnia z ogólnoakademickiego na profil praktyczny. Następnie uwagi Polskiej Komisji Akredytacyjnej zostały uwzględnione i przedstawione w Uchwale Senatu UKW Nr 65/2019/2020 z dnia 30 czerwca 2020 r. – dokument ten stanowił formalną podstawę aktualizacji efektów uczenia się na kierunku Ekonomia ([link](#)) oraz wymogów Polskiej Ramy Kwalifikacji. Uchwała nr 65/2019/2020 była punktem odniesienia dla zmian w programie studiów pierwszego stopnia, uwzględniając zmodyfikowany sposób przyporządkowania efektów uczenia się do obszarów działalności zawodowej.

Efekty uczenia się dla kierunku *Ekonomia* na studiach drugiego stopnia o profilu praktycznym zostały określone formalnie Uchwałą Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 22/2021/2022 z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie *ustalenia efektów uczenia się dla kierunku Ekonomia, studia drugiego stopnia, profil praktyczny* ([link](#)). Uchwała ta jest aktualnie obowiązującą podstawą formalną określającą zestaw efektów uczenia się dla tego poziomu studiów i została uwzględniona w dokumentach programowych. Na kierunku Ekonomia prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia określono łącznie 30 efektów: 8 efektów uczenia się w obszarze wiedzy, 12 efektów uczenia się w obszarze umiejętności, 10 efektów uczenia się w obszarze kompetencji społecznych.

Struktura efektów uczenia się na tym poziomie studiów odzwierciedla praktyczny charakter kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem rozwijania umiejętności analitycznych, decyzyjnych i organizacyjnych oraz kształtowania kompetencji społecznych niezbędnych do funkcjonowania na rynku pracy. Jednocześnie efekty w obszarze wiedzy zapewniają studentom solidne podstawy teoretyczne umożliwiające rozumienie procesów gospodarczych i ich praktyczne zastosowanie.

Na kierunku Ekonomia prowadzonym na poziomie studiów drugiego stopnia określono łącznie 29 efektów: 8 efektów uczenia się w obszarze wiedzy, 12 efektów uczenia się w obszarze umiejętności, 9 efektów uczenia się w obszarze kompetencji społecznych.

Efekty uczenia się na poziomie studiów drugiego stopnia mają charakter pogłębiony i zaawansowany w porównaniu do studiów pierwszego stopnia. Akcent położono na rozwijanie umiejętności samodzielnej analizy złożonych problemów ekonomicznych, formułowania rekomendacji decyzyjnych oraz pełnienia odpowiedzialnych ról zawodowych, w tym ról specjalistycznych i kierowniczych. Kompetencje społeczne ukierunkowane są na odpowiedzialność zawodową, etykę ekonomiczną oraz gotowość do uczenia się przez całe życie.

Ważną częścią procesu kształcenia na kierunku Ekonomia są efekty uczenia się w zakresie znajomości języków obcych. Dzięki ich realizacji studenci uzyskują możliwość posługiwania się profesjonalnym językiem branżowym, w szczególności terminologią ekonomiczną i finansową, zgodnie z wymaganiami określonymi dla Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego na poziomie B2 (studia I stopnia) i B2+ (studia II stopnia). Kompetencje językowe umożliwiają absolwentom korzystanie ze specjalistycznych źródeł wiedzy, komunikację w środowisku międzynarodowym oraz funkcjonowanie na rynku pracy o rosnącym stopniu umiędzynarodowienia.

Weryfikacji uzyskania zakładanych efektów uczenia się dokonują nauczyciele akademicy prowadzący poszczególne przedmioty, w sposób adekwatny do zakładanych efektów uczenia się oraz form prowadzonych zajęć. Stosowane metody weryfikacji pozwalają na ocenę stopnia opanowania wiedzy, nabycia umiejętności praktycznych oraz ukształtowania kompetencji społecznych, zgodnie z praktycznym profilem kształcenia.

Po uchwaleniu efektów uczenia się na studiach I i II stopnia, Rada Kierunku Ekonomia oraz odpowiednie gremia uczelniane dokonują monitoringu, ewaluacji i propozycji zmian programu studiów.

Proces ten odbywa się w oparciu o wewnętrzne procedury UKW, uwzględniając wnioski interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych oraz wyniki monitoringu jakości kształcenia.

Program studiów oraz propozycje jego zmian na kierunku Ekonomia uchwała Rada Kierunku Ekonomia. W procesie tym uwzględniane są w szczególności wnioski wynikające z analizy zgodności efektów

uczenia się z potrzebami rynku pracy, rezultaty monitoringu jakości kształcenia, a także ewentualne rekomendacje koordynatorów zajęć, obejmujące m.in. zmiany w zakresie efektów uczenia się, liczby godzin zajęć, przyporządkowania punktów ECTS czy sekwencji realizacji przedmiotów. W celu podnoszenia jakości kształcenia Rada Kierunku formułuje i wdraża odpowiednie rekomendacje.

Rada Kierunku Ekonomia funkcjonuje w oparciu o Zarządzenie Nr 19/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy z dnia 29 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Rady Kierunku w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Obecny skład Rady Kierunku Ekonomia stanowią:

- dr Katarzyna Kachel (przewodnicząca),
- dr Bogumiła Ropińska (z-ca przewodniczącej),
- dr Maryla Bieniek-Majka,
- dr Ewelina Idziak,
- prof. dr hab. Sławomir Kamosiński,
- 2 interesariuszy wewnętrznych:
  - Igor Koniarski – student kierunku ekonomia studia I stopnia,
  - Mateusz Niesobski – student kierunku ekonomia studia II stopnia,
- 2 interesariuszy zewnętrznych:
  - Andrzej Woda - GDG Biznes Serwis – Biuro Rachunkowe
  - Grzegorz Dankowski – Licencjonowane Biuro Rachunkowe sp. z o.o.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
Brak	Nie dotyczy

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Treści programowe i harmonogram realizacji programu studiów

Kierunek Ekonomia na studiach pierwszego i drugiego stopnia, zarówno w trybie stacjonarnym, jak i niestacjonarnym, ma profil praktyczny, a realizowany program w całości przypisany jest do dyscypliny ekonomia i finanse. Jego zasadniczym celem jest przygotowanie absolwentów do świadomego uczestnictwa w życiu gospodarczym, podejmowania decyzji ekonomicznych w przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych, a także do prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Dobór treści kształcenia jest w pełni skorelowany z wymaganiami współczesnego rynku pracy, który oczekuje od ekonomistów umiejętności analizy danych finansowych, interpretacji zjawisk makro- i mikroekonomicznych, znajomości regulacji prawnych oraz sprawnego funkcjonowania w środowisku organizacyjnym wykorzystującym nowoczesne technologie informacyjne. Z tego powodu program studiów na obu stopniach został zaprojektowany tak, aby systematycznie łączyć wiedzę teoretyczną z praktycznymi zastosowaniami oraz uwzględniać obowiązujące normy prawne, standardy rachunkowości, etykę zawodową i kompetencje społeczne niezbędne w działalności gospodarczej.

Treści kształcenia realizowane w programach studiów zostały dobrane tak, aby odpowiadały efektom uczenia się z trzech komplementarnych obszarów: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Przyjęto zasadę, że w ramach każdego modułu student równolegle nabywa wiedzę merytoryczną, doskonali umiejętności praktyczne i rozwija postawy społeczne. Efekt K_W01, który wskazuje, że student „posiada wiedzę o miejscu ekonomii w systemie nauk oraz o jej powiązaniach z innymi dyscyplinami”, jest realizowany m.in. poprzez treści z zakresu mikroekonomii, makroekonomii i gospodarki rynkowej, a równocześnie stanowi podstawę do rozwijania umiejętności analizy procesów gospodarczych określonych w efekcie K_U02, według którego student „potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną do obserwacji, opisu, analizowania oraz prognozowania zjawisk i procesów ekonomicznych”. W tym samym czasie dzięki aktywnościom wymagającym współpracy i krytycznego myślenia student realizuje efekt społeczny K_K02, wiążący się z gotowością do „krytycznej oceny wykorzystywanych metod badawczych i rzetelnej interpretacji danych”. Kompleksowość treści programowych, obejmujących jednocześnie teorię, aplikacje i kontekst etyczny, zapewnia ich pełną spójność z przyjętą matrycą efektów na obu poziomach kształcenia.

Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia przeznaczono łącznie 2475 godzin zajęć, w tym 690 godzin wykładów, 180 godzin ćwiczeń oraz 480 godzin konwersatoriów, 60 seminarium oraz 1065 godzin laboratorium, co pozwala nie tylko przekazać podstawy teoretyczne, lecz także intensywnie ćwiczyć umiejętności interpretacyjne, analityczne i decyzyjne. Praktyczny wymiar tego komponentu jest dodatkowo wzmacniany przez 960 godzin praktyk, z czego 840 godzin realizowanych jest u zewnętrznych podmiotów, a 120 godzin w ramach przedmiotu „programy finansowo-rachunkowe w praktyce” zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych. W trybie studiów niestacjonarnych realizowanych jest 1835 godzin zajęć, z czego 410 godzin przypada na wykłady, 70 godzin ćwiczeń, 290 na konwersatoria, 40 seminarium, 1025 godzin laboratorium oraz praktyki w wymiarze tożsamym jak na studiach stacjonarnych.

Treści z obszaru finansów i rachunkowości mają przygotować studentów studiów pierwszego stopnia do rozpoznawania mechanizmów finansowych, interpretowania dokumentów księgowych oraz analizy kondycji finansowej przedsiębiorstw i jednostek sektora publicznego. Treści te prowadzą do osiągnięcia efektów takich jak na przykład K_W03 i K_W04, które opisują wiedzę o narzędziach, metodach i instytucjach finansowych oraz rachunkowych, oraz rozwijają umiejętności w zakresie analizy finansowej związane m.in. z efektami K_U07, K_U08 i K_U09, zakładającymi umiejętność „posługiwania się rachunkiem ekonomicznym oraz teoriami zachowania podmiotów rynkowych do interpretowania i rozwiązywania problemów ekonomicznych”.

Istotną część treści stanowią również zagadnienia dotyczące gospodarki w ujęciu regionalnym, krajowym i międzynarodowym, które służą lepszemu rozumieniu tego, w jaki sposób polityka gospodarcza, regulacje prawne i mechanizmy rynkowe kształtują warunki działania przedsiębiorstw i

gospodarstw domowych. Przedmioty dotyczące gospodarki regionalnej, polityki społecznej, międzynarodowych stosunków gospodarczych czy funduszy europejskich pozwalają osiągać efekty takie jak K_W08, związany z rozumieniem mechanizmów polityki gospodarczej oraz problemów gospodarki w Polsce i na świecie. Dzięki nim student opanowuje umiejętność oceny procesów makroekonomicznych przewidzianą w efektach K_U01 i K_U02 oraz rozwija zdolność interpretowania zjawisk społeczno-gospodarczych, co ma kluczowe znaczenie dla pracy w administracji, organizacjach doradczych i instytucjach międzynarodowych.

Równie ważnym komponentem programu studiów pierwszego stopnia są treści związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstw i procesami zarządczymi. Studenci uczą się projektowania działalności gospodarczej, planowania przedsięwzięć inwestycyjnych, zarządzania ryzykiem, tworzenia biznesplanów, analizy projektów oraz prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi. Wzmacnia to praktyczny charakter programu i odpowiada bezpośrednio rozwijaniu efektów takich jak K_U07, K_U09 czy K_K07, które wskazują na umiejętności diagnozowania sytuacji przedsiębiorstwa, formułowania problemów i odpowiedzialnego podejmowania decyzji.

Efekt społeczny K_K05, odnoszący się do umiejętności organizowania pracy własnej i pracy zespołu, rozwijany jest podczas licznych projektów zespołowych, projektowania strategii przedsiębiorstw oraz ćwiczeń wymagających współdziałania.

Program studiów pierwszego stopnia obejmuje treści pozwalające na rozwijanie kompetencji społecznych i etycznych. Elementy socjologii, psychologii, komunikacji interpersonalnej, negocjacji i mediacji oraz etyki gospodarczej, kształtują świadomość społeczną i odpowiedzialność za skutki decyzji ekonomicznych. Znaczenie tych treści wzmacniają efekty takie jak: K_K01, który opisuje potrzebę ciągłego zdobywania wiedzy i rozwoju zawodowego, oraz K_K02, wskazujący na gotowość oceny metod badawczych i jakości interpretacji danych. Dzięki temu student nabywa zdolność analizowania problemów ekonomicznych nie tylko z perspektywy finansowej, ale również społecznej i etycznej.

Nieodłączną częścią treści programowych na pierwszym stopniu są zagadnienia z zakresu prawa, obejmujące prawo gospodarcze, prawo pracy, regulacje podatkowe czy ochronę własności intelektualnej. Pozwalają one osiągnąć efekt K_U05, który zakłada umiejętność „prawidłowego posługiwania się systemem norm i zasad w przestrzeganiu prawa i etyki”, oraz efekt K_U06, dotyczący stosowania przepisów prawa w praktyce. Wiedza ta stanowi fundament dla prawidłowego wykonywania zadań ekonomistów w przedsiębiorstwach, instytucjach publicznych i organizacjach pozarządowych.

Ważną rolę odgrywają również treści związane z technologiami informacyjnymi. Studenci zdobywają wiedzę o narzędziach analitycznych, programach rachunkowo-finansowych i technikach informatycznych wspierających podejmowanie decyzji gospodarczych. Zajęcia te prowadzą do realizacji efektów K_U03 oraz K_W05, obejmujących wykorzystanie narzędzi matematycznych, statystycznych i ekonometrycznych. Znaczenie tych treści znajduje odzwierciedlenie w dużym wymiarze laboratoriów projektowych w obu trybach studiów, gdzie praca z danymi finansowymi i ekonomicznymi stanowi centralny element dydaktyki.

Język obcy to kolejny kluczowy element programu, istotny zwłaszcza z perspektywy rynku pracy. Na studiach pierwszego stopnia student osiąga poziom B2, natomiast na drugim stopniu poziom B2+. Efekt K_U12 oraz jego odpowiednik na drugim stopniu oznacza, że absolwent potrafi posługiwać się specjalistyczną terminologią ekonomiczną w języku obcym, analizować teksty i dokumenty branżowe oraz komunikować się w środowisku wielokulturowym. Treści językowe są rozproszone w strukturze programu i wplecione w konwersatoria i projekty, aby rozwijanie kompetencji językowych ma charakter ciągły i zintegrowany.

Na drugim stopniu studiów te same obszary tematyczne są rozwijane w sposób pogłębiony. Student osiąga bardziej zaawansowane efekty uczenia się, zwłaszcza te związane z analizą, samodzielnym prowadzeniem badań i krytyczną oceną zjawisk gospodarczych. Program studiów stacjonarnych drugiego stopnia obejmuje 1410 godzin zajęć, w tym 405 godzin wykładów, 225 godzin konwersatoriów, 60 godzin ćwiczeń i 660 godzin laboratoriów projektowych, co odzwierciedla założenie, że student studiów magisterskich powinien rozwijać przede wszystkim umiejętności

analityczne i badawcze. Uzupełnieniem są seminaria w wymiarze 60 godzin oraz 480 godzin praktyk zawodowych, które stanowią integralny element procesu kształcenia. W trybie niestacjonarnym realizowanych jest 1100 godzin, z czego 270 wykładów, 40 ćwiczeń, 150 konwersatoriów, 600 przeznaczono na laboratoria, 40 seminaria, 480 godzin praktyk zawodowych, co potwierdza konsekwentną orientację programu na praktyczne zastosowania wiedzy.

Na tym etapie student zapoznaje się z ekonomią matematyczną, międzynarodową, mezoekonomią, współczesną myślą ekonomiczną i problemami globalnej gospodarki. Zdobywa również pogłębioną wiedzę z zakresu metodologii badań poprzez zajęcia dotyczące analizy danych ekonomicznych, prognozowania, metod statystycznych i ekonometrycznych oraz badań marketingowych. Realizacja efektu K_U04, zgodnie z którym student „posiada rozwinięte umiejętności badawcze, definiuje problemy badawcze, dobiera właściwe metody i techniki badań oraz interpretuje wyniki”, znajduje swoje szczególne odzwierciedlenie w tych treściach. Ponadto efekty K_W04 i K_W05, opisujące wiedzę o metodach badawczych i narzędziach analizy ekonomicznej, stanowią fundament dla realizacji procesu projektowania prac magisterskich.

W ramach treści specjalistycznych na drugim stopniu studiów szczególnie rozwinięty jest blok finansowo-rachunkowy obejmujący strategiczną rachunkowość zarządczą, controlling, rachunek kosztów, rachunkowość międzynarodową, optymalizację podatkową, agresywną rachunkowość oraz analizę finansową korporacji. Umożliwia to osiąganie pogłębionych efektów takich jak K_W03, K_U07 czy K_U08. W tym zakresie student zdobywa kompetencje niezbędne do pracy na stanowiskach analitycznych i menedżerskich w przedsiębiorstwach, instytucjach finansowych oraz sektorze doradczym.

Drugim kluczowym obszarem są treści z zakresu zarządzania i organizacji, obejmujące procesy biznesowe, planowanie strategiczne, projekty inwestycyjne, zarządzanie ryzykiem, audyt wewnętrzny i kontrolę wewnętrzną. Dzięki temu możliwe jest osiąganie efektów takich jak K_U09, który wskazuje, że absolwent potrafi kierować zasobami ludzkimi, materialnymi i informacyjnymi, oraz K_K08 i K_K09, wiążących się z odpowiedzialnością za decyzje zawodowe, poprawnością argumentacji i profesjonalizmem w działaniu.

Program na obu stopniach studiów jest zorientowany na praktykę, co znajduje swoje odzwierciedlenie w strukturze godzinowej, dużej liczbie laboratoriów projektowych oraz rozbudowanym systemie praktyk zawodowych. Praktyki, obejmujące 960 godzin na studiach I stopnia (z czego 840 godzin realizowanych jest u zewnętrznych podmiotów, a 120 godzin w ramach przedmiotu „programy finansowo-rachunkowe w praktyce”) zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych) oraz 480 godzin na studiach II stopnia, są integralnym elementem procesu kształcenia, umożliwiając studentom stosowanie wiedzy w praktyce i pogłębianie efektów uczenia się z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wymiar praktyk i ich umiejscowienie w strukturze programu odzwierciedlają założenie, że ekonomista powinien umieć funkcjonować w realnym środowisku pracy, interpretować dane i rozwiązywać problemy gospodarcze zgodnie z aktualnymi potrzebami instytucji publicznych, przedsiębiorstw i rynku finansowego.

Proces doboru, aktualizacji i modyfikowania treści kształcenia pozostaje ściśle związany z działalnością Rady Kierunku Ekonomia, która na bieżąco analizuje potrzeby rynku pracy, opinie interesariuszy zewnętrznych, wyniki ankiet studenckich, doświadczenia z praktyk oraz zmiany w otoczeniu gospodarczym i prawnym. Pozwala to zachować spójność programu, jego nowoczesny charakter oraz pełne powiązanie treści z wymaganiami dyscypliny ekonomia i finanse, a także z trendami technologicznymi i społecznymi.

Tym samym dobór treści kształcenia na kierunku Ekonomia jest procesem świadomie ukierunkowanym na realizację kompleksowych efektów uczenia się. Konstrukcja programu, odzwierciedlona zarówno w strukturze godzinowej, jak i w treści przedmiotów, stanowi spójny system prowadzący do osiągnięcia przez absolwenta założonych kompetencji zawodowych, analitycznych, komunikacyjnych i etycznych, niezbędnych do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu gospodarczym.

Formy i organizacja zajęć

Formy zajęć w planie studiów są następujące: wykład, ćwiczenia (przewidziane dla języków obcych i wychowania fizycznego), konwersatorium, laboratorium i seminarium. Formy te zdefiniowano w uchwale Senatu Nr 44/2016/2017 z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzaju zajęć dydaktycznych, pensum dydaktycznego, warunków jego obniżania, zasad ustalania godzin obliczeniowych oraz liczebności grup zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, zmienionej uchwałą Senatu Nr 41/2017/2018 z dnia 30 stycznia 2018 r. ([link](#)). Z kolei w Zarządzeniu Nr 54/2022/2023 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 10 maja 2023 r. określono zasady przydzielania i rozliczania godzin dydaktycznych ([link](#)). W planie studiów przestrzegana jest reguła, by wykłady stanowiły co najmniej 40% ogólnej liczby godzin; reguła ta wynika z uchwały Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 6/2018/2019 z dnia 27 listopada 2018 r. w sprawie ustalenia Wytycznych Senatu dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich a także w zakresie wykonywania podstawowych zadań Uczelni od roku akademickiego 2019/2020 ([link](#)). Jest to zgodne z najnowszym zarządzeniem Nr 32/2025/2026 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 29 stycznia 2026 r. w sprawie ustalenia wytycznych dla rad kierunków w zakresie projektowania i modyfikacji programów studiów, które będzie obowiązywało od roku akademickiego 2026/2027 ([link](#)). Dobór form zajęć w programie studiów na kierunku Ekonomia – zarówno na pierwszym, jak i na drugim stopniu, w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym – został zaplanowany w taki sposób, aby każda forma dydaktyczna realizowała założone efekty uczenia się i była spójna z praktycznym profilem kształcenia. Proporcje pomiędzy wykładami, ćwiczeniami, konwersatoriami, zajęciami laboratoryjnymi, projektowymi oraz seminariami odzwierciedlają przemyślaną sekwencyjność rozwoju kompetencji studentów: od przyswojenia podstaw teoretycznych, przez opanowanie narzędzi analitycznych, aż po samodzielne wykonywanie zadań badawczych i przygotowanie projektów zawodowych.

Studia – I stopień

Na studiach pierwszego stopnia w trybie stacjonarnym i niestacjonarnych proporcje form zajęć wyraźnie wskazują na dominację aktywizujących form pracy. Na studiach stacjonarnych z 2475 godzin dydaktycznych aż 1065 godzin stanowią laboratoria, 480 godzin konwersatoria, a 180 godzin ćwiczenia, 60 godzin seminaria dyplomowe. Wykłady (690 godzin) pełnią rolę wprowadzającą i systematyzującą i prowadzone są głównie w sposób konwersatoryjny. Natomiast na studiach niestacjonarnych z 1835 godzin dydaktycznych aż 1025 godzin stanowią laboratoria, 290 godzin konwersatoria, a 70 godzin ćwiczenia, 40 godzin seminaria dyplomowe, wykłady 410 godzin. Konstrukcja harmonogramu zakłada stałe przechodzenie od teorii do praktyki, czego przykładem jest układ modułów: matematyka w ekonomii, statystyka, ekonometria i analiza, realizowane są w formule łączącej wykład z intensywnymi ćwiczeniami projektowo-laboratoryjnymi. Rachunkowość, finanse przedsiębiorstw czy technologia informacyjna, to moduły o charakterze stricte praktycznym, których efekty można osiągnąć zwłaszcza poprzez pracę na narzędziach, arkuszach, systemach księgowych i zadaniach problemowych. Seminarium oraz moduły przygotowujące do analiz rynkowych i ekonomicznych w wyższych semestrach pozwalają studentom stopniowo przejść w kierunku samodzielnej pracy badawczej. Liczebność grup ćwiczeniowych i laboratoryjnych wynosi przeciętnie 15–30 osób, natomiast zajęcia wykładowe prowadzone są dla całych roczników. Podział na grupy pozwala na indywidualny kontakt prowadzącego ze studentami i precyzyjne monitorowanie ich postępów, co jest charakterystyczne dla profilu praktycznego. Dodatkowo, w semestrach III–VI część zajęć realizowanych jest w cyklu 10-tygodniowym, co pozwala uspołnić proces dydaktyczny z praktykami zawodowymi, nie wpływając negatywnie na liczbę godzin ani osiągnięcie efektów uczenia się.

Studia – II stopień

Na drugim stopniu studiów w trybie stacjonarnym proporcje form zajęć również odzwierciedlają silne ukierunkowanie na kompetencje analityczne i projektowe. Spośród 1410 godzin dydaktycznych aż 660 godzin przypada na zajęcia o charakterze projektowym lub laboratoryjnym. Konwersatoria (225 godzin) i ćwiczenia (60 godzin) uzupełniają tę strukturę, natomiast wykłady (405 godzin) stanowią

teoretyczne zaplecze dla pracy warsztatowej. Moduły takie jak ekonomia matematyczna, zaawansowana analiza danych ekonomicznych, prognozowanie procesów gospodarczych czy gospodarka oparta na wiedzy, wymagają intensywnego kontaktu dydaktycznego, co znajduje odzwierciedlenie w liczbie godzin i formie zajęć. Seminarium realizowane w trzech semestrach stanowi kluczowe narzędzie kształcenia kompetencji badawczych, analitycznych i prezentacyjnych.

Podobnie jak na pierwszym stopniu, grupy zajęciowe liczą przeciętnie 15–30 osób, co umożliwia prowadzenie zajęć o charakterze interaktywnym, dyskusyjnym i projektowym. W modułach specjalistycznych do wyboru grupy bywają mniejsze, co sprzyja indywidualizacji procesu kształcenia. W trybie niestacjonarnym na drugim stopniu studiów całkowita liczba godzin wynosi 1100, z czego 600 godzin stanowią laboratoria i projekty, 150 godzin konwersatoria, 40 godzin ćwiczenia, a 270 godzin wykłady. Proporcje te zapewniają dominację zajęć o charakterze praktycznym, co jest kluczowe dla profilu praktycznego i pozwala studentom rozwijać kompetencje analityczne oraz umiejętność rozwiązywania problemów ekonomicznych. Niestacjonarna organizacja programu – skoncentrowana w cyklicznych zjazdach – umożliwia intensywne kształcenie warsztatowe, a wielkość grup pozwala na bieżący kontakt z prowadzącymi.

Przedmioty, które mają fundamentalne znaczenie dla kierunku studiów i którym przypisano większą liczbę efektów uczenia się i większą liczbę punktów ECTS, tworzą moduł złożony z wykładu i konwersatorium. W takim wypadku w ramach wykładu realizowane są głównie efekty uczenia się z zakresu wiedzy, natomiast w ramach konwersatorium ma miejsce koncentracja na efektach z zakresu umiejętności. Wymiar godzinowy formy zajęć wynosi 15 lub 30 godzin. Dopuszczalną liczbę studentów w grupach zajęciowych określa Zarządzenie Nr 61/2018/2019 Rektora UKW z dnia 20 września 2019 r. w sprawie określenia liczebności grup oraz zasad uruchamiania zajęć do wyboru - zajęć specjalnościowych/bloków zajęć do wyboru ([link](#)). Wykłady prowadzone są dla wszystkich studentów kierunku na danym roku, konwersatoria w grupach 25-35 osób, laboratoria 12-20 osób, seminaria do 16 osób.

Metody kształcenia

Metody kształcenia stosowane na kierunku Ekonomia zostały dobrane tak, aby pozostawały w ścisłej korelacji z profilem praktycznym studiów oraz z pełnym zakresem efektów uczenia się w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Dobór metod nie jest przypadkowy, lecz wynika zarówno z charakteru treści programowych, jak i z założenia, że student ekonomii powinien stopniowo przechodzić od rozumienia podstawowych pojęć i kategorii ekonomicznych do samodzielnego analizowania złożonych procesów gospodarczych, a następnie do projektowania rozwiązań i oceny ich skutków. Z tego względu na studiach pierwszego stopnia dominują metody pozwalające zbudować solidny fundament wiedzy oraz wprowadzać w podstawy pracy analitycznej, natomiast na studiach drugiego stopnia przeważają metody ukierunkowane na rozwijanie samodzielności, krytycznego myślenia, formułowania problemów badawczych, stosowania zaawansowanych narzędzi informatycznych i analitycznych oraz prowadzenia dyskusji merytorycznej na poziomie akademickim i zawodowym.

Wykłady, choć z natury służą głównie przekazywaniu treści teoretycznych, nie ograniczają się do prezentacji wiedzy w sposób tradycyjny. Mają one charakter problemowy lub konwersatoryjny, co oznacza, że nauczyciel akademicki stawia pytania, odwołuje się do bieżących wydarzeń gospodarczych, wykorzystuje aktualne raporty, wyniki badań, publikacje instytucji finansowych oraz zmiany legislacyjne. Tak rozumiany wykład realizuje efekty uczenia się w zakresie wiedzy, zwłaszcza takie jak K_W01, zgodnie z którym student „posiada wiedzę o miejscu ekonomii w systemie nauk oraz o jej powiązaniach z innymi dyscyplinami”, oraz K_W02, mówiący, że student „ma uporządkowaną wiedzę na temat gospodarki rynkowej i jej mechanizmów”. Wykład konwersatoryjny jednocześnie angażuje studentów w dyskusję, rozwijając w początkowym zakresie umiejętności analityczne przewidziane w efektach K_U01 i K_U02, które wskazują na zdolność „oceniania i prawidłowego identyfikowania zjawisk gospodarczych” oraz wykorzystywania wiedzy teoretycznej do ich opisu oraz prognozowania. Ćwiczenia oraz konwersatoria stanowią kluczową przestrzeń kształtowania umiejętności praktycznych, ponieważ odchodzą od biernej formy przyswajania wiedzy na rzecz aktywnego rozwiązywania

problemów, interpretacji danych, samodzielnej pracy nad przykładami oraz dyskusji nad wyborami decyzyjnymi. W modułach finansowych i rachunkowych studenci analizują sprawozdania finansowe, dokonują wyliczeń wskaźników, oceniają ryzyko i rentowność projektów, przeprowadzają interpretację zapisów księgowych, tworzą zestawienia podatkowe czy dokonują symulacji bilansowych. Te metody pracy prowadzą bezpośrednio do osiągania efektów takich jak K_U03 („posiada umiejętność posługiwania się właściwie dobranymi narzędziami, w tym elektronicznymi”), K_U04, określający zdolność interpretowania wyników analiz matematycznych i statystycznych, czy K_U07, wskazujący na umiejętność przeprowadzenia diagnozy sytuacji przedsiębiorstwa. W przypadku przedmiotów o charakterze prawnym konwersatoria wykorzystują analizę aktów prawnych, kasusów oraz interpretacji podatkowych, co sprzyja osiąganiu efektów K_U05 i K_U06, odnoszących się do umiejętności wykorzystywania systemu norm i zasad oraz stosowania przepisów do typowych przypadków praktycznych.

Laboratoria komputerowe, których znaczny wymiar godzinowy jest charakterystyczny zarówno dla studiów I stopnia (1065 godzin na studiach stacjonarnych i 1025 na niestacjonarnych), jak i studiów II stopnia (660 godzin na studiach stacjonarnych i 600 na niestacjonarnych), stanowią wyróżnik praktycznego profilu kierunku. W laboratoriach dominują metody oparte na pracy z realnymi zbiorami danych, narzędziami analitycznymi i oprogramowaniem wykorzystywanym w praktyce gospodarczej, takimi jak arkusze kalkulacyjne, programy finansowo-księgowe, symulatory procesów decyzyjnych, narzędzia do analizy danych rynkowych oraz zintegrowane systemy informacyjno-zarządcze. Studenci nie tylko uczą się obsługi narzędzi, ale pracują na danych pochodzących z rynku, z raportów przedsiębiorstw, baz makroekonomicznych i baz statystycznych, co wzmacnia osiąganie efektów K_U03 (związanych z wykorzystaniem narzędzi informatycznych), K_W05 (odnoszących się do znajomości metod matematycznych, statystycznych i ekonometrycznych) oraz efektów specyficznych dla drugiego stopnia, takich jak K_U04 w brzmieniu studiów drugiego stopnia magisterskich, który zakłada „opracowywanie, prezentowanie i interpretowanie wyników badań oraz wyciąganie wniosków”.

W obszarze zarządzania, marketingu i nauk społecznych kluczowe znaczenie mają metody warsztatowe i aktywizujące. Wykorzystuje się pracę w grupach, symulacje biznesowe, gry menedżerskie, studia przypadków, odgrywanie ról, elementy design thinking oraz różnego rodzaju narzędzia wizualizacji procesów. Metody te rozwijają nie tylko umiejętności analityczne i projektowe, ale także kompetencje społeczne wskazane w efektach takich jak K_K05, mówiący o zdolności organizowania pracy własnej i pracy zespołu, K_K08 dotyczący umiejętności prowadzenia merytorycznej dyskusji i obrony własnych poglądów, czy K_K09 związany z precyzyjnym przedstawianiem problemów decyzyjnych. Tego rodzaju metody pozwalają studentom mierzyć się ze złożonością zadań występujących w organizacjach i rozwijać odpowiedzialność za wynik pracy grupowej oraz zdolność uwzględniania perspektywy różnych interesariuszy.

W ramach zajęć prawniczych szczególne znaczenie mają metody oparte na analizie przypadków i pracy ze źródłami. Studenci interpretują akty prawne, orzecznictwo, poznają interpretacje podatkowe i regulacyjne, zestawiają skutki różnych rozwiązań prawnych oraz projektują działania zgodne z obowiązującymi normami. Takie podejście nie tylko utrwala wiedzę z zakresu systemu prawnego, lecz pozwala osiągnąć efekt K_U06, zakładający umiejętność stosowania przepisów do sytuacji praktycznych oraz K_K10, mówiący o gotowości do postępowania zgodnie z zasadami etyki zawodowej i poszanowaniem własności intelektualnej.

Rozwijanie kompetencji językowych w zakresie języka obcego odbywa się za pomocą metod charakterystycznych dla kształcenia specjalistycznego. Studenci przygotowują krótkie formy pisemne, takie jak streszczenia, notatki służbowe, e-maile biznesowe, a także prezentacje i wypowiedzi ustne w języku obcym. Dzięki temu osiągają efekty K_U12 na pierwszym stopniu, określające znajomość języka obcego w zakresie ekonomii na poziomie B2, oraz efekt K_U12 na drugim stopniu, przewidujący poziom B2+ wraz z umiejętnością posługiwania się terminologią właściwą dla dyscypliny. Metody te wzmacniają również kompetencje społeczne, ponieważ wymagają jasnego formułowania wypowiedzi, precyzyjnego argumentowania i uczestnictwa w dyskusjach. Oczekuje się, że w pracy dyplomowej,

zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, student wykorzysta przynajmniej dwie prace obcojęzyczne.

Metody dydaktyczne uwzględniają także intensywne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, zarówno w ramach laboratoriów komputerowych, jak i w ramach dydaktyki hybrydowej i zdalnej. W procesie dydaktycznym wykorzystywane są platformy e-learningowe, narzędzia wideokonferencyjne, interaktywne tablice, wspólne edytory dokumentów oraz specjalistyczne aplikacje do analiz. Studenci przygotowują projekty, raporty, zestawienia i prezentacje przy użyciu narzędzi takich jak Microsoft 365, arkusze kalkulacyjne, aplikacje do wizualizacji danych oraz systemy elektroniczne wykorzystywane w księgowości i finansach. Tego typu metody prowadzą do rozwijania nie tylko efektów strictly informatycznych, lecz także ogólnych umiejętności zarządzania informacją, pracy projektowej oraz efektywnego posługiwania się danymi, zgodnie z oczekiwaniami współczesnego rynku pracy.

W procesie dydaktycznym istotną rolę pełnią również metody wspierające samodzielność studenta. Na studiach drugiego stopnia ma to znaczenie szczególne, ponieważ studenci przygotowują prace magisterskie, wykonują projekty badawcze i analityczne oraz prezentują wyniki swoich badań. Metody nauczania sprzyjają rozwijaniu efektów takich jak K_U04 w wersji magisterskiej, obejmującej definiowanie problemów badawczych, konstruowanie narzędzi badawczych i interpretowanie wyników, czy K_K01, odnoszący się do samooceny i gotowości do doskonalenia wiedzy i umiejętności. Ważnym elementem kształcenia są także metody związane z kontaktem z praktyką gospodarczą: spotkania z przedstawicielami biznesu, instytucji publicznych, rynku finansowego, urzędów i organizacji społecznych, a także wyjscia studyjne i projekty zespołowe realizowane we współpracy z partnerami zewnętrznymi. Tego rodzaju metody, jakkolwiek nie mają formy tradycyjnych zajęć dydaktycznych, pełnią istotną funkcję w kształtowaniu kompetencji zawodowych, społecznych i komunikacyjnych. Pozwalają również osiągać efekt K_K07, mówiący o umiejętności wykorzystania wiedzy ekonomicznej w działaniach praktycznych oraz K_U11, obejmujący przygotowanie wystąpień ustnych i prac pisemnych z wykorzystaniem dorobku dyscyplin pokrewnych.

Całość stosowanych metod kształcenia tworzy spójny, wieloetapowy i logicznie powiązany system dydaktyczny, który umożliwia stopniowe nabywanie kompetencji – od wiedzy teoretycznej, przez praktykę analityczną, aż po rozwijanie umiejętności projektowych, badawczych i społecznych. Zastosowanie różnorodnych metod oraz stopniowe przechodzenie od metod podstawowych do zaawansowanych zapewnia pełną realizację efektów uczenia się oraz przygotowuje studentów kierunku Ekonomia do funkcjonowania w złożonym otoczeniu gospodarczym, charakteryzującym się wysoką dynamiką zmian, koniecznością analitycznego myślenia, umiejętnością pracy z danymi i efektywnego komunikowania się w języku ojczystym i obcym.

Metody i techniki kształcenia na odległość

Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość na kierunku Ekonomia został określony w sposób pozwalający na zachowanie profilu praktycznego studiów oraz pełną realizację efektów uczenia się, przy jednoczesnym respektowaniu obowiązujących regulacji wewnętrznych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Stosowanie e-learningu nie ma charakteru przypadkowego ani doraźnego, lecz jest integralnie włączone w projekt programu, a sposób jego wykorzystania jest każdorazowo konsultowany z prodziekanem ds. kształcenia i zgodny z Zarządzeniem nr 102/2022/2023 Rektora UKW z 12 września 2023 r. ([link](#)), zgodnie z którym nie więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS na danym kierunku może zostać zrealizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Oznacza to, że nauczanie w trybie zdalnym pełni funkcję uzupełniającą wobec zajęć prowadzonych w formie tradycyjnej i jest wykorzystywany w zakresie adekwatnym do charakteru treści oraz metod weryfikacji efektów uczenia się.

W programie studiów pierwszego stopnia przewidziano realizację wybranych przedmiotów częściowo lub w całości w trybie zdalnym. Zdalna forma zajęć została przypisana przede wszystkim modułom, których treści mają charakter analityczny, projektowy lub wymagający pracy z materiałami tekstowymi – takich jak Bankowość (e), Negocjacje i mediacje (e) oraz Komunikacja interpersonalna (e). Dobór tych przedmiotów odzwierciedla założenie programowe, że techniki pracy online mogą wspierać rozwijanie

umiejętności związanych z komunikacją, analizą problemów, samodzielnym przygotowywaniem opracowań oraz pracą zespołową w środowisku wirtualnym. Jednocześnie są to treści, które nie tracą jakości merytorycznej przy częściowej realizacji zdalnej, a równocześnie pozwalają na osiągnięcie efektów takich jak K_U03 – odnoszącego się do umiejętności posługiwania się narzędziami elektronicznymi, K_U11 – dotyczącego przygotowywania prezentacji i wystąpień ustnych, oraz K_K05 – odnoszącego się do współdziałania w grupie z zachowaniem kultury komunikacji.

Na studiach drugiego stopnia zakres zastosowania nauczania w trybie zdalnym jest nieco szerszy ze względu na zaawansowany charakter treści programowych oraz wysoki stopień samodzielności oczekiwanej od studentów. Zdalnie realizowane mogą być takie moduły jak Ekonomia społeczna (e), Metodyka pracy magisterskiej (e) czy Gospodarka oparta na wiedzy (e), a także moduły specjalistyczne, między innymi Zintegrowane systemy podatkowo-rachunkowe (e) oraz Zintegrowane systemy zarządcze (e). Tego typu treści – wymagające pracy z dokumentacją, analizą danych ekonomicznych, literaturą naukową, modelami organizacyjnymi czy regulacjami prawnymi – dobrze wpisują się w formułę pracy zdalnej, ponieważ uczą studentów samodzielnego wyszukiwania, selekcjonowania i interpretowania informacji, co bezpośrednio przekłada się na efekty K_U02 i K_U04 na poziomie magisterskim. Ponadto zajęcia takie wzmacniają kompetencje określone w efektach K_K01 i K_K03 dotyczących samooceny, samodzielności uczenia się oraz rozwijania własnych kompetencji zawodowych.

Zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość odbywają się w formule synchronicznej, co pozwala na zachowanie bieżącego kontaktu studentów z nauczycielem akademickim. Służy to stałej interakcji, zadawaniu pytań, prowadzeniu dyskusji problemowych oraz organizowaniu pracy w zespołach w środowisku wirtualnym, zwłaszcza w ramach pracy grupowej przewidzianej w modułach projektowych. Założenie synchroniczności jest także ważne z punktu widzenia weryfikacji efektów uczenia się – prowadzący mają możliwość monitorowania aktywności studentów, wspierania poprawności rozwiązań oraz zapewnienia odpowiedniego tempa pracy. Jednocześnie część materiałów dydaktycznych i aktywności może przyjmować formę asynchroniczną, co pozwala na rozwijanie umiejętności samodzielnego uczenia się i organizowania pracy własnej, co stanowi element efektów K_K01 oraz K_U10.

Podstawową infrastrukturę dla zajęć zdalnych stanowią aplikacja Microsoft Teams, w pełni wspierająca funkcje komunikacyjne, organizacyjne i dydaktyczne oraz platforma Moodle (nowemoodle.ukw.edu.pl). Moodle umożliwia publikację materiałów dydaktycznych, testów, zadań, instrukcji, instruktaży oraz zapewnia możliwość prowadzenia forów dyskusyjnych, co sprzyja rozwijaniu umiejętności argumentacji, krytycznej oceny informacji oraz interpretacji danych. Microsoft Teams jest wykorzystywany przede wszystkim do prowadzenia zajęć synchronicznych, prac w podgrupach oraz prezentowania wyników projektów. Dzięki temu studenci uczą się pracy w środowisku zdalnym, posługują się narzędziami wykorzystywanymi w wielu instytucjach gospodarczych i administracyjnych, a także kształcą kompetencje cyfrowe obejmujące obsługę systemów komunikacji online, obieg dokumentów elektronicznych i współtworzenie treści. Korzystanie z tych narzędzi ułatwia osiąganie efektów K_U03 oraz efektów magisterskich związanych z wykorzystaniem technologii informatycznych do podejmowania decyzji (K_W07).

Zajęcia realizowane w formule zdalnej zawierają elementy pracy problemowej, projektowej, analitycznej oraz dyskusyjnej. Studenci wykonują zadania indywidualne i grupowe, przygotowują prezentacje multimedialne, raporty i analizy, komentują materiały udostępnione przez prowadzących oraz uczestniczą w debatach online, co sprzyja utrwalaniu wiedzy i rozwijaniu umiejętności analitycznych. W przypadku modułów prowadzonych w języku obcym praca z materiałami elektronicznymi pozwala na realizację efektów K_U12 oraz na rozwijanie kompetencji językowych w warunkach analogicznych do tych, jakie obowiązują w środowisku pracy o charakterze międzynarodowym.

Ważnym elementem jakości kształcenia na odległość jest system wsparcia dydaktycznego i technicznego. Studenci kierunku Ekonomia mają dostęp do instrukcji, tutoriali oraz konsultacji technicznych zapewnianych przez Wydział oraz jednostki centralne Uczelni. Prowadzący są zobowiązani do przedstawienia na pierwszych zajęciach zasad uczestnictwa w kursie online, sposobów

komunikacji, wymagań sprzętowych, kryteriów oceniania oraz harmonogramu pracy. Zajęcia zdalne są każdorazowo kończone spotkaniem podsumowującym, które w przypadku przedmiotów przewidzianych jako mieszane odbywa się w formie stacjonarnej, co pozwala na ostateczną weryfikację efektów uczenia się.

Zastosowanie metod i technik kształcenia na odległość w tak wyważonym zakresie sprawia, że kierunek Ekonomia zachowuje swoją orientację praktyczną, równocześnie przygotowując studentów do funkcjonowania w środowisku zawodowym, w którym praca hybrydowa, cyfrowy obieg dokumentów, komunikacja zdalna i wykorzystanie zaawansowanych narzędzi ICT stanowią standard. Studenci rozwijają kompetencje pozwalające na efektywne działanie zarówno w warunkach tradycyjnych, jak i w realiach pracy zdalnej, a struktura kursów online gwarantuje osiągnięcie pełnego zakresu efektów uczenia się, przy jednoczesnym poszanowaniu zasad wynikających z przepisów wewnętrznych uczelni.

Dostosowanie procesu kształcenia do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów

Wydział stara się zapewnić w miarę możliwości dostosowanie procesu kształcenia do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych. Planowanie zajęć jest tak zorganizowane, aby - jeśli jest przewidziana większa liczba grup zajęciowych z danego przedmiotu - studenci sami mogli wybrać dogodną grupę. Zapisy do grup odbywają się poprzez USOSweb przed każdym semestrem.

Istnieje możliwość ubiegania się o indywidualną organizację studiów (IOS) stosownie do Regulaminu Studiów (uchwała Senatu nr 56/2024/2025 Senatu UKW z dnia 29 kwietnia 2025 r. ([link](#)), oraz Szczegółowych warunków Indywidualnej Organizacji Studiów przyjętych przez Radę Kolegium IV i Procedury Indywidualnej Organizacji Studiów Kolegium IV ([link](#)). Dotyczy to m.in. studentów, którzy:

- są członkami kadry narodowej (rezerwy kadry narodowej lub kadry międzynarodowej);
- są osobami z niepełnosprawnością lub przewlekle chorymi (potwierdzone orzeczeniem o niepełnosprawności lub zaświadczeniem lekarskim) potwierdzone pozytywną opinią Działu ds. Osób z Niepełnosprawnościami (dalej: DON);
- opiekują się bliskimi osobami z niepełnosprawnością lub chorym członkiem najbliższej rodziny (potwierdzone właściwym orzeczeniem lub zaświadczeniem);
- samotnie wychowują dzieci;
- są stypendystami programów wymiany studenckiej;
- uczestniczą w pracach badawczych (potwierdzone opinią prowadzącego badania);
- podjęli drugi kierunek studiów z tym, że indywidualna organizacja studiów przyznawana jest na pierwszym kierunku;
- są szczególnie zaangażowani w działalność na rzecz środowiska akademickiego (potwierdzone odpowiednim zaświadczeniem).

Wskazane osoby mogą studiować w trybie indywidualnej organizacji studiów, jak również mogą ubiegać się o dostosowanie sposobu organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego, w tym warunków odbywania studiów, do rodzaju niepełnosprawności. Szczególne potrzeby w tym zakresie są realizowane poprzez możliwość wykorzystywania w procesie kształcenia mobilnego monitora dotykowego przystosowanego do potrzeb osób słabowidzących, możliwość realizacji zajęć w budynku dostosowanym w zakresie likwidacji barier architektonicznych. Zadania te są realizowane przy współpracy z Działem ds. Osób z Niepełnosprawnościami, a zachęta do kontaktu z Działem znajduje się już na stronie rekrutacyjnej. W ramach tejże współpracy studenci mają możliwość skorzystania z programu dotyczącego m.in. prowadzenia zajęć indywidualnych ze studentami z niepełnosprawnością metodą tutoringu. Jej celem jest poprawa dostępności uczelni dla osób z niepełnosprawnościami poprzez wsparcie zmian organizacyjnych, podniesienie świadomości i kompetencji kadry UKW z zakresu niepełnosprawności oraz poprawa dostępności uczelni dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Nauczyciele akademicy przygotowani do pracy metodą tutoringu rozwojowego realizują indywidualne, semestralne programy tutoringowe. Student legitymujący się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności może – zgodnie z Regulaminem praktyk – skorzystać ze zindywidualizowanego programu praktyk, uwzględniającego jego szczególne potrzeby.

Proces kształcenia na kierunku Ekonomia został zorganizowany w sposób pozwalający na pełne uwzględnienie zróżnicowanych potrzeb zarówno całych grup dydaktycznych, jak i poszczególnych studentów, w tym studentów z niepełnosprawnością oraz studentów wymagających indywidualnych rozwiązań organizacyjnych. Fundamentem tego podejścia jest elastyczna struktura studiów, umożliwiająca dopasowanie harmonogramu, form zajęć, metod pracy oraz sposobów weryfikacji efektów uczenia się do specyfiki sytuacji życiowych, zdrowotnych i edukacyjnych studentów.

Praktyki zawodowe

Praktyki zawodowe na kierunku Ekonomia, realizowane na Wydziale Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, stanowią integralny i obowiązkowy element procesu kształcenia, zaplanowany w taki sposób, aby stopniowo i systematycznie wprowadzać studentów w rzeczywiste środowisko pracy ekonomisty. Ze względu na profil praktyczny studiów, praktyki mają bardzo rozbudowany wymiar praktyk (960 godzin) na studiach licencjackich realizowanych w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Zostały one rozłożone na poszczególne lata (w przypadku studiów niestacjonarnych) lub semestry (w przypadku studiów stacjonarnych), co umożliwia równoległe i harmonijne łączenie zajęć akademickich z rosnącymi obowiązkami praktycznymi. W ramach 120 godzin praktyk studenci zarówno studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych realizują przedmiot „programy finansowo rachunkowe w praktyce”. Podczas zajęć nauczyciele akademicy – praktycy zapoznają studentów z programami z grupy InsERT wśród, których znajdują się m.in. systemy do obsługi sprzedaży, księgowości, czy kadr i płac. W formie niestacjonarnej studiów licencjackich studenci realizują praktyki w każdym z trzech lat nauki – odpowiednio 180 godzin w pierwszym roku, 420 godzin w drugim oraz 240 godzin w trzecim roku studiów. Takie stopniowanie intensywności praktyki odpowiada rozwojowi kompetencji studentów oraz zwiększającemu się zakresowi wiedzy specjalistycznej, którą mogą wykorzystać w rzeczywistym środowisku pracy. Z kolei w formie stacjonarnej praktyka wprowadzona jest od drugiego semestru, w którym po raz pierwszy studenci podejmują obowiązki zawodowe, a następnie kontynuują je w kolejnych latach – w semestrze II, III, IV, V i VI. W tym trybie praktyki mają charakter sekwencyjny, odbywają się zarówno w okresie semestralnym, jak i wakacyjnym, a ich wymiar w poszczególnych okresach jest ściśle określony i wynika z harmonogramu studiów.

Na studiach stacjonarnych od roku akademickiego 2022/2023 praktyki odbywają się bez kolidowania z procesem dydaktycznym, a mianowicie na zasadzie zmiany organizacji semestru. Studenci odbywają zajęcia dydaktyczne przewidziane w programie studiów przez dziesięć tygodni semestru, a pozostałe tygodnie przeznaczone są na praktykę. Określenie terminów praktyki ustalane jest przed rozpoczęciem roku akademickiego z uwzględnieniem wytycznych i terminów wynikających z organizacji roku akademickiego wyrażonych w Zarządzeniu nr 81/2024/2025 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 22 września 2025 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Praktyk Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego ([link](#)).

Nadzór dydaktyczno-wychowawczy nad praktykami sprawuje kierunkowy opiekun praktyk, wyznaczany przez Prodziekana ds. Kształcenia. Nadzór organizacyjny nad praktykami sprawuje Kierownik Studium Praktyk. Na poziomie ogólnouczelnianym organizację praktyk i zadania kierunkowego opiekuna praktyk, jak również obowiązki studenta związane z praktykami i warunki ich zaliczenia określone zostały Regulaminem Praktyk. Z § 5 Regulaminu wynika, że praktyki są realizowane w formie praktyk ciągłych i odbywają się zgodnie z programem praktyk w semestrze lub po jego zakończeniu. Praktyki realizowane są dla poszczególnych kierunków i specjalności oraz rodzajów studiów w kolejno po sobie następujących tygodniach kalendarzowych lub cyklicznie. Studentowi stwarza się – na jego wniosek – możliwość odbywania praktyk w innym terminie i systemie. Student może uzyskać zaliczenie praktyki bez obowiązku jej odbywania na zasadach określonych w § 9 ust. 4 - 6 Regulaminu.

Zgodnie z wymienionym Regulaminem w celu odbycia praktyk studenci mogą skorzystać z oferty praktyk proponowanej przez Uczelnię (głównie przez kierunkowego opiekuna praktyki z ramienia Uniwersytetu) lub samodzielnie poszukiwać miejsca realizacji praktyki. Rodzaj placówki, w której student winien odbyć praktykę, określa program praktyk. Student odbywa praktyki w wybranym przez siebie miejscu. Wybierając miejsce praktyki, studenci są wspierani przez kierunkowego opiekuna

praktyk, który w trakcie konsultacji grupowych lub indywidualnych akceptuje wybrane miejsce odbywania praktyki. Studenci na tym etapie informowani są przez kierunkowego opiekuna praktyk o rekomendowanych instytucjach, w których odbycie praktyki jest zgodne z programem praktyk. W razie problemów ze znalezieniem miejsca praktyk Wydział Prawa i Ekonomii kieruje studenta na praktykę do podmiotów, które wyraziły taką wolę.

Z uwagi na potrzebę rozwoju kompetencji społecznych zachęca się studentów do podejmowania samodzielnych inicjatyw co do miejsc odbywania praktyk. Uczelnia jest jednak przygotowana na zapewnienie wystarczającej liczby tych miejsc. Dotychczas nie zdiagnozowano w tym zakresie problemów.

Dobór instytucji przyjmujących studentów na praktyki od wielu lat opiera się na szerokiej współpracy kierunku Ekonomia z otoczeniem społeczno-gospodarczym, obejmując firmy prywatne, instytucje finansowe, banki, biura rachunkowe, organy administracji publicznej, urzędy skarbowe, jednostki samorządu terytorialnego, starostwa, urzędy pracy, jednostki sektora ubezpieczeniowego oraz liczne przedsiębiorstwa funkcjonujące w regionie. Stała baza praktykodawców obejmuje kilkadziesiąt instytucji, które regularnie przyjmują studentów Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, co gwarantuje stabilną dostępność miejsc i możliwość dopasowania profilu praktyki do indywidualnych zainteresowań studentów.

Wśród najczęściej wybieranych podmiotów znajdują się między innymi Biuro Rachunkowe Bilans s.c., Biuro Rachunkowe TaxLab, ING Bank Śląski, Bydgoskie Zakłady Przemysłu Gumowego Stomil S.A., CUK Finaco, Eurobrokers, Frigo Logistics, Kancelaria Ekonomiczno-Księgowa „ZNAK”, Kujawsko-Pomorski Urząd Skarbowy w Bydgoszczy, Pierwszy Urząd Skarbowy w Bydgoszczy, PZU S.A., RECYPOL, Temidas Consulting, TMR Plastics, Tyco Electronics, liczne urzędy gmin, starostwa oraz miejskie instytucje administracyjne, jak również Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej w Bydgoszczy. Tak bogaty katalog pokazuje szerokie spektrum kompetencji zawodowych, które studenci kierunku Ekonomia mogą doskonalić w praktycznym środowisku pracy, a także świadczy o trwałych relacjach Uniwersytetu z regionalnymi i ponadregionalnymi pracodawcami.

Liczba miejsc praktyk jest co roku w pełni wystarczająca dla wszystkich studentów obu form kształcenia. Wynika to zarówno z dużej sieci współpracujących instytucji, jak i z elastyczności organizacji praktyk, które mogą odbywać się w wielu podmiotach publicznych i prywatnych, pod warunkiem zgodności ich profilu działalności z programem kierunku Ekonomia.

Sam przebieg praktyki został precyzyjnie określony – student zgłasza się do wybranego podmiotu wraz z dziennikiem praktyk, a opiekun w firmie ustala szczegółowy harmonogram praktyki, zakres czynności oraz sposób ich dokumentowania. W trakcie praktyki student systematycznie rejestruje wykonywane zadania, a po jej zakończeniu otrzymuje opinię potwierdzającą stopień realizacji efektów uczenia się. Zaliczenie praktyki odbywa się na podstawie pełnej dokumentacji, którą weryfikuje kierunkowy opiekun praktyk. System ten zapewnia zarówno wysoki poziom kontroli jakości, jak i spójność z efektami uczenia się określonymi w programie studiów.

W obu formach kształcenia praktyki zostały zaplanowane w sposób spójny z efektami uczenia się przypisanymi kierunkowi, obejmującymi wiedzę z zakresu ekonomii i finansów (K_W03, K_W04), kluczowe umiejętności praktyczne, takie jak analiza danych, obsługa narzędzi informatycznych czy interpretacja zjawisk gospodarczych (m.in. K_U03, K_U07, K_U09, K_U10), a także kompetencje społeczne związane z odpowiedzialną pracą w zespole, komunikacją i organizacją własnych działań (K_K02, K_K04, K_K05). Program praktyk wyraźnie akcentuje, że student ma nie tylko poznać funkcjonowanie przedsiębiorstw lub instytucji, ale również samodzielnie wykonywać realne zadania odpowiadające pracy ekonomisty, zwłaszcza w obszarach rachunkowości, finansów, podatków i analiz gospodarczych.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się

Organizacja procesu nauczania i uczenia się na kierunku Ekonomia została zaplanowana w sposób systemowy i spójny, tak aby zapewnić pełną realizację efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, przy jednoczesnym zachowaniu profilu praktycznego studiów. Konstrukcja programu studiów, jego struktura godzinowa oraz dobór form zajęć umożliwiają

stopniowe przechodzenie studentów od przyswajania podstaw teoretycznych do samodzielnego analizowania złożonych zjawisk gospodarczych oraz podejmowania decyzji w warunkach zbliżonych do realiów funkcjonowania przedsiębiorstw i instytucji publicznych.

Proces dydaktyczny realizowany jest w oparciu o harmonogram studiów. W obu formach studiów – stacjonarnej i niestacjonarnej – organizacja zajęć zapewnia równomierne obciążenie dydaktyczne studentów w kolejnych semestrach oraz umożliwia osiąganie efektów uczenia się we wszystkich trzech kategoriach. Każdy semestr został zaplanowany w taki sposób, aby łączyć zajęcia o charakterze teoretycznym z intensywnym rozwijaniem umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych.

Istotnym elementem organizacji procesu nauczania i uczenia się jest wyraźna dominacja zajęć aktywizujących, w szczególności laboratoriów projektowych, konwersatoriów, ćwiczeń oraz zajęć o charakterze warsztatowym. Zajęcia te realizowane są w małych grupach, co sprzyja bezpośredniej interakcji z prowadzącymi, umożliwia bieżące monitorowanie postępów studentów oraz indywidualizację pracy dydaktycznej. Wykłady, prowadzone dla całych roczników, pełnią funkcję wprowadzającą i systematyzującą, jednak mają charakter problemowy i konwersatoryjny, co pozwala na aktywne włączanie studentów w proces dydaktyczny.

Organizacja procesu kształcenia uwzględnia również specyfikę studiów niestacjonarnych, realizowanych w formule zjazdowej. Zajęcia prowadzone są w blokach weekendowych, przy zachowaniu proporcji pomiędzy wykładami a zajęciami praktycznymi analogicznych do studiów stacjonarnych. Taki model organizacyjny umożliwia studentom łączenie studiów z aktywnością zawodową, bez uszczerbku dla jakości kształcenia oraz realizacji efektów uczenia się.

Proces nauczania i uczenia się jest wspierany przez systematyczne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, zarówno w zajęciach stacjonarnych, jak i zdalnych. Organizacja zajęć obejmuje korzystanie przede wszystkim z aplikacji Microsoft Teams, które umożliwiają komunikację, udostępnianie materiałów dydaktycznych, realizację zadań projektowych, pracę zespołową. Takie rozwiązania organizacyjne sprzyjają rozwijaniu kompetencji cyfrowych oraz przygotowują studentów do funkcjonowania w środowisku pracy opartym na narzędziach ICT.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się uwzględnia również możliwość realizacji zajęć do wyboru, które występują na obu stopniach studiów i w obu formach kształcenia. Moduły fakultatywne pozwalają studentom na indywidualne kształtowanie ścieżki edukacyjnej, pogłębianie wiedzy w wybranych obszarach oraz dostosowanie profilu kształcenia do własnych zainteresowań i planów zawodowych. Zajęcia do wyboru mają charakter zarówno teoretyczny, jak i praktyczny, a ich organizacja sprzyja rozwijaniu samodzielności, odpowiedzialności za własny proces uczenia się oraz kompetencji decyzyjnych.

Istotnym elementem organizacji procesu dydaktycznego jest także system wsparcia studentów, obejmujący konsultacje dydaktyczne, opiekę promotorską w ramach seminariów dyplomowych, tutoring akademicki oraz wsparcie administracyjne. Seminaia dyplomowe, realizowane w kilku semestrach, stanowią kluczowy element organizacji kształcenia na etapie przygotowywania prac dyplomowych i umożliwiają systematyczną pracę badawczą, konsultacje indywidualne oraz bieżącą weryfikację postępów.

Całość organizacji procesu nauczania i uczenia się pozostaje w ścisłym związku z działalnością Rady Kierunku Ekonomia, która monitoruje realizację programu studiów, analizuje wyniki ankiet studenckich, doświadczenia z praktyk zawodowych oraz sygnały płynące z otoczenia społeczno-gospodarczego. Pozwala to na bieżące doskonalenie organizacji procesu dydaktycznego, zachowanie jego spójności oraz dostosowanie do zmieniających się potrzeb rynku pracy i wymagań dyscypliny ekonomia i finanse.

Tak zorganizowany proces nauczania i uczenia się zapewnia studentom kierunku Ekonomia możliwość stopniowego i świadomego rozwijania kompetencji zawodowych, analitycznych, komunikacyjnych i społecznych, niezbędnych do aktywnego i odpowiedzialnego funkcjonowania w życiu gospodarczym, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym.

Studenci pierwszego roku mają obowiązkowe zajęcia wprowadzające. Obowiązek i zakres zajęć wprowadzających określa Zarządzenie Rektora nr 96/2020/2021 z dnia 21 września 2021 r. ([link](#)). Jest to w sumie 15 godzin z zakresu: szkolenia bhp, szkolenia bibliotecznego, planowania kariery

zawodowej, praw studenta, organizacji uczelni i etykiety akademickiej oraz z zakresu szkolenia antydyskryminacyjnego.

W całym cyklu kształcenia na studiach I stopnia student uzyskuje 180 punktów ECTS, a student studiów II stopnia 120 punktów ECTS. Z tego więcej niż połowa uzyskiwana jest w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli i studentów. W pozostałym czasie objętym punktacją ECTS studenci zobligowani są uczyć się samodzielnie z ewentualnym wykorzystaniem konsultacji indywidualnych. Liczba punktów ECTS jest taka sama na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

Ze względu na praktyczny profil kierunku wśród modułów szczególne miejsce zajmują te, które wiążą się z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Standardowo wymiar godzinowy formy zajęć wynosi 15 godzin lub 30 godzin. Zajęcia w ciągu każdego z dwóch semestrów w roku akademickim trwają przez 15 tygodni. Tak więc jeżeli forma zajęć ma wymiar 30-godzinny, odbywają się po dwie godziny zajęć w tygodniu. Natomiast jeżeli forma zajęć ma wymiar 15-godzinny, zajęcia w planie semestralnym są blokowane w ten sposób, że odbywają się dwie godziny zajęć co dwa tygodnie. Harmonogram odnoszący się do blokowania zajęć jest załącznikiem do Zarządzenia nr 26/2024/2025 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 28 stycznia 2025 r. w sprawie organizacji roku akademickiego 2025/2026 ([link](#)).

Przewidziana jest możliwość zmiany organizacji semestru, tak aby zajęcia dydaktyczne trwały do 10 tygodni w semestrze. W systemie internetowym USOS znajdują się karty przedmiotu (sylabusy). Sylabusy konstruowane są zgodnie z Zarządzeniem Nr 57/2017/2018 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 3 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzania opisu modułu/przedmiotu do systemu USOS i USOSweb ([link](#)). W sylabusie określa się efekty uczenia się wraz ze wskazaniem ich powiązania z efektami kierunkowymi, przedmioty wprowadzające i wymagania wstępne oraz bilans pracy studenta. Następnie w odniesieniu do każdej formy zajęć osobno określa się te efekty uczenia się, które są przypisane do danej formy, literaturę, metody i kryteria oceniania, zakres tematów zajęć, metody dydaktyczne oraz rygor zaliczenia zajęć. Przed rozpoczęciem każdego nowego semestru nauczyciel akademicki zobowiązany jest do aktualizacji i sprawdzenia karty przedmiotu.

Szczegółowa organizacja roku akademickiego ogłaszana jest przez Rektora UKW w semestrze poprzedzającym rozpoczęcie roku akademickiego. Obecnie obowiązuje w tym zakresie wyżej wymienione Zarządzenie nr 26/2024/2025 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 28 stycznia 2025 r. w sprawie organizacji roku akademickiego 2025/2026 ([link](#)).

Przydziału zajęć poszczególnym nauczycielom akademickim dokonuje się w taki sposób, aby prowadzone przez nich zajęcia związane były z ich działalnością naukową lub umiejętnościami praktycznymi, czy też doświadczeniem dydaktycznym. Zasady przydziału zajęć określa Zarządzenie Zastępcy Dyrektora ds. Kształcenia nr 1/04/2020 z dnia 15 kwietnia 2020 r. w sprawie zasad przydziału zajęć dydaktycznych. Zgodnie z jego treścią zajęcia przydzielane są w oparciu o osiągnięcia naukowe pracowników, ich doświadczenie dydaktyczne, jak również doświadczenie praktyczne. Przydziału zajęć dokonuje Prodziekan do spraw kształcenia w porozumieniu z kierownikami katedr. Rada Kolegium IV zatwierdza obsady zajęć, w szczególności zgodności kompetencji naukowych i dydaktycznych osób prowadzących zajęcia z przypisanymi do zajęć efektami uczenia się - zgodnie z Regulaminem studiów (par. 5 ust. 1 pkt 10).

Planowanie zajęć dydaktycznych odbywa się na jeden semestr. Dla studentów stacjonarnych nie później niż 14 dni przed rozpoczęciem semestru plany zajęć publikowane są w USOSweb. Plany dla studiów niestacjonarnych również znajdują się w UOSweb.

Zajęcia dla studentów studiów stacjonarnych odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 do 20.00, przerwy pomiędzy zajęciami planowane są w wymiarze 15 minut.

Zajęcia na studiach niestacjonarnych odbywają się w soboty i niedziele zgodnie z terminarzem zjazdów ([link](#)), który jest podawany do wiadomości co najmniej miesiąc przed rozpoczęciem roku akademickiego. Zajęcia na studiach niestacjonarnych planowane są w soboty i niedziele z 15-minutowymi przerwami. Tym samym rozplanowanie zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
Brak	Nie dotyczy

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Rekrutacja

Warunki i tryb rekrutacji na studia określają właściwe uchwały Senatu UKW. Są one podawane do publicznej wiadomości, co wpływa na równość szans kandydatów. Rekrutacja na rok akademicki 2025/2026 odbywała się na podstawie uchwały Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 68/2024/2025 z dnia 27 maja 2025 r. w sprawie szczegółowych warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne w roku akademickim 2025/2026 ([link](#)), natomiast rekrutacja na rok akademicki 2026/2027 odbywać się będzie na podstawie uchwały Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 67/2024/2025 z dnia 27 maja 2025 r. w sprawie szczegółowych warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne w roku akademickim 2026/2027 ([link](#)). W przypadku laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów zastosowanie mają zasady określone w Uchwale Nr 23/2022/2023 Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 28 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych zasad przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów w latach 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025, 2025/2026 ([link](#)) oraz w uchwale Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 41/2024/2025 z dnia 25 marca 2025r. zmieniającej Uchwałę Nr 23/2022/2023 Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 28 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych zasad przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów w latach 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025, 2025/2026 ([link](#)). Rekrutacja na kierunki studiów, w tym na ekonomię, następuje w ramach planowanej liczby miejsc ustalonej przez Senat UKW. Uchwały w odniesieniu do każdego roku akademickiego określają zarówno ogólne, jak i szczegółowe zasady postępowania kwalifikacyjnego oraz harmonogram rekrutacji. Uchwały dotyczą jednolicie rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne. Określone są w nich też zasady rekrutacji dla cudzoziemców.

Zasady rekrutacji publikowane są na stronie internetowej uczelni ([link](#)) .Opis kierunku (także w formie filmu) oraz wykaz przedmiotów znajdują się na stronie internetowej Wydziału ([link](#)).

Za prowadzenie procesu rekrutacji odpowiada Centrum Rekrutacji i Wsparcia Studentów ([link](#)).

Przyjęcie na studia I stopnia odbywa się na podstawie rankingu średniej ocen (punktów) uzyskanej z części pisemnej na egzaminie maturalnym (tzw. nowa matura, matura międzynarodowa) lub na egzaminie dojrzałości (tzw. stara matura). Ocenom ze świadectwa dojrzałości uwzględnianym w procesie kwalifikacji przyznaje się liczbę punktów według zasad określonych w wymienionych uchwałach. Jeżeli kandydat na egzaminie maturalnym lub na egzaminie dojrzałości zdawał historię lub wiedzę o społeczeństwie, to liczbę przyznanych punktów za wymienione przedmioty podwyższa się o 20%. Wynik końcowy uzyskany przez kandydata w postępowaniu kwalifikacyjnym jest wyrażany w punktach i podawany z dokładnością do trzeciego miejsca po przecinku. Kolejność przyjmowania na studia wyznacza pozycja kandydata na liście rankingowej.

O przyjęcie na studia II stopnia mogą ubiegać się absolwenci studiów wyższych I stopnia, II stopnia lub jednolitych studiów magisterskich. O przyjęciu decyduwać będzie ocena na dyplomie ukończenia studiów wyższych. Absolwentom kierunków studiów z zakresu nauk społecznych tj. ekonomia, finanse i rachunkowość, prawo, prawo w biznesie, administracja, zarządzanie, innowacyjność i zarządzanie sferą publiczną, zarządzanie i inżynieria produkcji ocena na dyplomie zostaje podwyższona o 20%.

Przyjęcie na studia następuje w drodze wpisu na listę studentów z chwilą złożenia ślubowania, z tym, że przyjęcie na studia cudzoziemca następuje w drodze decyzji administracyjnej. Również odmowa przyjęcia na studia stanowi decyzję administracyjną, przy czym od takiej decyzji komisji rekrutacyjnej przysługuje prawo odwołania do Rektora; decyzja Rektora jest ostateczna.

Zasady, warunki i tryb uznawania i potwierdzania efektów uczenia się

Student może realizować część programu studiów w innej polskiej lub zagranicznej uczelni (np. w ramach programu MOST lub ERASMUS+) na podstawie porozumień międzyuczelnianych. Informacje

dotyczące tych programów dostępne są na stronach Działu Jakości i Organizacji Kształcenia ([link](#)) oraz Biura Współpracy Międzynarodowej ([link](#)). Szczegółowe zasady w tym zakresie reguluje Regulamin Studiów (Uchwała Nr 56/2024/2025 Senatu UKW z dnia 29 kwietnia 2025 r.) ([link](#)). W szczególności Prodzikan ds. Kształcenia w porozumieniu ze studentem zamierzającym realizować część programu studiów poza Uniwersytetem ustala na piśmie lub drogą elektroniczną związane z tym obowiązki studenta w innej uczelni. Tak ustalony program studiów studenta jest traktowany jako równoważny i stanowi podstawę zaliczenia semestru (lub roku) studiów odbytych w innej uczelni. Jeżeli z powodu różnic programowych między planem studiów w Uniwersytecie a ofertą dydaktyczną uczelni, do której został skierowany student, nie jest spełniony warunek równoważności zajęć, Dyrektor Kolegium IV przed wyjazdem studenta na studia w innej uczelni wyznacza na piśmie różnice programowe i termin ich zaliczenia.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym określa Uchwała Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 246/2018/2019 z dnia 24 września 2019 r. w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza systemem studiów ([link](#)).

W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć studentowi nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do danego programu kształcenia.

Uznanie efektów uczenia się może nastąpić także na podstawie osiągnięć studenta zdobytych w zakresie określonego przedmiotu na innym kierunku studiów w tej samej lub innej uczelni.

Potwierdzenie efektów uczenia się z zakresu praktyk bez obowiązku odbycia praktyki jest możliwe:

- jeżeli student udokumentuje doświadczenie zawodowe lub prowadzenie innej działalności odpowiadającej programowi praktyk i realizowanej w okresie nie krótszym niż przewidziany w programie studiów czas praktyki,
- jeżeli student zatrudniony jest na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia w instytucji gwarantującej uzyskanie odpowiednich umiejętności praktycznych, o ile charakter tej pracy spełnia wymagania programu praktyk,
- jeżeli jest to student lub absolwent innych szkół wyższych, który odbywa lub odbył praktykę spełniającą wymagania programu praktyk na kierunku ekonomia.

Koncepcja i zasady dyplomowania

Dyplomowanie podporządkowane jest przede wszystkim regułom wynikającym z Regulaminu Studiów (będącego załącznikiem do Uchwały Nr 56/2024/2025 Senatu UKW z dnia 29 kwietnia 2025 r. ([link](#))). Stosownie do tego Regulaminu, warunkiem ukończenia studiów i otrzymania dyplomu jest m.in. uzyskanie pozytywnej oceny przygotowanej pracy dyplomowej i złożenie egzaminu dyplomowego. Z kolei warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego jest zaliczenie ostatniego semestru studiów i uzyskanie pozytywnej oceny pracy dyplomowej. Na studiach pierwszego stopnia ustalenie tematu pracy powinno nastąpić nie później niż do 1. grudnia w semestrze przed terminem ukończenia studiów, a na studiach drugiego stopnia nie później niż do 30. kwietnia w II semestrze toku studiów. Tematy zatwierdza Rada Kierunku, działając na podstawie procedury zatwierdzania tematów prac dyplomowych (Uchwała Rady Kolegium IV nr 10/2024/2025 z 11 września 2025 roku w sprawie ramowej procedury zatwierdzania tematów prac dyplomowych ([link](#))).

Szczegółowy regulamin dyplomowania, w tym zasady przygotowywania prac oraz przeprowadzania egzaminu dyplomowego, przygotowuje Rada kierunku. Dokument ten, zgodnie z Regulaminem studiów, zatwierdzają członkowie Rady Kolegium IV. Zgodnie z tymi założeniami dla kierunku Ekonomia obowiązuje Regulamin Dyplomowania, z którym studenci mogą zapoznać się na stronie internetowej Wydziału ([link](#)).

Kandydatów na recenzentów i promotorów proponuje Prodzikan ds. Kształcenia, a akceptuje Rada Kierunku. Student wybiera promotora, zapisując się na seminarium. Studenci mają prawo swobodnego wyboru spośród bardzo licznej grupy promotorów o niezwykle szerokim spektrum zainteresowań badawczych, co pozwala im na uczestniczenie w seminarium zgodnym z profilem własnych

zainteresowań i przygotowanie prac w obrębie wielu różnorodnych, często szczegółowych zagadnień. Na stronie Wydziału znajduje się zakładka z opisem obszarów tych zainteresowań ([link](#)).

Zgodnie z programem studiów przygotowanie pracy następuje w ramach seminarium dyplomowego. Udział studenta w seminarium ma doprowadzić do osiągnięcia konkretnych efektów uczenia się (określonych w sylabusie przedmiotu). Nacisk położony jest na to, by student potrafił nie tylko samodzielnie zdobywać wiedzę, ale też nabył elementarne umiejętności badawcze, w tym w zakresie pisania prac naukowych. Efektywnej współpracy z promotorem sprzyjają małe liczebnie grupy seminaryjne, co daje możliwość większej indywidualizacji przygotowania prac. W załączniku do Regulaminu dyplomowania znajdują się wskazówki dla studentów dotyczące pisania pracy. Obejmują one zarówno wymagania dotyczące koncepcji pracy, jak i wytyczne techniczne i redakcyjne. Stanowią one pomoc dla studentów, a także służą zapewnieniu jednolitości zasad przygotowywanych na Wydziale prac. Rada Kierunku otrzymuje od koordynatorów poszczególnych przedmiotów propozycje pytań na egzamin dyplomowy. Obowiązujące na egzaminie dyplomowym zbiory pytań znajdują się w załączniku do Regulaminu Dyplomowania. Regulamin studiów określa obowiązujące terminy do złożenia pracy przez studenta. Pozostałe kwestie reguluje Procedura dyplomowania w Kolegium IV (Uchwała Rady Kolegium IV nr 9/2024/2025 z 11 września 2025 roku ([link](#))).

Z bezpośrednim przygotowaniem do egzaminu dyplomowego wiązą się określone obowiązki promotora i studenta, wynikające z Zarządzenia Nr 53/2022/2023 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie zasad składania i archiwizacji prac dyplomowych z wykorzystaniem systemu Archiwum Prac Dyplomowych (APD) oraz sprawdzania prac dyplomowych z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA) ([link](#))

Zarządzenie to nakazuje zarejestrowanie pracy przez studenta i jej wprowadzenie do systemu Archiwum Prac Dyplomowych. Poza tym konieczne jest złożenie przed egzaminem dyplomowym jednego egzemplarza pracy w postaci papierowej, z numerami kontrolnymi, wydrukowanej z systemu APD, który jest przeznaczony do zarchiwizowania w aktach osobowych studenta; student składa też oświadczenie o samodzielnym napisaniu pracy. Obowiązkiem promotora jest przesłanie pracy do Jednolitego Systemu Antyplagiatowego. Jeżeli po otrzymaniu raportu z badania pracy promotor go zaakceptuje, wówczas kieruje pracą do recenzji. Według Regulaminu Studiów oceny pracy dyplomowej dokonuje kierujący pracą oraz jeden recenzent, a recenzje są jawne i podlegają opublikowaniu w Archiwum Prac Dyplomowych. Recenzenta wyznacza (spośród wyżej wspomnianych kandydatów) dyrektor kolegium. Jeśli recenzent ocenił pracę dyplomową na ocenę niedostateczną, dyrektor kolegium powołuje drugiego recenzenta. Jeśli drugi recenzent ocenił pracę na ocenę niedostateczną, nie może ona być podstawą ukończenia studiów i Rektor podejmuje decyzję o skreśleniu z listy studentów.

W terminie do 10 kwietnia każdego roku akademickiego ogłaszany jest, przygotowany przez Prodziekana ds. Kształcenia i zatwierdzony przez Dyrektora Kolegium IV, harmonogram egzaminów dyplomowych. Regulamin Studiów wymaga, aby egzamin dyplomowy odbył się w terminie trzech miesięcy od daty zaakceptowania pracy dyplomowej przez promotora w systemie APD. Skład komisji do przeprowadzenia egzaminu formowany jest zgodnie z regułą określoną w Regulaminie Studiów i obejmuje: przewodniczącego, promotora oraz recenzenta. Komisję powołuje Dyrektor Kolegium IV.

Zgodnie z Regulaminem Dyplomowania w trakcie egzaminu student omawia pracę, a następnie odpowiada na pytania dotyczące zagadnień z programu studiów. Egzamin ma na celu sprawdzenie czy student posiada ogólną wiedzę z modułów kierunkowych, czy potrafi przekonująco i wyczerpująco odpowiedzieć na pytania z obszaru tematycznego pracy dyplomowej, posługując się przy tym wiadomościami z literatury modułu, jak również sądami własnymi i czy potrafi samodzielnie identyfikować problemy postawione w pytaniach. Sposób obliczania końcowej oceny egzaminu dyplomowego określa Regulamin Studiów. Z przeprowadzonego egzaminu dyplomowego sporządza się protokół.

Rada Kierunku dba o to, by w razie potrzeby wdrażać działania mające podnieść jakość przygotowywanych prac oraz poziom egzaminów dyplomowych. Rada Kierunku w trakcie dyskusji przed zatwierdzeniem tematów prac dyplomowych odnosi się zwłaszcza do praktycznego profilu proponowanych prac, a także ich zgodności z zagadnieniami objętymi modułami kształcenia.

Zdecydowana większość prac dyplomowych z zakresu ekonomii opiera się na analizie zjawisk gospodarczych, prowadzonej przy zastosowaniu metod ilościowych i jakościowych typowych dla nauk ekonomicznych. Tematyka prac jest bardzo zróżnicowana i obejmuje zarówno zagadnienia mikroekonomiczne, makroekonomiczne, jak i kwestie związane z finansami, rynkiem pracy, rozwojem lokalnym, przedsiębiorczością czy polityką publiczną. Ze względu na praktyczny charakter kierunku szczególnie istotne jest, aby praca dyplomowa posiadała wyraźny walor aplikacyjny. Osiąga się go zwłaszcza poprzez analizę rzeczywistych danych gospodarczych oraz studiów przypadku, które mogą pochodzić z raportów instytucji rynkowych, sprawozdań finansowych przedsiębiorstw, danych statystycznych GUS czy NBP, a także z doświadczeń własnych studenta, zdobytych np. podczas praktyk zawodowych lub staży. Takie podejście pozwala nie tylko na weryfikację teorii ekonomicznych w praktyce, lecz także rozwija umiejętność formułowania diagnoz oraz rekomendacji o znaczeniu praktycznym.

W ramach Kolegium IV odbywają się konkursy na najlepszą pracę dyplomową. Wniosek o wyróżnienie pracy dyplomowej składa promotor wraz z kserokopiami recenzji, wydrukiem raportu badania pracy przez JSA oraz opinią uzasadniającą każde kryterium uwzględniane przy wyróżnieniu pracy, a wynikające ze szczegółowych warunków wyróżniania prac dyplomowych przyjętych przez Radę Kolegium IV ([link](#)).

Sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów

Analizy sprawności kształcenia oraz terminowości ukończenia studiów dokonuje się na bieżąco na podstawie informacji otrzymanych z Biura Obsługi Studentów, dotyczących wyników kształcenia (zawierają one np. liczbę studentów powtarzających rok, liczbę studentów, którzy zaliczyli rok, liczbę studentów, którzy uzyskali dyplom w terminie do 30 września). Liczba studentów monitorowana jest również na bieżąco na podstawie informacji otrzymywanych od Kierownika Działu Jakości i Organizacji Kształcenia określającej liczbę grup konwersatoryjnych, ćwiczeniowych i laboratoryjnych.

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się określonych dla poszczególnych zajęć oznacza tym samym zrealizowanie efektów kierunkowych i w konsekwencji realizację założonej koncepcji kształcenia na prowadzonym kierunku. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się ujęte są w sylabusie przedmiotu, sporządzanym przez koordynatora modułu, dostępnym dla studentów w USOSweb. Zakłada się, że prace pisemne weryfikują zarówno wiedzę, jak i umiejętności, a z kolei w ramach weryfikacji umiejętności pracą taką może być projekt w postaci np. biznesplanu, sprawozdania z wykonania budżetu itp.

Weryfikacja i ocena efektów uczenia się osiąganych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia odbywa się także poprzez proces dyplomowania.

Skuteczność osiągania efektów uczenia się oceniana jest również poprzez analizę ankiet wypełnianych przez studentów. Ankiety ewaluacyjne obejmują pozytywne i negatywne aspekty z udziału w zajęciach dostrzegane przez samych studentów. Zasady i tryb prowadzenia ankietyzacji jakości kształcenia określa Zarządzenie Nr 46/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie ustalenia ogólnouczelnianej procedury ankietyzacji jakości kształcenia ([link](#)).

Dobór metod sprawdzania i oceniania osiągniętych efektów uczenia się

Metody sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się są określone w sylabusach. Metody te już w punkcie wyjścia różnicują się w zależności od tego, czy weryfikacji podlegają wiedza czy też umiejętności i kompetencje społeczne.

W zakresie wiedzy typową metodą weryfikacji jest posługiwanie się pytaniami testowymi, pytaniami otwartymi, zadaniami problemowymi. W ten sposób możliwe staje się sprawdzenie tych np. efektów uczenia się, w myśl których student powinien rozumieć istotę określonych pojęć ekonomicznych czy też rolę określonych instytucji finansowych; podobnie tam, gdzie efekt uczenia się zakłada, że student będzie znał miejsce i sposób regulacji tych instytucji. W zakresie umiejętności w sumie w ramach różnych przedmiotów stosowanych jest wiele metod. Ich rola jest szczególnie ze względu na praktyczny

profil studiów. Metodami charakterystycznymi i stosowanymi najczęściej są: rozwiązywanie studiów przypadku, zadania problemowe, aktywność na zajęciach (w tym udział w dyskusji), wystąpienia o charakterze krótkich referatów lub prezentacji multimedialnych, przygotowywanie projektów wniosków o dofinansowanie, sprawozdań, budżetów, biznesplanów analiz, deklaracji podatkowych, itp. Przykłady zadań to: projekt sprawozdania z wykonania budżetu (w ramach przedmiotu finanse publiczne), przygotowanie wniosku projektowego (w ramach przedmiotu fundusze strukturalne i systemy finansowania projektów UE) przygotowanie deklaracji podatkowych (w ramach przedmiotu podatki i opłaty lokalne). Co do uzyskiwanych efektów uczenia się, to w szczególności rozwiązywanie kasusów ma realizować efekt: posiada umiejętność posługiwania się właściwie dobranymi narzędziami, w tym elektronicznymi w celu analizy i interpretacji zjawisk i procesów ekonomicznych (K_U03), a przygotowanie sprawozdań – efekt: potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną do obserwacji, opisu, analizowania oraz prognozowania zjawisk i procesów ekonomicznych, a także do przygotowywania raportów, prac pisemnych, prezentowania opinii (K_U02)

W odniesieniu do kompetencji społecznych ich nabycie weryfikuje się poprzez wykonywanie zadań w grupie (np. w ramach przedmiotu podatki) czy też poprzez wymaganie aktywności w toku zajęć, w tym udziału w dyskusji.

Z kolei w procesie dyplomowania student studiów najpierw przygotowuje plan pracy i zarys treści przynajmniej jednego rozdziału, przy tym powinien identyfikować problemy praktyczne poprzez pracę nad studiami przypadku, zapoznawanie się z danymi wtórnymi, raportami; w ten sposób następuje realizacja w szczególności efektów takich, jak: posiada umiejętność posługiwania się właściwie dobranymi narzędziami, w tym elektronicznymi w celu analizy i interpretacji zjawisk i procesów ekonomicznych (K_U03 -studia I stopnia), czy potrafi krytycznie wykorzystywać zaawansowaną wiedzę teoretyczną do obserwacji, opisu, analizowania oraz prognozowania zjawisk i procesów ekonomicznych podczas przygotowywania pracy magisterskiej; potrafi uzasadnić swoje opinie (KU_02 – studia II stopnia); potrafi przygotować i wygłosić wystąpienie posługując się fachową terminologią w zakresie dyscypliny – efekt: posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych oraz prac pisemnych posługując się terminologią ekonomiczną oraz wykorzystując dorobek dyscyplin pokrewnych (K_U11), czy posiada rozwinięte umiejętności badawcze: definiuje problemy badawcze; dobiera właściwe metody i techniki badań; konstruuje narzędzia badawcze; opracowuje, prezentuje i interpretuje wyniki badań; wyciąga wnioski i wskazuje kierunki dalszych badań (KU_04 – studia II stopnia).

W procesie dyplomowania student, niezależnie od poziomu studiów, przygotowuje w pierwszym semestrze plan pracy oraz zarys treści co najmniej jednego rozdziału, identyfikując problemy badawcze i praktyczne poprzez pracę nad studiami przypadku, analizę danych wtórnych oraz zapoznawanie się z raportami i innymi profesjonalnymi źródłami informacji. Na studiach pierwszego stopnia proces ten umożliwia w szczególności realizację efektów uczenia się polegających na umiejętnym doborze i wykorzystaniu właściwych narzędzi, w tym narzędzi elektronicznych, do analizy i interpretacji zjawisk i procesów ekonomicznych, a także na przygotowywaniu prac pisemnych i wystąpień ustnych z wykorzystaniem fachowej terminologii ekonomicznej oraz dorobku dyscyplin pokrewnych (K_U03, K_U11). Z kolei na studiach drugiego stopnia proces dyplomowania sprzyja pogłębionej analizie i krytycznemu wykorzystaniu zaawansowanej wiedzy teoretycznej do obserwacji, opisu, analizowania oraz prognozowania zjawisk i procesów ekonomicznych, formułowaniu i uzasadnianiu własnych opinii (K-U01), a także dostrzeganiu problemów badawczych i ich profesjonalnej analizie z zastosowaniem zaawansowanej wiedzy z zakresu rachunkowości, finansów, podatków, zarządzania lub marketingu, adekwatnie do tematyki pracy dyplomowej (K_U03). Jednocześnie proces ten przyczynia się do kształtowania kompetencji społecznych właściwych dla obu poziomów kształcenia, w tym świadomości poziomu własnej wiedzy i umiejętności, dokonywania ich samooceny, uzupełniania i doskonalenia kompetencji z wykorzystaniem profesjonalnych źródeł informacji oraz weryfikowania ich wiarygodności (K_K01), rozumienia potrzeby ciągłego dokształcania się i rozwoju osobistego (K02), a także rozwijania profesjonalnego, etycznego i przedsiębiorczego sposobu myślenia w optymalnym wykorzystaniu zdobytej wiedzy (K_K03).

Na zakończenie ostatniego semestru sprawdza się, czy student potrafi omówić to, co zawarł w pracy, przeprowadzić dyskusję nad tekstem. W ramach egzaminu dyplomowego weryfikuje się, czy student posiada ogólną wiedzę z modułów kierunkowych, czy potrafi przekonująco i wyczerpująco odpowiedzieć na pytania z obszaru tematycznego pracy dyplomowej, posługując się przy tym wiadomościami z literatury modułu, jak również sądami własnymi i czy potrafi samodzielnie identyfikować problemy postawione w pytaniach.

Co do weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych w ramach praktyk, to umożliwia to dziennik praktyk. Ponadto opiekun praktyk z instytucji przyjmującej wystawia opinię. Są to podstawy do zaliczenia praktyk przez kierunkowego opiekuna praktyk.

Sposoby dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów

Sposoby dokumentowania osiągniętych efektów uczenia się określone są w Procedurze oraz Zasadach dokumentowania efektów uczenia się (Uchwała Rady Kolegium IV nr 4/2024/2025 z dnia 11 września 2025 r. w sprawie zasad i procedury dokumentowania efektów uczenia się ([link](#))).

Dokumentacja ta jest przechowywana w Sekretariacie Wydziału przez dwa lata. Zawiera ona (w miarę możliwości) wszystkie testy, prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, zadania dodatkowe wykonane przez studentów, projekty zrealizowane przez studentów. Zajęcia prowadzone z wykorzystaniem Microsoft Teams lub platformy do zdalnego nauczania Moodle dodatkowo pozwalają na elektroniczną archiwizację prac etapowych studentów.

Student ma prawo wglądu do ocenionej pracy pisemnej (co wynika ze Szczegółowych zasad przeprowadzania egzaminów oraz zasad przystąpienia do egzaminów w terminie przed główną sesją egzaminacyjną przyjęte przez Radę Kolegium IV Uchwałą nr 6/2024/2025 z dnia 11 września 2025 roku ([link](#)) oraz z § 31 ust. 12 Regulaminu Studiów UKW. Od semestru letniego 2020/2021 wprowadzono procedurę dostępu do prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych (Zarządzenie Zastępcy Dyrektora ds. Kształcenia (nauki prawne) Instytutu Prawa i Ekonomii nr 1/10/2020 z dnia 1 października 2020 w sprawie zasad wglądu studentów do prac zaliczeniowych oraz egzaminów ([link](#))).

W systemie USOSweb przechowywane są prace dyplomowe oraz ich recenzje. Protokoły przebiegu egzaminów dyplomowych przechowywane są w formie papierowej w dokumentacji studenta prowadzonej przez Biuro Obsługi Studentów (BOS).

Monitoring losów absolwentów

Podstawę prowadzenia monitoringu losów absolwentów stanowi Uchwała Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 123/2014/2015 z dnia 29 czerwca 2015 r. w sprawie wprowadzenia Ogólnouczelnianej procedury monitorowania karier zawodowych absolwentów Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego ([link](#)).

Badania karier absolwentów dokonuje co roku Biuro Karier UKW działające w ramach Centrum Rekrutacji i Wsparcia Studentów ([link](#)), kierując do absolwentów anonimową ankietę. Wnioski z badania referowane są na spotkaniu Rady Kierunku oraz zebraniach pracowników i stanowią przyczynek do sformułowania zaleceń dla doskonalenia programu studiów. Badaniami obejmuje się absolwentów po roku i po trzech latach od ukończenia studiów.

Ostatnim dostępnym badaniem dla kierunku ekonomia jest raport zawierający wypowiedzi absolwentów studiów I i II stopnia z roku 2023/2024. Badanie było przeprowadzone w październiku 2025, rok po ukończeniu studiów. W badaniu uzyskano 6 odpowiedzi z posiadanych 18 zgód absolwentów na badanie -zwrotność 33%). Badanie absolwentów Ekonomii I stopnia objęło 4 osoby (75% mężczyzn, 50% w wieku 26-30 lat). Połowa kontynuuje edukację niestacjonarnie, połowa nie. Absolwenci ocenili kwalifikacje ze studiów jako przydatne na rynku pracy w 50% (pozostali: trudno powiedzieć), a studia spełniły oczekiwania u 75%, a 75% z nich wybrałoby ponownie ten sam kierunek i uczelnię. Wszyscy pracowali podczas studiów. Obecnie 75% zatrudnionych jest na umowę o pracę w pełnym etacie, na stanowiskach specjalistycznych w finansach, IT i bankowości (67% praca związana z kierunkiem), a 25% prowadzi działalność gospodarczą. 75% rozpoczęło pracę przed lub w trakcie

studiów, połowa zmieniła ją 1-2 razy, a 75% nie miało przerw w zatrudnieniu. 75% podnosi kwalifikacje po studiach i planuje to kontynuować.

Badanie absolwentów Ekonomii II stopnia objęło 2 osoby (100% kobiety, 100% w wieku 26-30 lat). Nikt z badanych nie kontynuuje edukacji. Absolwenci ocenili kwalifikacje ze studiów jako przydatne na rynku pracy w 100%, a studia spełniły oczekiwania u 100% ; 50% wybrałoby ponownie ten sam kierunek i uczelnię, 50% inny kierunek na tej uczelni. Wszyscy pracowali podczas studiów. Obecnie 50% zatrudnionych na umowę o pracę w pełnym etacie, a 50% nie pracuje, ale poszukuje. 50% rozpoczęło poszukiwania w trakcie studiów, 50% 7-12 miesięcy po; podjęcie pracy: 50% do 3 miesięcy po, 50% 7-12 po. Połowa zmieniła pracę 1-2 razy, połowa nie miała przerw w zatrudnieniu. 100% podnosi kwalifikacje po studiach (gł. kursy) i planuje to kontynuować.

Należy podkreślić, że w badaniach Absolwenci wskazali, że studia spełniły ich oczekiwania, większość z nich podnosiła i nadal będzie podnosić kwalifikacje, w tym podejmować samokształcenie, co może świadczyć o tym, że studia wyrobiły u nich nawyk uczenia się przez całe życie.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Zalecenie	Działania naprawcze
Brak	Nie dotyczy

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium nr 3

Istotnym elementem aktywności Wydziału są działania ukierunkowane na upowszechnianie informacji o ofercie edukacyjnej oraz popularyzację wiedzy ekonomicznej wśród uczniów szkół ponadpodstawowych. Od kilku lat pracownicy Katedry Ekonomii prowadzą wykłady i warsztaty dla uczniów Zespołu Szkół Administracyjno-Ekonomicznych w Bydgoszczy. W roku akademickim 2024/2025 studenci odwiedzili pięć szkół ponadpodstawowych, a także zorganizowali seminarium naukowe pt. „Nowe technologie a prawa człowieka”, w którym uczestniczyli uczniowie jednego z bydgoskich liceów. Ponadto w dniu 8 grudnia 2025 r. Wydział Prawa i Ekonomii zawarł porozumienie o współpracy z VII Liceum Ogólnokształcącym w Bydgoszczy.

Wydział aktywnie uczestniczy również w inicjatywach promujących naukę i ofertę dydaktyczną uczelni, takich jak Dzień Licealisty, Bydgoski Festiwal Nauki, Dni Otwarte czy Światowy Tydzień Przedsiębiorczości. W ramach Dnia Licealisty organizowanego w latach 2024–2025, obok prezentacji kierunków studiów, odbyły się także prelekcje przygotowane przez pracowników Wydziału (np. w 2025 r. pt. „Kiedy AI pomaga, a kiedy zakłada pułapki?”). Link do spotkania ([link](#))

Istotnym obszarem aktywności Wydziału jest ponadto udział pracowników w mediach regionalnych i ogólnopolskich (telewizja, radio, portale internetowe, dziennik „Rzeczpospolita”), gdzie występują oni jako eksperci komentujący bieżące zagadnienia społeczno-ekonomiczne i finansowe. Działania te przyczyniają się do popularyzacji wiedzy akademickiej oraz wzmacniania rozpoznawalności Wydziału w otoczeniu społeczno-gospodarczym.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Charakterystyka kadry dydaktycznej

Na kierunku ekonomia kształcenie realizuje łącznie 40 nauczycieli akademickich, z czego dla 36 osób Uniwersytet Kazimierza Wielkiego stanowi podstawowe miejsce pracy. Cztery osoby są zatrudnione w wymiarze ½ etatu, a cztery osoby realizują zajęcia na podstawie umów cywilnoprawnych.

Struktura kwalifikacji kadry jest właściwa dla realizacji programu studiów na kierunku ekonomia: 2 osoby posiadają tytuł profesora, 6 osób posiada stopień doktora habilitowanego i są zatrudnione na stanowisku profesora uczelni, 25 osób posiada stopień doktora, 7 osób posiada tytuł zawodowy magistra. Liczba oraz struktura kadry zapewniają prawidłową realizację procesu kształcenia, osiąganie efektów uczenia się oraz stabilność prowadzenia kierunku.

Dorobek naukowy kadry prowadzącej zajęcia na kierunku ekonomia jest znaczący i spójny z zakresem kształcenia. Obejmuje publikacje naukowe, monografie oraz rozdziały w monografiach z zakresu: ekonomii, finansów i zarządzania, ze szczególnym uwzględnieniem: przedsiębiorczości, rozwoju gospodarczego, rynku finansowego, bankowości oraz współczesnych procesów transformacji systemów finansowych w ujęciu krajowym i międzynarodowym, finansów rynkowych i rynków kapitałowych, ze szczególnym uwzględnieniem analizy ryzyka inwestycyjnego, finansów publicznych i zarządzania sektorem publicznym, fundusze UE, rachunkowość i kontrolę finansową, rozwój regionalny oraz zrównoważony rozwój, łącząc podejście teoretyczne z analizą aplikacyjną. Dorobek naukowy pracowników jest na bieżąco ewidencjonowany w bazie dorobku naukowego UKW ([link](#)).

Pracownicy jednostki podnoszą swoje kompetencje zawodowe. 25 pracowników uczestniczyło w działaniach, które obejmowały szkolenia, warsztaty, kursy, studia podyplomowe oraz mobilności Erasmus+. Rozwijane kompetencje dotyczyły głównie dydaktyki akademickiej, wykorzystania AI i ICT, finansów, prawa, zarządzania, równości i dostępności oraz zrównoważonego rozwoju, przyczyniając się do podnoszenia jakości kształcenia i pracy naukowo-dydaktycznej.

W ramach rozwoju naukowego 1 osoba uzyskała tytuł profesora, 1 osoba stopień doktora, a kolejne 3 osoby z tytułem zawodowym magistra pracują nad uzyskaniem stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych. Koszty awansów naukowych ponosi Uczelnia.

Aktywność naukowa pracowników była wielokrotnie doceniana otrzymywanymi nagrodami. Nagrodzonych zostało 10 osób, z czego za osiągnięcia dydaktyczne 7 osób, a naukowe 3 osoby. Nagrodę naukową JM Rektora UKW otrzymały 3 osoby, nagrody i wyróżnienia za osiągnięcia dydaktyczne otrzymało 7 osób (Medal Komisji Edukacji Narodowej, Nagroda JM Rektora UKW, wyróżnienia promowanych prac licencjackich i magisterskich).

Obsada zajęć

Obsada zajęć jest planowana zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz charakterem kierunku o profilu praktycznym. Przydział zajęć przygotowuje Prodziekan ds. kształcenia, konsultuje Kierownik Katedry Ekonomii, a opiniuje Rada Kolegium IV.

Przy obsadzie zajęć uwzględnia się: dorobek naukowy i dydaktyczny, doświadczenie praktyczne, wyniki ankiet ewaluacyjnych studentów.

Większość osób zatrudnionych posiada również doświadczenie praktyczne poza szkolnictwem wyższym. Pracują lub pracowali jako menedżerowie, biegli rewidentzi, księgowi, pracownicy administracji publicznej (m.in. skarbnik gminy), doradcy podatkowi, brokerzy ubezpieczeniowi, radcowie prawni. Część osób prowadzi działalność gospodarczą oraz posiada bogate doświadczenie praktyczne w środowisku biznesowym. Dla przykładu warto nadmienić, że np. rachunkowość jest prowadzona przez biegłą rewidentkę, a finanse publiczne przez skarbniczkę gminy. Taki sposób obsadzania zajęć zapewnia osiągnięcie umiejętności praktycznych.

Aktywność nauczycieli akademickich

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku ekonomia łączą działalność dydaktyczną z aktywnością naukową i zawodową. Pracownicy uczestniczą w konferencjach krajowych i

międzynarodowych, realizują granty badawcze, współpracują z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz prowadzą działalność ekspercką. Efekty tej aktywności są systematycznie wykorzystywane w procesie kształcenia poprzez realizację zajęć projektowych, analizę rzeczywistych przypadków gospodarczych oraz udział studentów w wydarzeniach popularyzujących naukę i praktykę gospodarczą, takich jak konferencje naukowe czy realizacja mini-grantów.

Pracownicy są również zaangażowani w prowadzenie zajęć dydaktycznych w języku obcym w ramach programów „Erasmus” oraz „Erasmus+”. Na podkreślenie zasługuje aktywny udział zarówno pracowników, jak i studentów w realizacji Blended Intensive Programs.

Kadra akademicka prowadząca zajęcia na kierunku ekonomia brała udział w szkoleniach podnoszących kompetencje dydaktyczne oraz praktyczne, w szczególności w obszarze finansów, rachunkowości i administracji publicznej. Duży nacisk kładziony jest na wdrażanie nowych technologii, w tym narzędzi opartych na sztucznej inteligencji, a także na rozwój kompetencji cyfrowych i językowych. Pracownicy rozwijają również kompetencje w zakresie inkluzywności, równości oraz zarządzania różnorodnością, co wspiera realizację Planu równości płci Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Szkolenia te mają charakter zarówno krajowy, jak i międzynarodowy, co sprzyja integracji doświadczeń praktycznych i naukowych z dydaktyką.

Istotnym elementem działalności pracowników jest szeroko zakrojona, systematyczna i tematycznie zróżnicowana działalność popularyzatorska. Obejmuje ona w szczególności organizację licznych spotkań z przedstawicielami praktyki gospodarczej, administracji publicznej, instytucji finansowych oraz wymiaru sprawiedliwości, które stanowią ważny element kształcenia o profilu praktycznym. Spotkania te przyjmują formę wykładów otwartych, warsztatów, debat, paneli eksperckich, wydarzeń networkingowych oraz symulacji rozpraw i są adresowane do studentów, uczniów szkół średnich oraz interesariuszy zewnętrznych.

Pracownicy angażują się również w wydarzenia popularyzujące naukę, takie jak Bydgoski Festiwal Nauki, Dni Otwarte, Dzień Licealisty, Światowy Tydzień Przedsiębiorczości, a także konferencje i fora branżowe, pełniąc funkcje prelegentów, panelistów, organizatorów i moderatorów. Aktywność ta jest uzupełniana przez szkolenia, webinary, konsultacje eksperckie oraz publikacje o charakterze praktycznym i popularyzatorskim, kierowane do jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorców oraz instytucji publicznych.

Znaczącą część aktywności pracowników Katedry Ekonomii stanowi działalność badawcza osadzona w obszarach analiz makro-, mezo- i mikroekonomicznych, koncentrująca się na relacjach przedsiębiorstwo – społeczeństwo – gospodarka. Wyniki badań naukowych prezentowane są podczas krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych. W okresie 10 lat prowadzenia kształcenia ekonomicznego na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy pracownicy Katedry Ekonomii wygłosili referaty na łącznie około 200 konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych. Efektem prowadzonych badań naukowych w latach 2015–2025 było opublikowanie 11 monografii naukowych, 12 monografii wieloautorskich pod redakcją oraz około 300 artykułów naukowych w krajowych i zagranicznych czasopismach naukowych. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że około połowa kadry Katedry Ekonomii łączy praktykę gospodarczą z działalnością naukową i dydaktyczną, co stanowi istotną wartość dodaną w procesie kształcenia studentów.

Od wielu lat pracownicy Katedry Ekonomii współpracują z Europejskim Uniwersytetem Viadrina oraz Viadrina Center of Polish and Ukrainian Studies (wcześniej Centrum Interdyscyplinarnych Studiów o Polsce) we Frankfurcie nad Odrą. W ramach tej współpracy zrealizowano projekty naukowo-badawcze dotyczące m.in. sukcesów polskiej przedsiębiorczości oraz projekt DDR MOD BLOCK, realizowany we współpracy z uniwersytetami w Bremie, Jenie i Berlinie. Jednym z efektów tego projektu jest wystawa ukazująca proces transformacji gospodarczej od komunizmu do gospodarki rynkowej w DDR i PRL, ciesząca się dużym zainteresowaniem odbiorców.

W dniu 9 marca 2023 r. Katedra Ekonomii była organizatorem konferencji naukowej pt. „Przedsiębiorstwo i jego otoczenie. Wyzwania prawne, ekonomiczne i społeczne”, finansowanej z grantu „Doskonała nauka”, której kierownikiem była dr Maryla Bieniek-Majka. W sesji plenarnej wystąpili m.in. prof. dr hab. Marian Gorynia – Prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, prof. dr hab. Janina Godłów-Legiędź oraz prof. dr hab. Piotr Dominiak. W dyskusji eksperckiej udział wzięło 10

ekspertów z sektora gospodarki. Obrady obejmowały 8 sesji tematycznych, podczas których wygłoszono 47 referatów, a w konferencji uczestniczyli przedstawiciele 26 uczelni z całej Polski.

Od 2024 r. Katedra Ekonomii Wydziału Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy jest współorganizatorem cyklicznych konferencji naukowych pt. „*Nauka i Biznes – wspólne wyzwania*”, realizowanych we współpracy z Katedrą Zarządzania Organizacjami i Kapitałem Społecznym Wydziału Zarządzania Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie oraz Katedrą Ekonomii Instytutu Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Szczecińskiego. Konferencje odbywają się corocznie w czasie Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości.

W okresie ostatnich 10 lat pracownicy Katedry Ekonomii byli i są zapraszani jako eksperci do audycji radiowych lokalnych i ogólnopolskich oraz programów telewizyjnych, gdzie komentują zagadnienia z zakresu ekonomii, finansów publicznych i międzynarodowych. Większość pracowników Katedry jest członkami bydgoskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, w ramach którego angażują się w przygotowanie młodzieży do Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, pełniąc funkcje członków jury oraz Komitetu Okręgowego. Współtworzą również wydarzenia organizowane przez PTE Oddział w Bydgoszczy. Ponadto pracownicy Katedry współpracują ze Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce, realizując inicjatywy łączące środowisko akademickie z praktyką gospodarczą. Dr Magdalena Szczepańska jest członkinią Rady Naukowej Stowarzyszenia Inicjatywa 7/4/3, badającego możliwość wprowadzenia czterodniowego tygodnia pracy w Polsce. Dr Katarzyna Kachel współpracuje z Pracodawcami Pomorza i Kujaw oraz Fundacją Warszawskiego Instytutu Bankowości w zakresie przygotowywania raportów i analiz ekonomicznych, m.in. na potrzeby Ministerstwa Finansów, a także publikuje eseje ekonomiczne w ogólnopolskim dzienniku.

Polityka kadrowa

Na kierunku ekonomia obserwuje się wzrost zatrudnienia pracowników zaangażowanych w dydaktykę. Wszyscy nauczyciele akademicki zatrudniani są w drodze otwartego konkursu, a informacje o konkursach i ich wynikach publikowane są na stronie WPIE, stronie Uniwersytetu oraz w obowiązujących bazach MEN i Euress. Przydział zajęć przygotowuje Prodziekan ds. kształcenia, konsultuje kierownik Katedry Ekonomii, a opiniuje Rada Kolegium IV, zgodnie z wymogami profilu praktycznego. W procesie tym uwzględniane są dorobek naukowy i dydaktyczny, doświadczenie praktyczne oraz wyniki ankiet studenckich (jeśli dotyczy). Jakość kadry monitorowana jest poprzez ocenę okresową (Zarządzenie Nr 24/2021/2022 Rektora UKW z dnia 31 grudnia 2021 r. w sprawie kryteriów oceny okresowej oraz trybu i podmiotu dokonującego oceny okresowej) ([link](#)) Zarządzenie Nr 24/2021/2022 Rektora UKW z dnia 31 grudnia 2021 r. w sprawie kryteriów oceny okresowej oraz trybu i podmiotu dokonującego oceny okresowej) i hospitacje zajęć (Zarządzenie nr 33/2020/2021 Rektora UKW, ([link](#)) oraz anonimowe ankiety studenckie (Zarządzenie nr 46/2019/2020 Rektora UKW, [link](#)).

Motywacją do podnoszenia kompetencji dydaktycznych i rozwoju naukowego są corocznie przyznawane nagrody Rektora UKW za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Wydział wspiera również najlepszych absolwentów – kilku z nich po ukończeniu studiów II stopnia rozpoczęło pracę w jednostce, a jedna osoba uzyskała już stopień naukowy doktora w dyscyplinie ekonomia i finanse.

W Wydziale wprowadzono zasady rozwiązywania konfliktów pomiędzy pracownikami, reagowania na dyskryminację i przemoc oraz zapewniania bezpieczeństwa kadrze i studentom, opisane w Zasadach WPIE ([link](#)). W sytuacjach trudnych wsparcie oferuje Pełnomocnik ds. Pomocy Psychologicznej – dr Kamilla Komorowska, a także w ramach projektu „MiniDO – Minimalizowanie drop-outu na UKW” (FERS.01.05-IP.08-0057/25) dostępna jest pomoc psychologiczna dla pracowników i studentów.

W zakresie równości płci i przeciwdziałania dyskryminacji Rektor UKW powołał Pełnomocnika ds. równości płci – dr hab. Renatę Tomaszewską, prof. uczelni oraz został przyjęty Plan Równości Płci 2023–2027 ([link](#)). Członkiem Rektorskiej Komisji ds. Równości Płci jest wykładowca na kierunku ekonomia mgr Miłosz Chruściel. Uniwersytet wprowadził również politykę antymobbingową oraz zapewnia wsparcie osobom z niepełnosprawnościami poprzez Dział ds. Osób z Niepełnosprawnościami

(DON) pod kierownictwem Pełnomocnika Rektora – mgr Radosława Cichańskiego (Zarządzenie 15/2021/2022 Rektora UKW z dnia 14 grudnia 2021 r., [link](#)).

Wszystkie działania kadry dydaktycznej są ściśle powiązane z rozwojem zawodowym i naukowym, a pracownicy uczestniczą w szkoleniach, warsztatach i projektach podnoszących kompetencje dydaktyczne, w tym w zakresie metod zdalnego nauczania, komunikacji, autoprezentacji i wykorzystania nowych technologii. Jednocześnie angażują się w popularyzację wiedzy, współpracę z przedsiębiorstwami, instytucjami publicznymi i środowiskiem międzynarodowym, co sprzyja rozwojowi kompetencji praktycznych studentów. Wpływ na rozwój kadry dydaktycznej ma niewątpliwie zwiększenie infrastruktury dydaktycznej Wydziału. Począwszy od roku akademickiego 2019/2020 siedzibą Wydziału Prawa i Ekonomii jest budynek przy Placu J. Weyssenhoffa 11 w Bydgoszczy.

Kadra prowadząca kształcenie na kierunku ekonomia posiada kwalifikacje, kompetencje dydaktyczne oraz doświadczenie naukowe i zawodowe umożliwiające realizację programu studiów i osiąganie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Polityka kadrowa i system oceny jakości pracy kadry sprzyjają stałemu doskonaleniu procesu kształcenia.

Wspieranie rozwoju kadry

Na szczególną uwagę zasługuje znaczący wzrost zatrudnienia pracowników na Wydziale zaangażowanych w dydaktykę na kierunku ekonomia. Pracowników naukowo-dydaktycznych charakteryzuje przy tym ambicja i stały rozwój, czego efektem są uzyskiwane stopnie naukowe doktorów, publikowane rezultaty badań naukowych w periodykach czy monografiach lub ich rozdziałach, jak też współpraca międzynarodowa. Właśnie w przeważającej mierze młoda i ambitna kadra pracowników, zorientowana na stały i systematyczny rozwój naukowo-badawczy i dydaktyczny oraz zdolność etatowych samodzielnych pracowników badawczych do kształcenia kadry naukowej wywodzącej się z absolwentów Wydziału jest dużym atutem Wydziału Prawa i Ekonomii UKW, co jest gwarantem i niepodważalnym dowodem wysokiego poziomu nauczania i prawidłowego kształtowania sylwetki absolwenta kierunku ekonomia.

Kadra akademicka prowadząca zajęcia na kierunku brała udział w szkoleniach podnoszących kompetencje dydaktyczne w ramach projektu „Innowacyjny Dydaktyk UKW” (POWER 2014-2020; Działanie 3.4. Zarządzanie w instytucjach szkolnictwa wyższego; Oś III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt realizowany był w dwóch edycjach (rok akademicki 2017/2018, 2018/2019). Celem projektu był wzrost kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej i co za tym idzie podniesienie jakości kształcenia ([link](#)).

Kompetencje nabyte w wyniku szkolenia wykorzystywane są przez nauczycieli akademickich w procesie dydaktycznym (wykazane w programie przynajmniej jednego przedmiotu/kursu/modułu po zakończeniu szkolenia).

Oferowane szkolenia obejmowały cztery grupy tematyczne:

- Szkolenia z zakresu innowacyjnych umiejętności dydaktycznych: *Design Thinking (40 godzin), Coaching w edukacji (40 godzin) Tutoring akademicki (65 godzin), Zwinne zarządzanie zespołem projektowym (metoda Agile) – 40 godzin.*
- Szkolenia z zakresu umiejętności informatycznych: *Analiza danych ilościowych z wykorzystaniem pakietu Statistica – wykorzystanie w dydaktyce, Metodyka kształcenia zdalnego, Narzędzia informatyczne wspierające proces dydaktyczny, Szkolenie z zakresu wykorzystania arkusza kalkulacyjnego Excel w dydaktyce – poziom podstawowy i zaawansowany, Zastosowanie nowoczesnych narzędzi edytorskich i technologicznych w dydaktyce szkoły wyższej.*
- Szkolenia z zakresu prowadzenia dydaktyki w języku obcym.
- Szkolenia z zakresu zarządzania informacją: *Zarządzanie informacją i wiedzą w procesie dydaktycznym, Wykorzystanie cyfrowych źródeł informacji w procesie dydaktycznym.*

W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 Uczelnia realizowała od października 2018 r. do lutego 2022 projekt "Nowoczesny Uniwersytet", którego celem było m.in. podniesienie kompetencji nauczycieli akademickich w zakresie metodyki zdalnego kształcenia, zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w pracy dydaktycznej, skutecznej komunikacji i prezentacji i komercjalizacji wyników badań oraz absorpcji środków finansowych na rozwój nauki ([link](#)).

Całość działań wspierana jest przez system ewaluacji i monitoringu. Stałe analizy obejmują opinie studentów, ocenę procesów dydaktycznych oraz identyfikację barier zgłaszanych przez kadrę akademicką. Wyniki tych badań będą stanowić podstawę do opracowywania kolejnych programów rozwojowych i wyznaczania nowych kierunków działań na lata 2026–2030.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
brak	nie dotyczy

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Baza dydaktyczna, infrastruktura i wyposażenie

Wydział Prawa i Ekonomii mieści się przy placu Józefa Weyssenhoffa 11 w budynku dawnej placówki naukowo-badawczej powstałej na początku XX wieku w Bydgoszczy. Wzniesiony w stylu małowniczego historyzmu i w stylu Landhaus, zamyka oś widokową alei Adama Mickiewicza wpisując się w historyczny wymiar Dzielnicy Muzycznej. W 1992 roku został on wpisany do rejestru zabytków. Jest to budynek przestronny, łączący klimat zabytku oraz naukowe tradycje z wymaganiami współczesności. Posiada wszelkie walory dla właściwego realizowania dydaktyki na prowadzonych na Wydziale kierunkach. Budynek znajduje się w bliskim sąsiedztwie głównego budynku Uniwersytetu oraz Biblioteki Głównej, z którymi współtworzy kampus akademicki. Jego otrzymanie przez Wydział było zdecydowanym krokiem ku poprawie warunków infrastrukturalnych wpisując się w zaangażowanie władz Uniwersytetu na rzecz Wydziału z jednoczesnym dostrzeżeniem jego potrzeb dydaktycznych i potencjału rozwojowego.

Wydział Prawa i Ekonomii dysponuje:

- wyremontowaną w 2020 roku aulą na 130 miejsc,
- salą wykładową na 64 miejsca,
- dwiema salami dydaktycznymi na 50 miejsc,
- czterema salami dydaktycznymi na 40 miejsc,
- dziewięcioma salami dydaktycznymi na 30 miejsc,
- pięcioma salami dydaktycznymi na 20 miejsc,
- salą seminaryjną wykorzystywaną także przez koła naukowe,
- dwiema salami komputerowymi na 20 miejsc każda,
- punkt z automatami gastronomicznymi.

Szczegółowa charakterystyka wyposażenia sal i pracowni znajduje się w załączniku (ZAL_05). Łączna liczba miejsc, które one oferują to ponad 900.

W 2019 r., gdy budynek został przekazany przez władze Uniwersytetu na rzecz Wydziału Prawa i Ekonomii w związku z jego intensywnym rozwojem, obiekt przeszedł podstawowy remont, w ramach którego dostosowano go do potrzeb dydaktycznych realizowanych kierunków studiów z uwzględnieniem jego zabytkowego charakteru. W 2020 r. gruntowny remont przeszła aula im. Mariana Rejewskiego, dzięki czemu stała się ona tyleż miejscem reprezentatywnym, co istotnemu polepszeniu uległy warunki realizowania zajęć dydaktycznych. W 2021 r. zaadoptowano - po gruntownym remoncie - pomieszczenia poziomu „0” zyskując dzięki temu kolejne trzy sale dydaktyczne wyposażone w nowe meble. Wówczas przeniesiono także portiernię i szatnię w miejsce dla nich optymalne, gdyż umożliwiające bezkolizyjne z nich korzystanie. Sale wyposażone są w rzutniki, projektory, tablice, w tym interaktywne, co czyni zadość współczesnym standardom dydaktycznym. Mając na względzie komfort studentów zadbane także o rolety przeciwsłoneczne. W trosce o jak najlepsze warunki bytowe studentów wydzielono dwa odrębne pomieszczenia wyposażone w stoliki i krzesła, z których mogą oni korzystać w przerwach między zajęciami. Na korytarzach ustawiono liczne krzesła także służące studentom. Nadto funkcjonuje punkt gastronomiczny wyposażony w automaty (w tym obiادات) z którego chętnie korzystają studenci i wykładowcy tak na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Budynek spełnia standardy dostępu dla osób z niepełnosprawnościami w tym z ograniczeniami ruchowymi. Jest tak dzięki zewnętrznej windzie (obsługa do poziomu 1) oraz usytuowanej w budynku platformie przy schodach służącej osobom z niepełnosprawnością ruchową (obsługa poziomu 2). W budynku jest również przystosowana dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami toaleta oraz dedykowane im miejsce parkingowe. Studenci z niepełnosprawnościami korzystają także z transportu z miejsc zamieszkania na Wydział i z powrotem zapewnianego im nieodpłatnie przez Uniwersytet. Prócz tego w budynku tym usytuowano gabinety nauczycieli akademickich z wyraźnym podziałem na

pracowników poszczególnych katedr. Są one wyposażone w meble biurowe oraz niezbędny sprzęt komputerowy. W budynku przy placu Józefa Weyssenhoffa 11 w Bydgoszczy mieści się także sekretariat dostępny dla studentów i wykładowców, jak też usytuowane są gabinety władz Wydziału. Wszystko to sprawia, że studenci mają zapewniony kompleksowy standard realizowania zajęć dydaktycznych oraz w zakresie kontaktów z wykładowcami podczas ich konsultacji dla studentów. Budynek ten miał i ma duży potencjał dla dalszego adoptowania pomieszczeń ważnych dla jak najlepszego realizowania dydaktyki, a szerzej przebywania studentów i nauczycieli akademickich. Mianowicie na poziomie „0” - który spełnia wszelkie standardy budowlane, sanitarne i estetyczne – w 2021 r. zagospodarowano kolejne sale służące dydaktyce. Kolejnym ulepszeniem w tym zakresie jest zaadoptowanie pomieszczenia na drugim piętrze na kolejną łazienkę. W 2025 roku odświeżono korytarze, przygotowano pokój socjalny dla wykładowców. Do rozważenia pozostaje zaadaptowanie na kolejne pomieszczenia dydaktyczne ogromnych poddaszy (co łączyłoby się z dużymi kosztami i wymagało zgody konserwatora zabytków). Nadto - w ramach możliwości finansowych Uniwersytetu oraz przychylności władz Bydgoszczy co do niezbędnych zgód w związku z ochroną drzewostanu - kolejnym krokiem ku zapewnianiu komfortu studentów i wykładowców będzie podjęcie działań w zakresie urządzenia ławek na zewnątrz budynku wkomponowanych w nowo urządzonej przestrzeń zieleni. Pod koniec 2024 roku na terenie Wydziału wydzielono kilka nowych miejsc parkingowych. Zaznaczenia wymaga, że aktualnie wykładowcy i studenci - po wykupieniu karty parkingowej - mają możliwości parkowania tak przy budynku przy placu Józefa Weyssenhoffa 11, jak i w innych miejscach. Wydział podejmuje u władz Uniwersytetu starania o pozyskanie kolejnych pomieszczeń w budynku przy placu Józefa Weyssenhoffa 11. Chodzi o pomieszczenia na poziomie „0”, w których można by urządzić kolejne pomieszczenia służące dydaktyce. W sumie są to cztery pomieszczenia o łącznej liczbie miejsc ponad 70. Wydział ma także zapewniony dostęp do ogólnodostępnych auli Uniwersytetu, w szczególności usytuowanych w budynku przy ulicy Chodkiewicza 30. Są to dwie aule mieszczące każda po ponad 150 studentów. Możliwe jest także korzystanie przez studentów Wydziału z innych licznych pomieszczeń w tym budynku, jak też w innych budynkach Uniwersytetu, w tym w budynku Copernicanum przy ulicy Kopernika 1 oraz w budynku przy ulicy Poniatowskiego 12. Istota planowania zajęć jest jednak taka, aby studenci musieli przemieszczać się możliwie najmniej. Aby zapewnić im bezpieczeństwo komunikacji staraniem władz Uniwersytetu na przejściu dla pieszych przy alei Powstańców Wielkopolskich zarządca drogi założył światła. Wydział uzyskał do priorytetowej dyspozycji Aulę Nova na ponad 200 miejsc. Stanowi ona istotne wzmocnienie potencjału powierzchniowego służącego jeszcze lepszym warunkom realizowania dydaktyki. W budynku przy ulicy Chodkiewicza 30 dla celów dydaktycznych utworzono również salę rozpraw sądowych. Do dyspozycji studentów pozostaje Biuro Obsługi Studenta mieszczące się w budynku przy ulicy Ogińskiego 16. Tam też mieści się siedziba władz Kolegium IV, które zajmuje się obsługą studentów kierunków prowadzonych na Wydziale Prawa i Ekonomii. Ważnym elementem zapewniania jakości dydaktyki na poziomie budynków i wyposażenia jest także Biblioteka Uniwersytecka. Mieści się ona w nowoczesnym budynku, który zapewnia wolny dostęp do zbiorów i zasobów internetowych, jak też dysponuje licznymi komfortowymi miejscami odpoczynku dla studentów. Istotne jest to, że jest ona położona blisko budynku przy placu Józefa Weyssenhoffa 11. W budynku Biblioteki Uniwersyteckiej znajdują się także aule, z których korzysta Wydział Prawa i Ekonomii podczas spotkań inauguracyjnych ze studentami pierwszych roczników oraz podczas konferencji i seminariów. Wszystkie te budynki tworzą campus uniwersytecki usytuowany w centrum Bydgoszczy, w tym w okolicach jednego z bydgoskich centrów handlowych, dworców oraz linii komunikacyjnych. Daje to perspektywy studiowania w jednym miejscu, pełnego korzystania z infrastruktury miejskiej w centrum dużego miasta, jakim jest Bydgoszcz. Chodzi w szczególności o łatwy dostęp do punktów gastronomicznych, handlowych i rozrywkowych. Studenci kierunku ekonomia mają zapewniony dostęp do szybkiego Internetu w budynku Wydziału. W budynkach UKW dostępna jest uczelniana sieć bezprzewodowa z wydzielonym SSID dla studentów, którzy mogą korzystać z jej zasobów po wcześniejszej autoryzacji. Baza dydaktyczna Wydziału Prawa i Ekonomii jest ustawicznie modernizowana. W ramach wyposażenia posiadamy monitory interaktywne przystosowane do potrzeb osób słabowidzących. We

wszystkich salach wykładowych i pracowni komputerowej znajdują się projektory z możliwością podłączenia komputera przenośnego. Dodatkowo pracownicy Wydziału mogą korzystać z rzutników mobilnych i przenośnych komputerów. Pracownie komputerowe wyposażone są w komputery PC z systemami Windows 10. W każdej pracowni znajduje się 20 stanowisk komputerowych (jednostka centralna i monitor) wyposażonych w procesory Intel Core i3 i i5 oraz 8GB pamięci RAM. Wszystkie stanowiska wpięte są do uczelnianej sieci komputerowej mającej dostęp do sieci Internet (via wysokiej klasy i o dużej przepustowości lokalne przełączniki sieciowe). Istnieje możliwość podłączenia dodatkowych jednostek (wolne miejsca w przełącznikach). Na komputerach zainstalowane jest dedykowane oprogramowanie wykorzystywane w praktycznym procesie kształcenia (m.in. programy finansowo-księgowe - InsERT, system ERP - Comarch, symulacje branżowe Revas, System Informacji Prawnej LEGALIS online, LEX online, Office 365). Pracownie wyposażone są w ekrany i rzutniki multimedialne. Oprogramowanie systemowe zainstalowane w pracowni komputerowej wyposażone jest w narzędzia wspierające osoby słabowidzące. Ponadto na czas realizacji zajęć zdalnych utworzono dwa dedykowane stanowiska do prowadzenia zajęć przez nauczycieli akademickich oraz doposażono je w kamery internetowe. W całości warunki infrastrukturalne, jakie zapewnia Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, w tym Wydział Prawa i Ekonomii, także na rzecz studentów kierunku ekonomia, są dobre i mają potencjał dalszego ich ulepszania.

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne. Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego

Biblioteka UKW jest jednostką wspomagającą działalność naukowo-dydaktyczną Wydziału Prawa i Ekonomii. Mieści się ona w nowoczesnym budynku, który zapewnia wolny dostęp do zbiorów i zasobów internetowych, jak też dysponuje licznymi komfortowymi miejscami odpoczynku dla studentów. Biblioteka UKW jest jednostką wspomagającą działalność naukowo-dydaktyczną Wydziału Prawa i Ekonomii. To największa biblioteka naukowa w Bydgoszczy, druga pod względem zasobów w województwie kujawsko-pomorskim. Nowy gmach Biblioteki został oddany do użytku 1 października 2013 r. w wyniku realizacji projektu pn. Biblioteka Główna Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, sfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Powierzchnia całkowita budynku przy ul. Szymanowskiego 3 wynosi 18 000 m² i mieści scalone zbiory w liczbie ponad 800 000 jednostek. Do zasobów włączono również zbiory pięciu bibliotek filialnych, nadal jednak prężnie funkcjonuje Biblioteka Psychologiczna usytuowana w Instytucie Psychologii przy ul. Leopolda Staffa 1. W nowym budynku znajdują się nowoczesne magazyny, sale dydaktyczne, pracownie i czytelnie, jak również duży obszar z wolnym dostępem do pótek, przestrzenie społeczne, pomieszczenia do pracy indywidualnej i grupowej, pracownie internetowe i multimedialne, a także przestrzenie wystawowe i dobrze wyposażona sala konferencyjna na 200 osób. Budynek jest w pełni dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, które mogą korzystać z licznych udogodnień, m.in. ze specjalistycznego sprzętu i oprogramowania. Na wyposażeniu biblioteki znajdują się urządzenia ułatwiające studentom funkcjonowanie w społeczności akademickiej. Są to: przenośne powiększalniki, urządzenie lektorskie, powiększalnik stacjonarny, skaner ułatwiający adaptowanie materiałów do formy cyfrowej, oraz trzy zestawy komputerowe specjalnie przystosowane do obsługi przez osoby z niepełnosprawnościami. Biblioteka korzysta również z usługi tłumacza migowego w formie aplikacji wideo online. W ramach projektu Uniwersytetu Równych Szans w Bibliotece funkcjonuje usługa asystenta bibliotecznego, którego głównym zadaniem jest pomoc studentom i pracownikom z niepełnosprawnościami w korzystaniu ze zbiorów bibliotecznych. Asystenci pełnią dyżury, w czasie których pomagają w digitalizacji i obróbce materiałów dla słabowidzących i niewidomych studentów i pracowników UKW, wyszukiwaniu literatury specjalistycznej (w ramach specjalnie stworzonego księgozbioru) oraz w korzystaniu z księgozbioru znajdującego się w Wolnym Dostępie i obsłudze sprzętu specjalistycznego. W związku z pojawieniem się we wrześniu 2019 r. nowych wymagań Narodowego Centrum Nauki przy składaniu wniosków grantowych, przy Bibliotece UKW w 2020 r. utworzono trzyosobowy zespół, który ma na celu wsparcie naukowców w tym zadaniu i pomaga w odpowiednim przygotowaniu Planu Zarządzania Danymi. Plany te są konsultowane i weryfikowane wg wytycznych NCNu. Na stronie internetowej Biblioteki, w zakładce Plan Zarządzania Danymi <https://biblioteka.ukw.edu.pl/plan-zarzadzania-danymi/>,

zamieszczono wytyczne NCN, formularz PZD oraz inne pomocne narzędzia. Konsultacje prowadzone są zarówno stacjonarnie, jak i telefonicznie oraz poprzez pocztę elektroniczną. Pierwszy plan został skonsultowany w maju 2020 r. – w 2025 roku zrecenzowano ich 39. Pośrednim celem działań zespołu jest również promowanie idei otwartej nauki wśród kadry naukowej.

Biblioteka czynna jest dla użytkowników przez sześć dni tygodnia, w sumie 60 godzin tygodniowo.

Zasoby

GUS : Zasoby biblioteczne UKW w Bydgoszczy na dzień 31 grudnia 2025 r.

Rodzaj zbiorów/ Jednostka Biblioteki	Książki	Roczniki czasopism	Zbiory specjalne (nieelektroniczne)	Zbiory elektroniczne
Biblioteka Główna (BG)	719 944	62 673	35 939	1971
Biblioteka Psychologiczna	10 539	Inwentarz BG	8	57
Ogółem:	730 483	62 673	35 947	2 028

Zasoby Biblioteki UKW na dzień 31.12.2025 liczyły **831 131** jednostek bibliotecznych. Księgozbiór jest systematycznie powiększany poprzez zakupy, dary i wymianę.

W strefie Wolnego Dostępu użytkownicy mają możliwość bezpośredniego dostępu do najnowszych i najbardziej poczytnych książek. Do 31 grudnia 2025 roku zgromadzono łącznie w tym obszarze 149 436 jednostek bibliotecznych. Zasoby pogrupowane są wg kolekcji oznaczonych kolorami, które ułatwiają czytelnikom odnajdywanie właściwych obszarów wiedzy.

Zbiory biblioteki zawierają 13 538 woluminów z zakresu nauk ekonomicznych, z czego 3258 dostępnych jest w Strefie Wolnego Dostępu w kolekcji fioletowej oznaczonej literą E.

Z czasopism w wersji drukowanej, zarówno polskich jak i zagranicznych, można korzystać w Oddziale Czasopism, od grudnia 2025 udostępnianych w strefie Wolnego Dostępu. Biblioteka w swoich zbiorach posiada 95 tytułów czasopism i serii wydawniczych z zakresu nauk ekonomicznych.

Do chwili obecnej opisy 91% zbiorów zostało włączone do systemu bibliotecznego Horizon, co umożliwia czytelnikom zamawianie ich zarówno na terenie biblioteki, jak i z dowolnego komputera podłączonego do Internetu.

Literatura dostępna w Bibliotece UKW jest uzupełniania dla wszystkich programów studiów realizowanych w poszczególnych Wydziałach. Uzupełnianie literatury (także starszych, aczkolwiek wartościowych pozycji), a także zakup nowości odbywają się sukcesywnie, zgodnie ze zgłaszanymi zapotrzebowaniami pracowników naukowych.

Głównym źródłem informacji o zasobach biblioteki jest jej strona internetowa. W 2025 roku zarejestrowano 150 170 odsłon stron jednostki.

Źródła elektroniczne

Biblioteka UKW, dzięki licencji MNiSW na lata 2025/26, zapewnia swoim użytkownikom dostęp do następujących baz multidyscyplinarnych:

- **Web of Science** – interdyscyplinarna kolekcja baz abstraktów i cytowań z 34.522 czasopism aktywnych, w tym 24.684 czasopism aktywnych WoS Core Collection, 143.780 książek, sprawozdań konferencyjnych i patentów.
- **Elsevier – Scopus**: interdyscyplinarna baza abstraktów i cytowań z ok. 23.000 czasopism, 145.000 książek, serii książkowych, sprawozdań konferencyjnych i patentów.
- **Elsevier – Science Direct**: 1232 tytułów bieżących z rocznikami od 1995 oraz 364 tytuły archiwalne oraz książki: 1712 monografii z lat 2013 i 2014 oraz 803 wolumeny serii książkowych lub poradnikowych z lat 2011-2015.

- **Springer** - czasopisma, w tym 2132 tytuły bieżące ze wszystkimi dostępnymi rocznikami do 1997 r. oraz głębokie archiwa dla ok. 1000 czasopism oraz ok. 137.000 książek wydanych w latach: 1888-1989, 1990-1999, 2000-2004, 2005-2009, 2010-2014, 2015-2019 (z wyjątkiem 2016).
- **Wiley** – wybrane 491 czasopisma oraz 2450 książek wydanych w latach 2009 i 2015.
- **Ebsco** – platforma udostępniająca czasopisma różnych wydawców.

Zasoby licencjonowane - Ekonomia:

Baza	Czasopisma	Książki
Ebsco - Academic Search Ultimate (economics) Ebsco (Open Disertations): (economics)	635 (większość z pełnym dostępem) 26623 (dysertacji naukowych)	57 (e-book collection)
Wiley (economics)	169 (nie wszystkie z pełnym tekstem)	218 (nie wszystkie z pełnym tekstem)
Science Direct (economics, econometrics, finance)	246	672
Springer (business and management)	97	34341
Razem:	1147 26623 dysertacji naukowych	35288

Academica:

Poprzez Cyfrową Wypożyczalnię Publikacji Naukowych Academica (stanowisko w Oddziale Czasopism, od tego roku w obszarze Wolnego Dostępu) Biblioteka UKW umożliwia również dostęp do czasopism i książek tematycznych z zasobów Repozytorium Cyfrowego Biblioteki Narodowej.

Obszar	Czasopisma	Książki
Ekonomia	4489*	1495

*Czasopisma – każdy numer danego tytułu liczony jest jako 1 osobny rekord.

IBUK Libra

Zasoby biblioteczne dostępne dla studentów zwiększyły się od 2022 r. r o zdalny dostęp do książek elektronicznych w platformie e-bookowej. Czytelnicy biblioteki mają obecnie dostęp do 6871 publikacji, z czego **1358** pozycji dotyczy nauk ekonomicznych.

W ramach licencji do bazy **Legalis** czytelnicy biblioteki mają dostęp **2088** monografii, **2886** komentarzy i **43** czasopism z zakresu ekonomii.

Oprócz tego studenci mogą korzystać z zasobów:

- **DOAJ** – Directory of Open Access Journals – 22 467 czasopism otwartych, w tym: 332 z dziedziny ekonomii,
- **DOAB** – Directory of Open Access Books – 99 500 książek naukowych, w tym: 589 z dziedziny ekonomii,
- **BazEkon** – bibliograficzno-pełnotekstowa baza dziedzinowa z zakresu nauk ekonomicznych i pokrewnych, indeksuje 581 czasopism

Dostęp do tych zasobów możliwy jest z jednego z 59 komputerów podłączonych do Internetu dostępnych w budynku Biblioteki, jak również z osobistych urządzeń użytkowników, zarówno na terenie uczelni jak i zdalnie, poza siecią UKW.

W Bibliotece Oddział Informacji Naukowej prowadzi szkolenia z wyszukiwania informacji (zarówno online, jak i stacjonarnie), co znacznie ułatwia użytkownikom zgromadzenie potrzebnych danych.

Informacje dodatkowe:

Biblioteka UKW oferuje studentom i pracownikom usługę sprowadzania z innych bibliotek krajowych i zagranicznych publikacji, których Biblioteka UKW oraz inne biblioteki bydgoskie nie posiadają w swoich zbiorach. Sprowadzone materiały udostępniane są na miejscu w Czytelni Czasopism na okres ustalony przez bibliotekę wypożyczającą. O nadejściu zamówionych materiałów czytelnik jest powiadamiany telefonicznie lub mailem. Jeżeli poszukiwanych tytułów nie ma w bibliotekach krajowych, mogą one zostać sprowadzone odpłatnie z zagranicy. Książki wypożyczane są przy użyciu Voucherów IFLA, kopie artykułów zamawiane poprzez serwis Subito. W zeszłym roku z naszych usług z naszych usług korzystało 47 bibliotek krajowych i 6 bibliotek zagranicznych, zrealizowano 591 zamówień.

Oddział Informacji Naukowej Biblioteki UKW prowadzi i uzupełnia Bazę Dorobku Naukowego Pracowników UKW. Do 31.12.2025 r. roku do bazy wprowadzono 42 422 rekordy.

Pracownicy UKW mają możliwość umieszczania swoich prac w Repozytorium, które gromadzi i udostępnia materiały dydaktyczne oraz dorobek naukowy pracowników i doktorantów Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Głównym jego celem jest upowszechnianie dorobku naukowego oraz promocja badań prowadzonych na bydgoskim uniwersytecie. Do 31.12.2025 roku do repozytorium uczelnianego włączono 7648 publikacji.

Biblioteka UKW, poza podstawową działalnością związaną z gromadzeniem i opracowaniem zasobów, obsługą użytkowników, pracą naukową i dydaktyczną, włącza się aktywnie w życie Uczelni, miasta i regionu poprzez udział w Dniach Otwartych, Festiwalach Nauki, Tygodniach Bibliotek. Bardzo dużą wagę przywiązuje się do działalności kulturalnej. W ciągu roku akademickiego odbywają się w bibliotece wernisaże, wystawy oraz spotkania autorskie.

Wsparcie studentów z niepełnosprawnością

Jednostką odpowiedzialną za realizację wsparcia kształcenia studentów i doktorantów niepełnosprawnych jest Dział ds. Osób z Niepełnosprawnościami ([link](#)).

Studentom z niepełnosprawnością uczelnia oferuje:

- wsparcie psychologiczne,
- asystentów dla osób niepełnosprawnych (dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim oraz dla osób niewidomych zgodnie ze wskazaniem w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności),
- alternatywne zajęcia z wychowania fizycznego (goalball, szachy),
- digitalizację materiałów dydaktycznych dla osób niewidomych,
- indywidualne zajęcia dla osób niewidomych (np. orientacja przestrzenna, informatyka),
- możliwość korzystania ze zbiorów Akademickiej Biblioteki Cyfrowej UW,
- wsparcie logopedyczne dla osób z wadą wymowy,
- język angielski dla osób słabosłyszących,
- sekcje sportowe dla osób niepełnosprawnych (goalball, tenis stołowy),
- uczelniany transport osób niepełnosprawnych (projekt URS),
- wypożyczalnię sprzętu wraz z pomocą tyfloinformatyka (projekt URS),
- pomoc asystentów bibliotecznych (projekt URS),
- wsparcie konsultanta ds. praktyk i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych (projekt URS),
- audiodeskrypcję do materiałów edukacyjnych w formie audiowizualnej.

Uczelnia udziela pomocy finansowej studentom z niepełnosprawnością poprzez stypendia dla osób niepełnosprawnych oraz pomocy organizacyjnej przez opiniowanie wniosków o indywidualną organizację studiów, przyjmowanie wniosków o urlop zdrowotny, a także pomoc w wypełnianiu wniosków do programu PFRON "Aktywny samorząd" – Moduł II. W Bibliotece Uniwersyteckiej zapewnione są lupy dla osób słabowidzących, urządzenie lektorskie dla osób niewidomych. W Oddziale Wypożyczeń dostępna jest usługa tłumacza języka migowego online dla osób niesłyszących i słabosłyszących. Dodatkowo w aulach znajduje się pętla indukcyjna. W bibliotece studenci mają możliwość korzystania z pomieszczeń komputerowych (które są dostosowane do osób niewidomych,

słabowidzących oraz poruszających się na wózkach). Co więcej, do ich dyspozycji jest tablica interaktywna oraz program DisplayNote dostosowany dla osób z niepełnosprawnością ruchową oraz wzroku (z dodatkowym nagłośnieniem dla osób słabosłyszących) oraz monitor interaktywny.

Dom Studencki nr 1 dysponuje 2 pokojami dwuosobowymi oraz 4 pokojami jednoosobowymi z dostępnymi sanitariatami. W budynku zamontowana jest winda. Ponadto w akademiku mieści się gabinet psychologa, logopedy oraz konsultanta ds. praktyk i aktywizacji zawodowej. W Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu Uniwersytet dysponuje dostosowanym basenem oraz salą gimnastyczną z szatniami i sanitariatami.

Jak wskazano powyżej, a co jest warte podkreślenia, budynek Wydziału Prawa i Ekonomii jest przystosowany do poruszania się po nim osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Jest tak dzięki windzie zewnętrznej oraz wewnętrznej platformie przy schodach. Istotnym udogodnieniem jest korzystanie przez studentów z bezpłatnego transportu. Dział ds. Osób z Niepełnosprawnościami uzyskuje wiedzę, monitoruje jej aktualność oraz dzieli się nią z władzami Wydziału Prawa i Ekonomii co do liczby i szczegółowego statusu osób z niepełnosprawnościami. Takich osób studiujących na dzień 01.12.2025 r na kierunku ekonomia było 7, w tym 1 osoba w stopniu lekkim, a 6 osób w stopniu umiarkowanym.

Tryb studiów	Ogółem	w tym kobiety	w tym mężczyźni
Studenci stacjonarni	4	4	0
Studenci niestacjonarni	3	2	1
RAZEM	7	6	1

Monitorowanie, ocena i doskonalenie bazy dydaktycznej

Studenci mają możliwość wyrażania swoich opinii podczas spotkań z władzami lub opiekunami roczników w trybie bezpośrednim, jak też poprzez samorząd studencki. Należy podkreślić, że z informacji przekazywanych przez studentów wynika, że bardzo pozytywnie oceniają oni przeniesienie do nowej siedziby Wydziału. Doceniają oni, że niemal wszystkie ich zajęcia odbywają się w jednym dobrze skomunikowanym na mapie Bydgoszczy miejscu. Studenci pozytywnie oceniają również nowoczesną bibliotekę, której zasoby, w tym literatura potrzebna do prowadzenia zajęć, są corocznie uzupełniane. Ważnym dla nich udogodnieniem jest możliwość korzystania z baru zlokalizowanego w kampusie głównym, nieopodal budynku naszego Wydziału. Władze Wydziału dostrzegają potrzebę dalszego doskonalenia zasobów infrastrukturalnych, w ostatnim czasie utworzono m.in. salę rozpraw sądowych, przedłużono licencje na korzystanie z symulacji komputerowych zarządzania firma Revas, czy zakupiono oprogramowanie ERP – Comarch. Warto dodać, że monitorowanie ewentualnych awarii i niedoskonałości odbywa się na bieżąco w trosce o komfort i bezpieczeństwo studentów i wykładowców. Przykładami tego są ostatnio podjęte działania w celu wymiany na lepiej działające nagłośnienie auli, jak też lepsze oświetlenie schodów wejściowych, automatyczne światła w toaletach. Nie tylko bowiem rozwiązania systemowe, ale także drobniejsze obszary powinny mieć i mają w tym względzie pozytywne znaczenie.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
Brak	nie dotyczy

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Zakres i formy współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu i doskonaleniu programu studiów

Dla kształtowania programu studiów kluczowe są kontakty z interesariuszami zewnętrznymi. Dwoje interesariuszy wchodzi w skład Rady Kierunku, która monitoruje zgodność programu studiów z potrzebami rynku pracy i otoczenia społeczno-gospodarczego. Rada regularnie formułuje wnioski naprawcze i opinie dotyczące podniesienia jakości kształcenia. Prowadzona współpraca jest regularna i kompleksowa, a uwagi interesariuszy uwzględniane w kształtowaniu programów studiów. Posiedzenia rady odbywają się co najmniej raz w semestrze i w każdym z nich uczestniczą interesariusze: Andrzej Woda i Grzegorz Dankowski, reprezentujący lokalnych przedsiębiorców i pracodawców. Także wszelkie zmiany dokonywane w programie studiów były każdorazowo konsultowane z interesariuszami.

Rada Kierunku w trakcie swoich prac bierze też pod uwagę wnioski podnoszone przez podmioty przyjmujące studentów ekonomii na praktyki zawodowe. Każdorazowo taki podmiot wydaje opinię na temat praktykanta, w której wskazuje obszary do rozwoju. Stanowią one cenne wskazówki dotyczące potrzebnych zmian w procesie kształcenia. Na przykład uwagi na temat konieczności rozwinięcia umiejętności komunikacyjnych studentów skutkowały częstszym wykorzystaniem prezentacji jako formy zaliczenia przedmiotu.

Wpływ otoczenia społeczno-gospodarczego na program studiów zachodzi również poprzez uczestnictwo pozostałych członków Rady Kierunku w organizacjach skupiających przedsiębiorców czy grupy zawodowe, np.: Pracodawcy Pomorza i Kujaw, Stowarzyszenie Księgowych. Dzięki cyklicznym spotkaniom, możliwości wsłuchania się w potrzeby przedsiębiorców i obserwacji sytuacji na rynku pracy członkowie Rady mają możliwość jeszcze lepszego dopasowania kierunku do oczekiwań rynku pracy.

W ostatnich latach podpisane zostały kolejne umowy o współpracę, porozumienia i listy intencyjne pomiędzy WPIE, a m.in.: Rzecznikiem Finansowym, Izłą Administracji Skarbowej, Polskim Radiem – Regionalną Rozgłośnią w Bydgoszczy „Polskie Radio Pomorza i Kujaw”, z lokalnymi samorządami (m.in. z Gminą Miejską Człuchów, Gminą Sępólno Krajeńskie, Gminą Szubin, Gminą Żnin, Gminą Białe Błota, Gminą Nakło nad Notecią) oraz z podmiotami społeczno-gospodarczymi (m.in. Stowarzyszeniem Przedsiębiorców Pomorza i Kujaw, Kujawsko-Pomorskim Funduszem Rozwoju, Stowarzyszenie Firm Rodzinnych FBN Poland). Na początku 2026 roku władze Wydziału wszczęły proces tworzenia Forum Interesariuszy WPIE. W ramach tego działania wysłano zaproszenia do 22 podmiotów współpracujących, na które uzyskano pozytywny odzew.

Wskazówek dotyczących aktualnych wymagań rynku pracy wobec absolwentów ekonomii dostarczają także organizowane przez Katedrę Ekonomii UKW coroczne konferencje Nauka i Biznes – Wspólne Wyzwania (link). Wydarzenie to jest realizowane przez UKW, AGH i USz w Bydgoszczy, Krakowie i Szczecinie. Są to cykliczne spotkania przedstawicieli środowiska akademickiego, środowiska biznesu oraz instytucji otoczenia biznesu. Główną ideą jest integracja i współpraca tych środowisk. Jednym z podejmowanych tematów są kompetencje przyszłości. Podczas ostatniej edycji 20 listopada 2025 roku omawiano m.in.:

- Nowe modele kształcenia dostosowane do potrzeb rynku pracy.
- Kompetencje przyszłości – jakie umiejętności będą kluczowe?
- Rola uczelni w przygotowaniu liderów innowacji.
- AI jako narzędzie wspierające rozwój przedsiębiorczości.
- Cyfrowe kompetencje jako fundament nowoczesnej gospodarki.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w realizacji programu studiów

Istotnym elementem kształcenia na studiach o profilu praktycznym są praktyki zawodowe. Ich realizacja w podmiotach gospodarczych i instytucjach finansowych stanowi uzupełnienie nauki w murach uczelni oraz kreuje możliwość weryfikacji oczekiwań rynkowych wobec absolwentów ekonomii. Podmioty, w których studenci ekonomii odbywają praktyki zawodowe to przede wszystkim biura rachunkowe, księgowe, Urząd Skarbowy, czy przedsiębiorstwa produkcyjne. Ponadto na podstawie umowy o współpracy z Fundacją Instytut Studiów Wschodnich studenci ekonomii w ramach praktyk zawodowych brali udział w organizacji Europejskiego Kongresu Samorządów.

Bardzo ważną formą wpływu otoczenia społeczno-gospodarczego na realizację procesu kształcenia jest udział praktyków w spotkaniach ze studentami. Na Wydziale Prawa i Ekonomii co roku przeprowadza się kilkadziesiąt spotkań z praktykami, z czego kilkanaście adresowanych tematycznie do studentów kierunku ekonomia. Przedstawiciele zawodów ekonomicznych, przedsiębiorcy i inni specjaliści prezentowali studentom kulisy swojej pracy zawodowej i praktyczne zagadnienia związane z zawodem w danym obszarze. Spotkania kierowane były zarówno do studentów UKW, jak i do osób z zewnątrz. Dla celów sprawniejszej organizacji wydarzeń oraz koordynacji zagadnień poruszanych podczas prelekcji powołany został na WPIE Pełnomocnik do spraw współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym i spotkań z praktykami oraz opracowano Instrukcję organizacji wydarzeń w WPIE. Funkcję tę pełniła dr Magdalena Szczepańska, a obecnie dr Katarzyna Kachel. Pełnomocniczki poprzez koordynację spotkań z praktykami umacniają zakres współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Poniżej znajduje się wykaz wybranych spotkań z praktykami z semestru zimowego 2025/2026:

Prelegent	Temat
Joanna Karsznia, koordynator ds. komunikacji społecznej i edukacji regionalny koordynator ds. dostępności ZUS	Masz pomysł na swój biznes, ale przerażają Cię składki ZUS – dowiedz się, kiedy nie trzeba ich płacić
Marcin Otręba, doradca podatkowy, marcin.otreba@mdotax.pl	Aktualne problemy doradztwa podatkowego
Marcin Wąsik-Wiszniewski, Regionalny Dyrektor Programów Edukacji Ekonomicznej	Sztuka oszczędzania
Przedstawiciele grupy Allegro	Uprawnienia konsumenta przy zawieraniu umów na odległość
mec. Zbigniew Kośmiski	Umowy handlowe w obrocie gospodarczym

Wykaz aktualnych wykładów otwartych jest dostępny na stronie internetowej WPIE ([link](#)).

Działania te są istotne ze względu na fakt wymiany doświadczeń, transferu wiedzy i wsparcia studentów w procesie kształcenia i zdobywania umiejętności. Organizacja wykładów otwartych z praktykami wpisuje się również – poprzez ogólnodostępny charakter – w misję popularyzacji nauki i transferu wiedzy. Każdorazowo informacje o tych wydarzeniach publikowane były na wszystkich platformach społecznościowych prowadzonych przez WPIE (Facebook, Instagram) oraz na stronie www. Liczny udział studentów w powyższych inicjatywach ma bezpośredni wpływ na kształtowanie ich postaw proinnowacyjnych i przedsiębiorczych. Takie działania nie tylko zwiększają świadomość uczestników na temat nowoczesnych trendów biznesowych, ale także inspirują do tworzenia własnych inicjatyw oraz budowania sieci kontaktów wśród przyszłych przedsiębiorców. To również doskonała okazja do integracji środowiska akademickiego z praktyką biznesową, co wspiera rozwój umiejętności praktycznych i adaptacyjnych niezbędnych na rynku pracy.

Ewaluacja współpracy

Zgodnie ze strategią Wydziału Prawa i Ekonomii, zwięźceniem relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym są podpisywane listy intencyjne i porozumienia o współpracy. W ramach wspólnych działań Wydział oraz podmioty te deklarują podejmowanie działań popularyzatorskich oraz promujących dorobek naukowy WPIE, wsparcie interesariuszy w zakresie interpretacji aktualnych regulacji prawnych, inicjowanie i prowadzenie wspólnych inicjatyw, przedsięwzięć mających na celu rozwój działań badawczo-konsultacyjnych, zaspokajanie wspólnie uzgodnionych potrzeb informacyjnych, wzajemną promocję projektów, działań i inicjatyw podejmowanych przez każdą ze stron oraz wsparcie w realizacji studenckich praktyk zawodowych przez studentów WPIE.

Podpisanych zostało kilka umów o współpracę, porozumień oraz listów intencyjnych, tworząc w ten sposób szerokie grono interesariuszy zewnętrznych WPIE, m.in.: z MMP Neupack, Rzecznikiem Finansowym, Izłą Administracji Skarbowej, Polskim Radiem – Regionalną Rozgłównią w Bydgoszczy „Polskie Radio Pomorza i Kujaw”. Ponadto z lokalnymi samorządami (m.in. z Gminą Miejską Człuchów, Gminą Sępólno Krajeńskie, Gminą Szubin, Gminą Żnin, Gminą Białe Błota, Gminą Nakło nad Notecią) oraz z podmiotami społeczno-gospodarczymi (m.in. Stowarzyszeniem Przedsiębiorców Kujaw i Pomorza, Kujawsko-Pomorskim Funduszem Rozwoju).

Wydział Prawa i Ekonomii nieustannie dąży do rozwoju tej sieci współpracy. Aktywnie poszukuje nowych partnerów instytucjonalnych oraz podmiotów prywatnych, które mogą wzbogacić ofertę dydaktyczną i praktyczną kierunków studiów. Nawiązywane są kontakty z przedstawicielami administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, organizacji pozarządowych, a także firm i przedsiębiorstw działających w obszarach związanych z profilem kształcenia. Celem tych działań jest tworzenie trwałych i wielowymiarowych relacji, które przynoszą korzyści zarówno studentom i kadrze akademickiej, jak i partnerom zewnętrznym.

Wydział prowadzi również monitoring dotychczasowych współprac, dostosowując ich zakres i formę do zmieniających się potrzeb oraz oczekiwań obu stron. Otwartość na nowe inicjatywy oraz elastyczność w budowaniu relacji umożliwiają skuteczne reagowanie na dynamicznie zmieniające się otoczenie społeczno-gospodarcze. Strategia Wydziału zakłada kontynuowanie i intensyfikację działań w tym obszarze, uznając je za kluczowy element rozwoju oferty edukacyjnej oraz podnoszenia jakości kształcenia.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym odbywa się przede wszystkim na 3 płaszczyznach: praktyk zawodowych studentów, udziału interesariuszy zewnętrznych w pracach nad modyfikacją programów studiów oraz organizowanych dla studentów spotkań z praktykami.

W ewaluacji współpracy istotną rolę odgrywają: pełnomocnicy Dziekana (Pełnomocnik do spraw spotkań z praktykami i wykładów otwartych - dr Katarzyna Kachel, Pełnomocnik do spraw praktyk studenckich - mgr Miłoz Chruściel) oraz Rada Kierunku Ekonomia. Odpowiadają oni za gromadzenie i przekazywanie informacji, organizowanie spotkań oraz nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Ich działania ukierunkowane są na rozwijanie i umacnianie współpracy z partnerami zewnętrznymi, wspieranie inicjatyw pracowników oraz inicjowanie nowych form kooperacji sprzyjających budowaniu trwałych relacji między uczelnią a jej interesariuszami.

Interesariusze zewnętrzni opiniują także zmiany w programie studiów na kierunku Ekonomia oraz okresowo, opiniują warunki ich prowadzenia, sposób organizacji i realizacji procesu kształcenia oraz program kształcenia, w tym opis efektów uczenia się oraz zasady odbywania praktyk odnosząc je do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej, zwłaszcza w kontekście aktualnych potrzeb rynku pracy.

Sekretariat Wydziału prowadzi wykaz podmiotów, z którymi podpisano umowy o współpracę, a także podpisanych listów intencyjnych. Informacje o nowo pozyskanych podmiotach są także umieszczane na stronie internetowej Wydziału, a o podmiotach reprezentowanych przez osoby podejmujące doraźną współpracę (najczęściej w formie spotkań praktyków ze studentami) – także w trakcie spotkań. Informacje te, a także działania zmierzające do podpisania nowych porozumień są przekazywane przez Dziekana członkom Rady Kierunku Ekonomia oraz członkom Rady Naukowej WPIE.

Mnogość obszarów działalności Wydziału i szerokich kompetencji jego pracowników daje możliwość aktywnej współpracy w prowadzeniu szkoleń, warsztatów i wykładów otwartych poza murami uczelni.

Ich realny wpływ na kształtowanie środowiska społeczno-gospodarczego i prawna ocena zmian gospodarczych cieszy się zainteresowaniem mediów lokalnych.

Współpraca społeczno-gospodarcza prowadzona w ramach działalności Wydziału Prawa i Ekonomii z założenia jest wielowymiarowa oraz kompleksowa i skutkuje przede wszystkim: dobrą integracją studentów ze środowiskiem społeczno-gospodarczym, zacieśnianiem kontaktów z różnego typu instytucjami, wymiernymi efektami osiągania celów określonych w programach studiów oraz sprawnym budowaniem realnych kompetencji studentów wymaganych przez przyszłych pracodawców.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
brak	nie dotyczy

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Wzrost umiędzynarodowienia działalności dydaktycznej i naukowej jako kluczowy kierunek rozwoju Wydziału Prawa i Ekonomii

Umiędzynarodowienie działalności dydaktycznej i naukowej Wydziału Prawa i Ekonomii jest realizowane w sposób planowy i systematyczny. Pracownicy Katedry Ekonomii, we współpracy z Biurem Współpracy Międzynarodowej UKW, podejmują stałe działania na rzecz pozyskiwania nowych partnerów zagranicznych, zarówno w ramach programu Erasmus+, programu KA107, jak i innych form współpracy międzyuczelnianej. Skutkuje to wzrostem mobilności studentów i kadry oraz stałym zwiększaniem stopnia umiędzynarodowienia działalności Wydziału.

W 2021 r. przyjęto dokument „Strategia umiędzynarodowienia działalności dydaktycznej i naukowej Instytutu Prawa i Ekonomii UKW” (obecnie Wydział), określający ramy i kierunki działań w obszarze umiędzynarodowienia. Równolegle trwają prace nad strategią intensyfikacji umiędzynarodowienia UKW, zakładającą włączanie do oferty Uczelni studiów prowadzonych w języku angielskim. Rozwojowi umiędzynarodowienia sprzyja także działalność informacyjna kierowana do studentów przez Biuro Współpracy Międzynarodowej UKW oraz wydziałowego Pełnomocnika Dziekana ds. Umiędzynarodowienia.

Umiędzynarodowienie w zakresie procesu dydaktycznego

Informacje o możliwościach realizacji mobilności w ramach Erasmus+ oraz praktyk zagranicznych są publikowane na stronie Biura Współpracy Międzynarodowej (<http://www.bwm.ukw.edu.pl>). Informacje dostosowane do specyfiki kierunku przekazuje Pełnomocnik Dziekana ds. Umiędzynarodowienia podczas spotkań ze studentami, a na życzenie studentów realizowane są również konsultacje indywidualne.

W ostatnich latach znacznie zwiększono zakres zajęć realizowanych w języku angielskim dla studentów programu Erasmus+. Obecnie Wydział oferuje 39 przedmiotów w obszarze Business, Administration and Law, z czego 27 związanych jest z ekonomią, finansami i biznesem. Przedmioty uruchamiane są także przy niewielkiej liczbie uczestników, a zajęcia są realizowane, jeśli wybierze je choć jeden student przybyły na naszą Uczelnię z zagranicy, niezależnie od kierunku, na którym studiuje na UKW.

Z uwagi na wzrost liczby zajęć anglojęzycznych i częstotliwość ich realizacji, prowadzone są działania ukierunkowane na umożliwienie uczestnictwa w tych zajęciach również studentom polskim (element strategii intensyfikacji umiędzynarodowienia na najbliższe lata).

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia na kierunku Ekonomia obejmuje integrację perspektywy międzynarodowej w treściach programowych i metodach dydaktycznych, m.in. poprzez:

- realizację przedmiotów o wyraźnym profilu międzynarodowym (np. ekonomia międzynarodowa, globalny rynek finansowy) oraz komponenty „gospodarki otwartej” w przedmiotach podstawowych (np. makroekonomia – kursy walutowe, przepływy kapitału, transmisja cykli koniunkturalnych);
- porównania międzynarodowe w obszarach gospodarki opartej na wiedzy i sektora publicznego (modele państwa dobrobytu, finansowanie usług publicznych, rozwiązania instytucjonalne w UE i poza nią);
- stosowanie międzynarodowych standardów (MSSF/IFRS) w sprawozdawczości finansowej;
- wykorzystywanie międzynarodowych baz danych (OECD, World Bank Data) w ekonometrii i analizie danych;
- wykorzystywanie literatury i materiałów anglojęzycznych (np. Kotler, Cowen & Tabarrok, Khan Academy oraz pozycje z zakresu ekonomii międzynarodowej);
- wprowadzanie terminologii anglojęzycznej i skrótów funkcjonujących w finansach i rachunkowości (np. EBITDA, Forex; oznaczenia typu demand – D);

- wymaganie wykorzystania w pracach dyplomowych minimum 2 źródeł obcojęzycznych (z tendencją do zwiększania udziału literatury anglojęzycznej);
- realizację prac dyplomowych w języku angielskim (przykład: pierwsza praca licencjacka w języku angielskim zakończona sukcesem i nagrodami zewnętrznymi).

Ważnym elementem umiędzynarodowienia dydaktyki jest udział nauczycieli akademickich wizytujących. W latach 2023–2025 Wydział gościł 4 wykładowców w ramach Erasmus+ oraz odbyły się 3 wizyty spoza programu Erasmus. Treści uzgadniane w Staff Mobility Agreements są planowane tak, aby w zajęciach mogli uczestniczyć studenci kilku kierunków.

W 2025 r. zrealizowano również przykładowe wykłady i warsztaty stacjonarne w języku angielskim, m.in.:

- Prof. Sugra Humbatowa (Azerbaijan State University of Economics) – wykład „The Impact of Economic Growth on the Ecological Environment and Renewable Energy Production” (14.04.2025);
- Humbat Humbatov (University of Latvia, Riga) – „Development Direction of Green Economy in Azerbaijan” (14.04.2025);
- Prof. Vikas Sharma (Chandigarh University, Indie) – wykład „FinTech Frontiers...” (12.06.2025) oraz warsztat „Next-Gen Data Analysis...” (13.06.2025).

Umiędzynarodowienie w zakresie mobilności

Realizacją mobilności pracowników i studentów zajmuje się Biuro Współpracy Międzynarodowej UKW, pełniące funkcję administracyjną oraz informacyjno-doradczą. Katedra Ekonomii we współpracy z Biurem WM rozwija kontakty zagraniczne i współtworzy politykę międzynarodową Uczelni.

Wyjazdy zagraniczne pracowników realizowane są w ramach programu Erasmus+ oraz innych programów i staży dydaktycznych, a także w ramach nieformalnej współpracy między uczelniami. Są dostępne dla wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału i cieszą się dużym zainteresowaniem. W latach 2023–2025 zrealizowano około 13 wyjazdów zagranicznych nauczycieli akademickich w ramach Erasmus+. Wyjazdy te wspierają rozwój umiejętności prowadzenia zajęć w językach obcych oraz transfer metod dydaktycznych stosowanych w uczelniach zagranicznych.

Katedra Ekonomii jest aktywna w zakresie mobilności studentów (Erasmus+, wyjazdy studyjne, staże), a także uczestnictwa w Blended Intensive Programs (BIP) oraz udziału w konferencjach międzynarodowych. W latach 2018-2025 Prof. dr hab. Sławomir Kamosiński brał aktywny udział w projekcie badawczy DDR-Mod-Block prowadzonym przez Friedrich-Schiller Universität Jena, Niemcy. Ponadto jest promotorem pracy doktorskiej realizowanej w Europa-Universität Viadrina we Frankfurcie nad Odrą (Niemcy)

Wymiar międzynarodowy kształcenia na kierunku Ekonomia

Studenci kierunku Ekonomia realizują zajęcia z języka obcego:

- na studiach I stopnia – na 1 i 2 roku,
- na studiach II stopnia – w 2 semestrze realizowany jest język obcy, a w 3 semestrze język specjalistyczny

Weryfikacja efektów uczenia się i poziomu językowego odbywa się w oparciu o spójne efekty uczenia się i jednolite metody oceniania (prace domowe, wypowiedzi ustne/pisemne, prezentacje, kolokwia, praca z tekstem, egzamin/zaliczenie – zależnie od przedmiotu). Dodatkowym potwierdzeniem poziomu przygotowania są wyniki protokołów zaliczeń i egzaminów, przedstawiające wysokie średnie ocen (w części stacjonarnej oraz niestacjonarnej).

W programie studiów oraz w realizacji zajęć obecne są komponenty umiędzynarodowienia: treści dotyczące gospodarki światowej, handlu zagranicznego, rynków finansowych w skali globalnej, instytucji i polityk publicznych w ujęciu porównawczym, standardów międzynarodowych rachunkowości oraz zastosowania międzynarodowych baz danych. Wykorzystywane są materiały anglojęzyczne i terminologia specjalistyczna, a studenci są zachęceni do uczestnictwa w mobilnościach (Erasmus+, BIP, staże).

Obecność studentów z zagranicy (m.in. studentów z Ukrainy w niektórych grupach) wspiera naturalne włączanie aspektów międzykulturowych w dyskusjach i analizach podczas zajęć, w tym w obszarze różnic kulturowych i ich wpływu na zachowania rynkowe oraz polityki publiczne.

Ewaluacja umiędzynarodowienia

Umiędzynarodowienie jest obserwowane i oceniane poprzez:

- monitorowanie mobilności (kadra/studentenci) realizowanej przez Biuro Współpracy Międzynarodowej,
- analizę realizacji zajęć w języku angielskim oraz udziału wykładowców zagranicznych,
- analizę efektów kształcenia językowego (protokoły zaliczeń i egzaminów),
- wyniki ankiety przeprowadzonej wśród pracowników Katedry Ekonomii dotyczącej działań umiędzynarodowienia oraz kierunków rozwoju na przyszłość.

Wyniki ankiety wskazują m.in. na rosnącą świadomość znaczenia umiędzynarodowienia jako celu rozwojowego kierunku oraz na postrzegane zaangażowanie władz Uczelni w intensyfikację działań (w tym perspektywę uruchamiania studiów w języku angielskim). Jednocześnie pojawiają się sygnały o barierach po stronie studentów (pasywność, niedostateczna biegłość/motywacja) – co stanowi przesłankę do działań doskonalących.

Działania doskonalące wynikające z dotychczasowych obserwacji obejmują:

- dalszy rozwój oferty zajęć w języku angielskim oraz prace nad włączeniem do nich studentów polskich,
- wzmacnianie komponentu anglojęzycznego w dydaktyce (terminologia, literatura, praca na źródłach obcojęzycznych),
- rozwijanie współpracy w formatach BIP,
- utrzymanie i rozwój zapraszania wykładowców zagranicznych, z planowaniem zajęć tak, by były dostępne interdyscyplinarnie,
- wykorzystanie wyników oceny kształcenia językowego (protokoły) jako argumentu o skuteczności procesu, przy równoczesnym identyfikowaniu grup wymagających wsparcia.

Przygotowując się do nowelizacji strategii umiędzynarodowienia UKW, w październiku 2025 roku, przeprowadzono ankietyzację pracowników w zakresie kompetencji językowych, inwentaryzacji posiadanych partnerstw zagranicznych, przedmiotów realizowanych w ramach programu Erasmus. Zbadano gotowość wydziałów do prowadzenia programów w języku angielskim. Tak szeroko zakrojona ankietyzacja została zaprezentowana prodziekanom poszczególnych wydziałów jako wprowadzenie do „Wstępnych ram strategii umiędzynarodowienia UKW jako synteza wytycznych instytucjonalnych i wewnętrznych potrzeb”.

Szczegółowe informacje dotyczące umiędzynarodowienia i współpracy międzynarodowej zostały zwarte w załączniku (ZAŁ_WM).

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeżeli dotyczy*)

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
Brak	nie dotyczy

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:

Katedra Ekonomii UKW jest współorganizatorem międzynarodowej konferencji w Indiach - The International Conference on Business Transformation Towards Sustainability (Hybrid), ICBTS 2026 - February 5–6, 2026. Marian Institute of Management, Kerala, India. Katedrę Ekonomii reprezentowało czterech naukowców (prof. dr hab. Sławomir Kamosiński, dr Ewelina Idziak, dr Magdalena Szczepańska, dr Katarzyna Kachel). Dr Ewelina Idziak również przewodniczyła w jednej z sesji.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Dostosowania systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnościami

W Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy oferuje się studentom odpowiednie wsparcie w zakresie kształcenia, działalności naukowej, warunków społeczno-bytowych, a także rozwoju różnorodnych zainteresowań i aktywności. System wsparcia prowadzony na Wydziale Prawa i Ekonomii jest dostosowany do potrzeb poszczególnych grup studentów, w szczególności takich jak: studenci z niepełnosprawnościami, studenci rozpoczynający studia na kierunku Ekonomia, studenci z trudną sytuacją materialną lub życiową, studenci wykonujący pracę w trakcie studiów, studenci z Ukrainy, studenci uzdolnieni, studenci wykazujący zainteresowania naukowe czy studenci uprawiający sport na poziomie wyczynowym.

Osoby z niepełnosprawnościami studiujące na kierunku Ekonomia mają zapewnioną kompleksową pomoc poprzez funkcjonujący w strukturach UKW Dział ds. Osób z Niepełnosprawnościami, którego działania są regulowane dedykowanymi przepisami wewnętrznymi, dotyczącymi funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami na uczelni. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego podejmuje szereg działań ukierunkowanych na stwarzanie warunków pełnego udziału studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami w procesie kształcenia oraz umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami podjęcie studiów niezależnie od stopnia niepełnosprawności oraz zapewnienie im odpowiednich warunków ich odbywania. Zgodnie z Regulaminem studiów (§30 ust.9, §31 ust.11) student z niepełnosprawnością może za pośrednictwem Działu ds. Osób z niepełnosprawnościami zgłosić na początku semestru osobie prowadzącej dane zajęcia potrzeby w zakresie:

- dostosowania formy zaliczenia zajęć do rodzaju niepełnosprawności;
- uczestniczenia podczas zaliczenia osoby trzeciej (np. asystenta osoby z niepełnosprawnością lub tłumacza języka migowego)

System wspierania studiujących z niepełnosprawnościami obejmuje: rozpoznawanie indywidualnych potrzeb, wsparcie finansowe i organizacyjne, likwidację barier architektonicznych oraz specjalistyczne usługi, takie jak asystent dydaktyczny, wsparcie psychologiczne, dostęp do digitalizacji materiałów i indywidualne zajęcia dedykowane studentom z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Uczelnia udziela pomocy finansowej studiującym z niepełnosprawnościami poprzez stypendia oraz pomoc organizacyjną, np. opiniowanie wniosków o indywidualną organizację studiów, czy przyjmowanie wniosków o urlop zdrowotny.

Strona internetowa Działu ds. Osób z niepełnosprawnościami jest bardzo czytelna, intuicyjna, a wiele załądek zostało również przetłumaczonych na język ukraiński, dając tym samym wyraz gotowości pomocy ukraińskim studentom z niepełnosprawnościami [\(link\)](#).

W Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego działa Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych, którego celem jest dbanie o dobro tej grupy studentów, doktorantów i absolwentów szkół wyższych na płaszczyźnie uczelnianej, lokalnej, regionalnej, ogólnopolskiej oraz międzynarodowej. Zrzeszenie prowadzi działalność mającą na celu integrację studentów i doktorantów UKW z niepełnosprawnościami, aktywizację społeczną i zawodową, naukową, kulturową, sportową, turystyczną oraz gospodarczą [\(link\)](#).

Kolejny przykład wspierania tej grupy osób studiujących stanowić może aktywność projektowa Uniwersytetu, który w latach 2025-2028 realizuje projekt „Uniwersytet Równych Szans 2”. Projekt stanowi kontynuację przedsięwzięcia „Uniwersytet Równych Szans”, realizowanego w latach 2020-2023, [\(link\)](#)

Obiekty dydaktyczne, w których odbywają się zajęcia są wyposażone we wszystkie niezbędne urządzenia wspomagające osoby z niepełnosprawnościami (windy, podjazdy, toalety, specjalnie oznakowane miejsca parkingowe).

Na Wydziale Prawa i Ekonomii szczególne wsparcie otrzymują studenci, którzy rozpoczynają naukę. Dla tej grupy studentów przygotowywana jest immatrykulacja połączona ze spotkaniem z opiekunami roku, którzy przekazują podstawowe informacje organizacyjne. Ponadto informacje dotyczące kwestii organizacyjnych umieszczane są na stronie Wydziału, koncie na Facebooku czy na kanale YouTube Wydziału. Na stronie Wydziału umieszczony jest również *Poradnik Akademicki*, który zawiera wszystkie praktyczne informacje dla studentów pierwszego roku ([link](#)).

Studenci pierwszych roczników odbywają spotkania z opiekunami roku, którzy omawiają strukturę organizacyjną Uniwersytetu, strategię i historię Wydziału oraz jego organizację, zasady funkcjonowania, podają źródła niezbędnych informacji. Zapoznają także studentów z funkcjami osób zarządzających Wydziałem. Przekazywane są również studentom informacje na temat pomocy psychologicznej i materialnej. Spotkania te są ważne z perspektywy wsparcia studentów pierwszych roczników, budowania ich świadomości i zniwelowania barier wynikających z adaptacji. Opiekun wspomaga również proces wyłonienia starosty i utrzymuje z nim ścisły kontakt, aby na bieżąco monitorować sytuację na roku. Spotkania te mają wymiar wprowadzający studentów, ale dzięki kontynuacji i cykliczności stanowią stałą formę wsparcia studentów.

Analogiczną opieką otacza się studentów, którzy realizują praktyki studenckie. Osobą odpowiedzialną za ten obszar jest opiekun praktyk, który realizuje spotkania, na których omawia organizację praktyk, wspiera studentów w poszukiwaniu odpowiednich miejsc odbywania praktyk oraz w doborze przedsiębiorstw/instytucji umożliwiających realizację praktyki zgodnie z zainteresowaniami studenta oraz umożliwiających realizację wymaganych efektów kształcenia. Opiekun praktyk pozyskuje informacje dotyczące odbytej przez studentów praktyki, w tym poziomu ich satysfakcji z wybranego przedsiębiorstwa/instytucji oraz oceny predyspozycji do pracy na danym stanowisku, w określonym dziale, przedsiębiorstwie lub instytucji. Ustala ze studentem czy praktyka będzie kontynuowana w tym samym miejscu podczas kolejnych cykli praktyki. W przypadku decyzji o zmianie miejsca praktyki student otrzymuje wsparcie w poszukiwaniu alternatywnych miejsc praktyk bardziej adekwatnych do jego zainteresowań i predyspozycji. W obszarze realizacji praktyk wsparciem studentów i opiekunów praktyk jest powołany przez Dziekana Wydziału Pełnomocnik ds. praktyk studenckich.

System wsparcia realizowany w UKW obejmuje również studentów mających trudną sytuację materialną lub życiową. Ta grupa studentów może ubiegać się o pomoc materialną w postaci stypendiów socjalnych oraz stypendiów specjalnych (zasady przyznawania stypendiów regulują odpowiednie zarządzenia Rektora, w obecnym roku akademickim jest to Zarządzenie Nr 87/2024/2025 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 30 września 2025 r. w sprawie Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń dla studentów Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego oraz Zarządzenie nr 12/2025/2026 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 18 listopada 2025 r. w sprawie ustalenia stawek stypendiów dla studentów w roku akademickim 2025/2026. Zarządzenia dostępne są: ([link](#)).

Studenci mający trudną sytuację rodzinną, a także studenci pracujący podczas trwania nauki, mogą studiować w trybie indywidualnej organizacji studiów (więcej informacji o trybie indywidualnej organizacji studiów – w dalszej części raportu).

Formy wsparcia studentów realizowane na Wydziale Prawa i Ekonomii dostosowane są również do potrzeb studentów szczególnie uzdolnionych oraz wykazujących zainteresowania naukowe. Mogą oni ubiegać się o stypendia Rektora UKW dla najlepszych studentów oraz o stypendia ministra. Ponadto, studenci ci mają możliwość uczestniczenia w konferencjach naukowych organizowanych na Wydziale oraz poza nim, korzystania z pomocy pracowników Wydziału przy opracowywaniu i referatów i artykułów.

Swoje zainteresowania naukowe studenci kierunku Ekonomia mogą realizować w ramach studenckich kół naukowych działających na Wydziale, a w zakresie ekonomii i finansów w ramach: Koła Naukowego Ekonomii (opiekun dr Paweł Antoszak) oraz Koła Naukowego Inwestycji i Rynku Finansowego (opiekun naukowy dr Ewa Dziawgo). Klub Inwestora (opiekun naukowy dr Maryla Bieniek-Majka, mgr Paweł Błoński). Więcej informacji o podejmowanych aktywnościach kół w dalszej części raportu (wykaz kół naukowych) ([link](#)).

Rozwijaniu zainteresowań naukowych służy też przewidziana Regulaminem Studiów indywidualizacja kształcenia polegająca na umożliwianiu studentom wyboru przedmiotów w ramach modułu, wyboru kształcenia językowego a także wyboru promotora, pod kierunkiem którego powstaje praca dyplomowa.

Wsparciem objęci są również studenci podejmujący aktywność sportową. Mogą oni ubiegać się o realizowanie programu kariery dwutorowej ([link](#)) oraz o przyznanie stypendia za wybitne osiągnięcia sportowe, a także korzystać z innych form wsparcia ich rozwoju ([link](#)).

Zakres i formy wspierania studentów w procesie uczenia się

Osobom studiującym na kierunku Ekonomia udzielane jest wsparcie w procesie uczenia się, którego zamiarem jest zwiększenie stopnia przyswojenia przez studentów przekazywanej im wiedzy, a następnie umiejętności wykorzystania jej w praktyce. Stosowanie odpowiednich do prowadzonych zajęć metod dydaktycznych przyczynia się do wzrostu efektywności prowadzonej dydaktyki. Metody i środki dydaktyczne dostosowane są do specyfiki każdego z przedmiotów oraz uwarunkowane bazą materialną, w tym wyposażeniem sal wykładowych, ćwiczeniowych i laboratoryjnych w środki multimedialne. Zajęcia realizowane są w zróżnicowanych formach, takich jak: wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, laboratoria, jak i e-learning. Zajęcia dydaktyczne niebędące wykładami prowadzone są w małych grupach, których liczebność dostosowana jest do formy zajęć. Najmniejsze grupy tworzy się do prowadzenia zajęć laboratoryjnych.

W ramach realizowanego programu kształcenia systematycznie rozwijane i doskonalone są formy wsparcia studentów w procesie nauczania ekonomii, zarówno na poziomie doboru metod dydaktycznych, jak i rozwiązań organizacyjnych oraz motywacyjnych. Stosowane metody kształcenia obejmują nie tylko tradycyjne wykłady, ale przede wszystkim aktywizujące formy pracy: ćwiczenia problemowe, studia przypadku, projekty zespołowe, dyskusje moderowane, burze mózgów, symulacje oraz elementy nauczania przez działanie (learning by doing), symulacje z zakresu zarządzania biurem rachunkowym i zarządzania projektem, przygotowywanie przez studentów scenariusza reklamy oraz wykonanie jej (np. w formie filmu, billboardu, inne formy).

Zróżnicowane formy zaliczenia (testy, prezentacje, projekty, prace indywidualne i grupowe) sprzyjają rozwojowi różnych kompetencji i pozwalają studentom wybrać formy zgodne z ich predyspozycjami. Dodatkowe wsparcie zapewniają opieka mentorska oraz bieżące wyjaśnianie trudniejszych zagadnień w mniejszych grupach. Monitorowane są potrzeby i oczekiwania studentów poprzez bieżące rozmowy, a wnioski z tych działań służą do modyfikacji treści zajęć, metod pracy i sposobu zaliczania. Dzięki temu proces kształcenia ma charakter otwarty na zmiany i ukierunkowany na zwiększanie efektywności nauczania oraz podnoszenie jakości wsparcia oferowanego studentom.

W okresie pandemii COVID-19 nauczyciele akademicki wdrożyli system pracy zdalnej przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii informatycznych. W Uczelni do realizacji przedmiotów e-learningu wykorzystuje się dwie platformy: Microsoft Teams oraz Moodle. Zarówno w przypadku prowadzenia zajęć dydaktycznych w formie stacjonarnej, jak i zdalnej, dużą wagę przywiązuje się do wykorzystywania nowoczesnych środków dydaktycznych (np. prezentacje multimedialne, symulacje komputerowe). Większość wykładów, konwersatoriów i laboratoriów prowadzonych jest z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych.

Istotne wsparcie w procesie uczenia się zapewnia studentom Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, która umożliwia szeroki dostęp (stacjonarnie i online) do posiadających zasobów, w tym również zasobów cyfrowych. Pracownicy Wydziału Prawa i Ekonomii regularnie zgłaszają do Biblioteki UKW zapotrzebowanie dotyczące konieczności zakupu książek i podręczników niezbędnych studentom do zdobywania wiedzy. Ponadto studenci mogą korzystać z usługi skanowania materiałów bibliotecznych. Dla podniesienia jakości usług Biblioteka UKW współpracuje z bibliotekami i instytucjami regionalnymi oraz prowadzi działalność naukową, szkoleniową ([link](#)).

Dodatkowo proces uczenia studentów wspiera się udostępniając im własne materiały dydaktyczne, w tym prezentacje oraz przykłady rozwiązań zadań praktycznych, dodatkowe materiały edukacyjne, uzupełniające treści poruszane przez wykładowców na zajęciach. Przykładem innej formy wsparcia jest tworzenie i udostępnienie do rozwiązania interaktywnych anonimowych testów na koniec wykładu

(kilka pytań testowych sprawdzających zrozumienie najważniejszych zagadnień omawianych podczas danego wykładu), a następnie omówienie wyników i wyjaśnienie wątpliwości.

Formą wsparcia studentów w procesie uczenia się są konsultacje indywidualne (w formie stacjonarnej jak i online), z których studenci mogą korzystać zarówno podczas zajęć dydaktycznych, jak i w godzinach dyżurów pełnionych przez pracowników Wydziału, podanych do wiadomości ([link](#)).

Poza dyżurami studenci mogą kontaktować się z pracownikami Wydziału za pomocą poczty elektronicznej, także na platformach: Microsoft Teams oraz Moodle.

Kolejną ważną formą wsparcia studentów oraz motywowania ich do osiągania lepszych wyników w nauce są formy Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS). Ta forma organizacji procesu kształcenia pozwala na kontynuowanie toku studiów przez studenta, którego trudna sytuacja rodzinna bądź zawodowa uniemożliwia kontynuowanie toku studiów na ogólnych zasadach. Umożliwia również studentom studiowanie dwóch kierunków w tym samym roku akademickim. Wnioskując o przyznanie IOS, student ma możliwość zindywidualizowania planu studiów lub trybu i terminu zaliczenia przedmiotów. Szczegółowe zasady w tym zakresie określa Procedura IOS Kolegium IV ([link](#)).

Na Wydziale powołany został Wydziałowy Zespół Tutorów Akademickich, który od roku akademickiego 2025/2026 realizuje program pracy tutorskiej i wspiera studentów w ich procesie uczenia się ([link](#)).

Formy wsparcia aktywności studenckiej:

Mobilność krajowa i międzynarodowa mobilności studentów

Poza swoim kierunkiem podstawowym, studenci mogą podejmować studia na innych kierunkach prowadzonych w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego lub w innych uczelniach krajowych i zagranicznych, np. w ramach programu MOST, ERASMUS+. Biuro Współpracy Międzynarodowej wspiera studiujących w przygotowaniu wyjazdów krajowych i zagranicznych udostępniając na bieżąco niezbędne informacje, wspomagając wybór uczelni partnerskiej oraz partycypując w działaniach formalnych. Więcej informacji na ten temat: ([link](#)).

Działalność naukowa i twórcza

Ważną rolę wśród działań służących wspieraniu osób studiujących na kierunku ekonomia odgrywają Studenckie Koła Naukowe, angażujące studiujących w badania, organizację seminariów, udział w konferencjach i seminariach, udział w konkursach. Koła organizują wydarzenia zarówno dla swoich członków, jak i dla innych studentów, co jest z pewnością przejawem ich aktywności, w tym naukowej. Koła naukowe funkcjonujące na Wydziale w znacznym stopniu skupiają się wokół obszarów odpowiadających kierunkom, np. Koło Naukowe Praktyki Prawniczej, Koło Naukowe Prawa Handlowego i Własności Intelektualnej, Koło Naukowe Prawa Międzynarodowego i Praw Człowieka - Ius Gentium, Koło Naukowe Prawo&Biznes, Koło Naukowe Kryminologii, Koło Naukowe Postępowania Karnego i Kryminalistyki. W obszarze ekonomii działają Koło Naukowe Ekonomii (opiekun dr Paweł Antoszak) oraz Koło Naukowe Inwestycji i Rynku Finansowego, którego opiekunem jest dr Ewa Dziawgo. W 2025 roku został powołany do życia Klub Inwestora UKW pod kierownictwem dr Maryli Bieniek- Majka i mgr Pawła Błońskiego.

Udział w konferencjach, podczas których studenci prezentują wyniki badań własnych – to jeden z głównych celów funkcjonowania kół naukowych. W ramach działalności Koła Naukowego Inwestycji i Rynku Finansowego na konferencjach naukowych przez studentów zostały wygłoszone następujące referaty:

- „Istota inwestycji w realiach dwucyfrowej inflacji”, Natalia Woźnica oraz Kacper Hnatowicz (opiekun naukowy dr Ewa Dziawgo), Seminarium Studenckie NZB „Szanse i zagrożenia w finansach i gospodarce w aktualnej sytuacji ekonomiczno-politycznej w Polsce, Europie i na świecie”, 31.05.2022 r.,
- „Refleksje na temat przekazów medialnych o wojnie w Ukrainie i społeczno-ekonomicznym funkcjonowaniu w trudnych czasach”, Anna Tkachowa oraz Artem Kobzist (opiekun naukowy dr Ewa Dziawgo), Konferencja Naukowa „Kół naukowych reakcje na wojnę w Ukrainie”, Instytut Mediów, Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Gdańskiego, 08.12.2022 r.,

- „Wpływ streamingowych platform wideo na rynek telewizji tradycyjnej”, Natalia Woźnica oraz Kacper Hnatowicz (opiekun naukowy dr Ewa Dziawgo), Studencka Konferencja Naukowa „Media-Człowiek-Świat Cyfrowy”, Instytut Komunikacji Społecznej i Mediów UKW, 19.03.2024 r.,
- „Wirtualny świat – inwestycje w kryptowaluty”, Jan Radzimierski, (opiekun naukowy dr Ewa Dziawgo), Studencka Konferencja Naukowa „Media-Człowiek-Świat Cyfrowy”, Instytut Komunikacji Społecznej i Mediów UKW, 19.03.2024 r.,
- „Wojna w Ukrainie w przekazach mediów tradycyjnych i społecznościowych – refleksje studenckie”, Anna Dovgopolyk, Yelyzaveta Zabolotna (opiekun naukowy dr Ewa Dziawgo), Studencka Konferencja Naukowa „Media-Człowiek-Świat Cyfrowy”, Instytut Komunikacji Społecznej i Mediów UKW, 19.03.2024 r.,
- „O wielkich pieniądzach w świecie gier hazardowych”, Igor Koniarski (opiekun naukowy dr Ewa Dziawgo), Seminarium Studenckie NZB „Gospodarka i finanse we współczesnym świecie”, 05.06.2024 r.,
- „O inwestowaniu w złoto” Oliwia Ocalewska oraz Mariia Holovatiuk (opiekun naukowy dr Ewa Dziawgo), Seminarium Studenckie NZB „Gospodarka i finanse w Polsce i na świecie”, 10.06.2025 r.,
- „Globalne łańcuchy dostaw a bezpieczeństwo gospodarcze”, Michał Kempa (opiekun naukowy dr Ewa Dziawgo), Ogólnopolska Studencka Konferencja Naukowa Wyzwania Gospodarcze, polityczne i społeczne, 27.05.2025 r.

Studenci kierunku Ekonomia mają również możliwość prowadzenia działalności naukowej poza kołami naukowymi, uczestnicząc w zespołach badawczych tworzonych na Wydziale. Przykładem tej aktywności są referaty wygłoszone podczas następujących konferencji:

- Studencka Konferencja Naukowa UKW „Nowe horyzonty inwestowania” zorganizowana przez mgr. Pawła Błońskiego na Wydziale Prawa i Ekonomii, 16.10.2025 r.,:
  - „Jak połączyć pasję z inwestycjami? Rynek skrzypiec kolekcjonerskich” (Katarzyna Gazda),
  - „Inwestowanie w branży półprzewodników” (Arkadiusz Kot),
  - „Inwestowanie na rynku metali szlachetnych” (Gracjan Kubiński),
  - „Bessy giełdowe i załamania rynkowe: zagrożenie dla portfela inwestycyjnego czy szansa na długoterminowy zysk? (Damian Walkowski)
  - „Inwestowanie na rynku kryptowalut: wprowadzenie do technologii blockchain i analiza aktualnych trendów” (Olaf Styczyński)
  - „Przewagi ekonomisty w inwestowaniu: jak wiedza ekonomiczna przekłada się na skuteczność na rynkach finansowych?” (Marcin Woźny);
- IV Konferencja Naukowa „Inwestycje alternatywne 2023”, UMCS, 20.10.2023 r.:
  - „Ocena potencjalnej efektywności inwestycji w luksusowe zegarki na przykładzie wybranych marek” (Artur Adrych, dr Ewelina Idziak),
- VI Konferencja Naukowa „Inwestycje alternatywne 2025”, UMCS, 16-17.10.2025 r.:
  - „Stradivari to Vuillaume: Return Profiles of Violins as Alternative Assets” (Katarzyna Gazda, dr Ewelina Idziak).

Studenci ekonomii prowadzą badania, których wyniki przedstawiają również w swoich pracach licencjackich i magisterskich. Duża rola w motywowaniu i wsparciu studentów przypada promotorom tych prac. Wielu studentów otrzymuje wyróżnienia w różnych konkursach za najlepsze prace dyplomowe. Przykładem takich wyróżnień są:

- w roku akademickim 2021/2022:
  - wyróżnienie Rady Kolegium IV UKW za najlepszą pracę licencjacką na kierunku ekonomia - Paulina Belzyt: „Płynność finansowa a rentowność działalności gospodarczej – analiza na przykładzie przemysłu przetwórczego w Polsce w latach 2013-2020”, promotor dr Agnieszka Szczepkowska-Flis,

- wyróżnienie w konkursie PCTA na pracę magisterską i licencjacką z zakresu skarbowości korporacyjnej - Paulina Belzyt: „Płynność finansowa a rentowność działalności gospodarczej – analiza na przykładzie przemysłu przetwórczego w Polsce w latach 2013-2020”, promotor dr Agnieszka Szczepkowska-Flis,
- w roku akademickim 2022/2023:
  - wyróżnienie Rady Kolegium IV UKW za najlepszą pracę licencjacką na kierunku ekonomia - Radosław Ditrich: „Wpływ czynników socjoekonomicznych na wskaźnik dzietności w Polsce w latach 2000-2020”, promotor dr Ewa Dziawgo,
  - w roku akademickim 2023/2024:
    - wyróżnienie Rady Kolegium IV UKW za najlepszą pracę magisterską na kierunku ekonomia – Patryk Zyturus: „Firmy zombie a efektywność ekonomiczna działalności gospodarczej – analiza na przykładzie spółek GPW w Warszawie oraz giełdy NewConnect w Krakowie”, promotor dr Aldona Uziębło,
    - II miejsce w konkursie Stowarzyszenia Księgowych w Polsce (Oddział Okręgowy w Bydgoszczy) na najlepszą pracę magisterską - Paulina Belzyt: Zastosowanie kreatywnej i agresywnej rachunkowości w celu kształtowania wyniku finansowego jednostki gospodarczej”, promotor dr Aldona Uziębło,
    - w roku akademickim 2024/2025:
      - wyróżnienie Rady Kolegium IV UKW za najlepszą pracę licencjacką na kierunku ekonomia - Katarzyna Gazda: „Stringing Wealth – The Financial Returns of Violins as Alternative Investments”, promotor dr Ewelina Idziak,
      - wyróżnienie Rady Kolegium IV UKW za najlepszą pracę magisterską na kierunku ekonomia - Justyna Pozorska: „Efektywność mikrotransakcji w grach Free-to-play na przykładzie Roblox w latach 2021-2024”, promotor dr Aldona Uziębło,
      - I miejsce w konkursie Stowarzyszenia Księgowych w Polsce (Oddział Okręgowy w Bydgoszczy) na najlepszą pracę licencjacką – Katarzyna Gazda: „Stringing Wealth – The Financial Returns of Violins as Alternative Investments”, promotor dr Ewelina Idziak,
      - II miejsce w konkursie Stowarzyszenia Księgowych w Polsce (Oddział Okręgowy w Bydgoszczy) na najlepszą pracę licencjacką - Agata Rojkowska: „Gazele biznesu - determinanty szybkiego wzrostu przedsiębiorstw”, promotor dr Agnieszka Szczepkowska-Flis.

Ponadto praca licencjacka Patrycji Hałkiewicz „Idea smart city a zrównoważony rozwój i dobrobyt społeczny na przykładzie miasta Bydgoszcz” (promotor dr Maryla Bieniek-Majka) została zgłoszona do konkursu ogłoszonego przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy w 2025 roku.

Studenci kierunku Ekonomia zgłaszają również artykuły na konferencje, np.:

- Agata Rojkowska, zgłoszony artykuł na XIV Międzynarodową Konferencję Naukową „Skuteczność w biznesie” pod hasłem „Współpraca nauki i biznesu szansą rozwoju gospodarki”, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, Gorzów Wielkopolski, 10.12.2025,
- Kacper Milewski (współautorki dr Zuzanna Koberska UEP, dr Agnieszka Szczepkowska-Flis), artykuł zgłoszony na XI Międzynarodową Konferencję Naukową "Nauka i Biznes - Wspólne Wyzwania" – 20.11.2025, AGH Kraków.

Podejmowanie aktywności naukowej i twórczej przez studentów kierunku Ekonomia bardzo wzbogaca ich doświadczenie oraz kompetencje i wpływa na wzrost ich konkurencyjności jako przyszłych absolwentów UKW na rynku pracy. Ważną rolę w podejmowaniu przez studentów inicjatyw naukowych odgrywa inspiracja i wsparcie, które otrzymują od nauczycieli akademickich.

Formy wsparcia wchodzenia na rynek pracy lub kontynuowania edukacji

Formy wsparcia wchodzenia na rynek pracy lub kontynuowania edukacji Wydział Prawa i Ekonomii realizuje m.in. poprzez współpracę z Biurem Karier działającym w ramach Uniwersytetu, które zajmuje się szkoleniami, doradztwem zawodowym, w tym także w zakresie wchodzenia absolwentów Uniwersytetu na rynek pracy.

Ważnym elementem wsparcia studentów kierunku ekonomia w zakresie wchodzenia na rynek pracy oraz zdobywania umiejętności praktycznych jest kierowanie ich na praktyki realizowane przez Biuro Karier lub w ramach współpracy Wydziału z interesariuszami. Kluczową rolę pełni w tym zakresie również opiekun kierunkowy praktyk oraz Pełnomocnik Dziekana WPIE ds. praktyk studenckich. Znaczenie w tym zakresie mają również podpisanie porozumienia i listy intencyjne, do których można zaliczyć m.in.:

- umowę o współpracy z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych,
- list intencyjny ze Stowarzyszeniem Przedsiębiorców Kujaw i Pomorza,
- list intencyjny z Kujawsko-Pomorskim Funduszem Rozwoju.

Wielu studentów po odbytych praktykach w instytucjach otrzymuje w nich pracę.

Dla wsparcia studentów ekonomii we wchodzeniu na rynek pracy ważne jest również organizowanie na Wydziale spotkań, wykładów otwartych, paneli, seminariów, odczytów z udziałem praktyków środowiska gospodarczego (więcej informacji na temat tych wydarzeń zamieszczono w opisie kryterium 6), jak też udział studentów w realizacji projektów edukacyjnych (w tym międzynarodowych) i warsztatach (opisany w dalszej części raportu). Takie formy tworzą dodatkowy kontakt z przedstawicielami środowiska biznesu i zarazem m.in. możliwości poznania aktualnych ofert i potrzeb rynku pracy w zakresie zatrudniania pracowników o konkretnych kwalifikacjach.

Aktywność sportowa, artystyczna, organizacyjna i przedsiębiorcza

Osoby studiujące na kierunku Ekonomia oprócz uczestniczenia w zajęciach wychowania fizycznego zgodnie z planem studiów, mają możliwość uczestnictwa w licznych sekcjach sportowych Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz Klubu AZS UKW, w tym sekcji: piłki ręcznej kobiet i mężczyzn, sekcji lekkiej atletyki kobiet i mężczyzn, sekcji pływania, koszykówki, judo, sportów siłowych, futsal kobiet, piłki nożnej ([link](#)).

Studenci mogą także rozwijać swoje pasje artystyczne m.in. w Chórze Akademickim i Radiu Uniwersyteckim ([link](#)), ([link](#)).

Aktywność społeczna i wolontariat osób studiujących na kierunku ekonomia w UKW mogą być realizowane także poprzez Akademickie Centrum Wolontariatu i Legię Akademicką, a także Samorząd Studencki ([link](#)), ([link](#)), ([link](#)).

W zakresie aktywności organizacyjnej i przedsiębiorczej studenci kierunku Ekonomia włączają się w organizację:

- konferencji studenckich (np. Studenckiej Konferencji Naukowej UKW „Nowe horyzonty inwestowania” w dniu 16 października 2025 r., (opiekun mgr Paweł Błoński),
- ogólnopolskich studenckich seminariów naukowych (np. w dniu 31 maja 2022 r. Seminarium Studenckie NZB „Szanse i zagrożenia w finansach i gospodarce w aktualnej sytuacji ekonomiczno-politycznej w Polsce, Europie i na świecie” w ramach działalności Koła Naukowego Inwestycji i Rynku Finansowego (opiekun dr Ewa Dziawgo),
- wykładów otwartych (np. w dniu 22 kwietnia 2021 r. „Oszczędzanie oraz inwestowanie długoterminowe” w ramach działalności Koła Naukowego Inwestycji i Rynku Finansowego, (opiekun dr Ewa Dziawgo), w dniu 4 kwietnia 2025 r. „Nobel 2024 z ekonomii. Czego dowiedzieliśmy się więcej o rozwoju gospodarczym” – w ramach działalności Koła Naukowego Ekonomii (opiekun dr Paweł Antoszek, prof. dr hab. Sławomir Kamosiński),
- warsztatów dla studentów (np. w dniu 9 maja 2023 r. „Waluty światowe” – w ramach działalności Koła Naukowego Ekonomii (opiekun dr Paweł Antoszek),
- Forum Kół Naukowych Wydziału Prawa i Ekonomii (np. w dniach 1 czerwca 2022 roku i 1 kwietnia 2025 r.).

W listopadzie 2025 r. studenci Marcin Woźny i Olaf Styczyński razem z mgr Pawłem Błońskim wystąpili podczas Bydgoskiego Festiwalu Nauki. Prezentowali temat „Jak zacząć bezpiecznie inwestować na giełdzie?”.

Dodatkowo studenci bardzo chętnie biorą również udział w wykładach otwartych odbywających się na Wydziale Prawa i Ekonomii ([link](#)).

Inną formą aktywności przedsiębiorczej jest udział studentów Ekonomii w międzynarodowych projektach edukacyjnych dotyczących aktualnych potrzeb rynkowych i wypełniających luki w tym zakresie. Przykładem mogą tu być realizowane programy przez dr Marylę Bieniek–Majkę, dr Ewelinę Idziak oraz dr Karolinę Kluth:

- w roku akademickim 2022/2023 - Blended Intensive Programme „International Banking” - zorganizowany i przeprowadzony dla studentów UKW oraz studentów z Litwy, Rumunii i Grecji (około 30 uczestników, w tym 5 studentów z UKW). Program tworzył składnik wirtualny pięciu spotkań online uwzględniających wykłady prowadzone także przez ekspertów zagranicznych. Drugim składnikiem programu był 5 dniowy warsztat przeprowadzony w Bydgoszczy – UKW, termin realizacji: 02.2023 – 31.06.2023 (opiekun dr Ewelina Idziak),
- w roku akademickim 2022/2023 - Blended Intensive Programme - Erasmus BIP “Business Ethics & CSR”, okres realizacji: wrzesień 2023 r., studenci biorący udział: Aleksandra Kantak, Jakub Burek, Yana Lobotskaya, Natalia Logvin (opiekun dr Maryla Bieniek–Majka),
- w roku akademickim 2023/2024 - Blended Intensive Programme „Alternative Finance” zorganizowany i przeprowadzony dla studentów UKW oraz studentów z Litwy, Chorwacji i Grecji (około 30 uczestników, w tym 5 studentów z UKW). Program składał się z komponentu wirtualnego – 5 spotkań online uwzględniających wykłady, prowadzone również przez ekspertów zagranicznych. Drugim komponentem był 5 dniowy warsztat, który przeprowadzony został w Bydgoszczy, okres realizacji: 02.2024 – 31.06.2024 r. (opiekun dr Ewelina Idziak),
- w roku akademickim 2023/2024 - Blended Intensive Programme „Digital skills, innovation and social development”, okres realizacji: 08.05.2024 – 24.05.2024 r., studenci biorący udział: Jakub Burek, Michał Wolski, Aleksandra Kantak, Oliwia Fabiszak, Julia Ciszewska, Agnieszka Borowiecka (opiekun dr Karolina Kluth),
- w roku akademickim 2024/2025 - Blended Intensive Programme „Green Finance” zorganizowany i przeprowadzony dla studentów UKW oraz studentów z Litwy, Chorwacji i Grecji (około 30 uczestników, w tym 5 studentów z UKW). Program zawierał komponent wirtualny – 5 spotkań online - uwzględniający wykłady prowadzone również przez ekspertów zagranicznych. Drugim komponentem był 5 dniowy warsztat przeprowadzony stacjonarnie w Bydgoszczy, okres realizacji: 02.2025 – 31.06.2025 r. (opiekun dr Ewelina Idziak),
- w roku akademickim 2024/2025 - Blended Intensive Programme (BIP) „Digital Transformation, Sustainable Development and Social Entrepreneurship”, okres realizacji: 06.04.2025 – 23.05.2025 r., studenci biorący udział: Aleksandra Kantak, Alex Milczewski, Mikołaj Chruszcz, Agnieszka Borowiecka, Julia Ciszewska, Zofia Stodolska (opiekun dr Karolina Kluth),
- roku akademickim 2025/2026 - Blended Intensive Programme Erasmus BIP “Business Ethics & CSR”, okres realizacji: październik 2025 r., studenci biorący udział: Antonina Bocian, Mateusz Nesterok, Julia Andrzejewska, Victoria Kaszubska (opiekun dr Maryla Bieniek–Majka).

W roku akademickim 2024/2025 pod opieką dr Eweliny Idziak (w dniach – 31.03.2025 – 04.04.2025) pięciu studentów wzięło udział w programie „Project management and social benefits”, który był realizowany przez University of Ruse (Bułgaria).

Kolejnym przykładem przedsiębiorczości studentów ekonomii jest ich udział w konkursie Młynów Rothera "Mikrogranty" i otrzymanie grantu (studenci Katarzyna Gazda, Julia Dziedzic i Amelia Minda, opiekun dr Ewelina Idziak). W ramach tego projektu zrealizowano szkolenie "Finanse Alternatywne – Wyrównanie Szans na Rynku Pracy" (w dniu 6 marca 2025 r.). Udział w szkoleniu wzięło około 20 studentów.

Przedsiębiorczość studentów ekonomii przejawia się również w ich udziałach (indywidualnych lub zespołowych) w innych konkursach, np.: Score Hunter BIK (corocznie, opiekun dr Ewa Dziawgo), Ogólnopolskim konkursie Akademickim Mistrzostw Menedżerskich (w roku akademickim 2023/2024, 2024/2025, opiekun dr Maryla Bieniek-Majka).

Dzięki tym aktywnościom studenci mają możliwość poszerzenia swojej wiedzy z zakresu organizacji i zarządzania, mogą nawiązywać nowe kontakty zawodowe i zdobywać doświadczenia w pracy

zespołowej. Ponadto nawiązanie współpracy z ekspertami i przedsiębiorcami zwiększa praktyczność spojrzenia studenta na współczesne problemy ekonomii i sprzyja przyszłym inicjatywom biznesowym. Dodatkowo podejmowanie takich aktywności przez studentów wzbogaca ich doświadczenie i umożliwia budowanie i wzmacnianie relacji między środowiskiem akademickim a biznesem, co ma bezpośrednie przełożenie na wzrost konkurencyjności studentów na rynku pracy.

System motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposobów wsparcia studentów wybitnych

W ramach realizowanego programu kształcenia rozwijane i doskonalone są formy motywowania studentów, które obejmują m.in. docenianie aktywności na zajęciach, włączanie przykładów z praktyki zawodowej, zapraszanie praktyków na zajęcia oraz proponowanie tematów projektów powiązanych z realnymi problemami środowiska społeczno-gospodarczego. Studenci są zachęceni do udziału w konferencjach i projektach badawczych, a także do samodzielnego poszukiwania i prezentowania literatury przedmiotu.

W Uczelni stosowany jest zróżnicowany system nagród i wyróżnień, obejmujący m. in. nagrody rektora, konkursy na najlepszą pracę dyplomową, jak również konkursy na najlepszego studenta i absolwenta – w dwójakiej formie: wyróżnienia Rady Kolegium IV oraz nagrody Rektora UKW. Jednocześnie oferowana jest możliwość ubiegania się o prestiżowe stypendia i nagrody na szczeblu zewnętrznym. System motywowania osoby studiujące do osiągnięcia lepszych wyników w nauce obejmuje z jednej strony system nagród i wyróżnień regulowany na poziomie uniwersyteckim ([link](#)) z drugiej strony dotyczy możliwości, m. in. skierowania wniosku o przyznanie Nagrody Naukowej Prezydenta Miasta Bydgoszczy lub Stypendiów Prezydenta dla wyróżniających się studentów, skierowania wniosku o przyznanie stypendium Ministra Edukacji i Nauki ([link](#)), ([link](#)), ([link](#)).

Dodatkowo organizowane są konferencje podczas których Studenci referują swoje osiągnięcia naukowe. Również przykładem motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce są działania podejmowane w ramach kół naukowych (udział w konferencjach, udział w wykładach otwartych organizowanych na wydziale, spotkania z przedstawicielami biznesu i nauki).

Sposób informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej

Informacje dotyczące systemu wsparcia przekazywane są studiującym m. in. podczas spotkań z Opiekunem roku, podczas których osoby studiujące na kierunku ekonomia są m. in. o zasadach korzystania z pomocy materialnej, wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz możliwościach mobilności. Uczelnia wspiera także komunikację w tym zakresie poprzez publikowanie szczegółowych informacji na stronach internetowych jednostek – w tym m. in. na stronie Wydziału. Informacje dostępne są również w mediach społecznościowych.

Zgodnie z powyższym studenci ekonomii oprócz informacji od Opiekuna roku, informacje o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej pozyskują ze strony internetowej: ([link](#))

- Uczelni, oraz od pracowników Uczelni (administracyjnych oraz dydaktycznych) ([link](#))
- Działu Rekrutacji i Spraw Studenckich ([link](#))
- Wydziału Prawa i Ekonomii, który włącza się w promocję informacji o aktualnych naborach wniosków poprzez swoją stronę internetową, jak również za pomocą takich mediów społecznościowych, jak: Facebook: ([link](#)), Instagram: ([link](#))
- Samorządu Studenckiego, ([link](#)) oraz portalu społecznościowego samorządu, ([link](#))

Powyższe sposoby komunikowania się ze studentami pozwalają na utrzymanie stałego kontaktu ze studentami oraz przekazywania im informacji istotnych dla wspólnoty akademickiej.

Sposób rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz jego skuteczność

Rozstrzyganie skarg zgłaszanych przez osoby studiujące na kierunku ekonomia opiera się na hierarchicznej i wielostronnej współpracy między Opiekunem danego roku, Władzami Wydziału,

Dyrektorem Kolegium IV, Biurem Obsługi Studentów, Samorządem Studenckim oraz Pełnomocnikiem Rektora ds. Praw Studenckich oraz Prorektorem ds. Studenckich i Jakości Kształcenia.

Na Wydziale Prawa i Ekonomii studenci mogą zgłaszać skargi i wnioski do Władz Wydziału, nauczycieli akademickich, opiekunów roku, jak również w sekretariacie. Skargi i wnioski mogą być wnoszone w dowolny sposób, np. w formie pisemnej, ustnie, za pomocą poczty elektronicznej oraz mediów społecznościowych. Studenci mają możliwość osobistej rozmowy z Dziekanem Wydziału, Prodziekan do spraw kształcenia, nauczycielami akademickimi oraz pracownikami administracyjnymi Wydziału. Prowadzone są dyżury Władz Wydziału, z których studenci mogą skorzystać w celu uzyskania porady czy zgłoszenia skarg. Harmonogram tych dyżurów jest publikowany na stronie Wydziału ([link](#))

Pierwszy kontakt dotyczący ewentualnego problemu z reguły ma miejsce na poziomie Opiekuna roku, który rozstrzyga sprawę samodzielnie lub w konsultacji z Prodziekanem.

Na poziomie IV Kolegium studenci mogą składać skargi i wnioski do władz tego Kolegium, a na szczeblu uczelni – do Pełnomocnika Rektora ds. Praw Studenckich oraz Prorektora ds. Studenckich i Jakości Kształcenia.

Dotychczasowy sposób wnoszenia i rozpatrywania skarg i wniosków przyjęty na Wydziale można ocenić jako skuteczny. Studenci mają nieograniczoną możliwość wnoszenia skarg i wniosków.

Z uwagi na możliwość wystąpienia poważniejszych problemów, wzorem innych uczelni, wprowadzono bardziej sformalizowaną procedurę wnoszenia i rozpatrywania skarg i wniosków zgłaszanych do Dziekana Wydziału Prawa i Ekonomii. Została ona uregulowana Zarządzeniem Zastępcy Dyrektora ds. Kształcenia (nauki prawne) Instytutu Prawa i Ekonomii nr 1/11/2020 z 16 listopada 2020 w sprawie skarg i wniosków ([link](#)).

Zakres, poziom i skuteczność systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacji kadry wspierającej proces kształcenia

Obsługę administracyjną zapewnia Biuro Obsługi Studentów Kolegium IV (BOS), które znajduje się przy ul. Ogińskiego 16. Kadra administracyjna realizuje kompleksowe wsparcie studiujących w zakresie procedur związanych z tokiem studiów. Dostępność i profesjonalizm pracowników sprzyjają sprawnej realizacji procesów administracyjnych. Pracownicy BOS są dostępni dla studentów od wtorku do piątku oraz w soboty w ramach zjazdów studiów w trybie niestacjonarnym. Strona internetowa Kolegium IV, obok podstawowych informacji, numerów telefonów i maili do pracowników BOS, zawiera także wzory dokumentów do pobrania. ([link](#))

Obsługę administracyjną studentów wspierają również pracownicy sekretariatu Wydziału. Również bardzo ważne znaczenie dla zapewnienia sprawnej obsługi administracyjnej studentów ma Uniwersytecki System Obsługi Studentów (USOS). ([link](#)), ([link](#))

Działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom

Na Wydziale prowadzone są działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów. Informacje w tym zakresie przekazywane są studentom już w momencie rozpoczynania studiów na spotkaniach inauguracyjnych oraz na bieżąco w ramach spotkań z Opiekunem roku, a także na stronach internetowych, w mediach społecznościowych oraz pocztą elektroniczną.

Uczelnia zapewnia pomoc psychologiczną dla studentów, którzy przeżywają chwilowe trudności. W ramach wsparcia oferowane są konsultacje psychologiczne, prowadzone przez psychologów posiadających odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Spotkania odbywają się stacjonarnie oraz za pośrednictwem platformy MTeams. W Uniwersytecie działa Pełnomocnik Rektora ds. Pomocy Psychologicznej, który dba o dobrostan psychiczny studentów. Udziela on wsparcia w sytuacjach trudnych i kryzysowych, w adaptacji akademickiej, w trudnościach interpersonalnych, w przypadkach nieradzenia sobie z emocjami i stresem. ([link](#))

Uniwersytet wdrożył dla studentów pierwszych roczników obowiązkowe szkolenia wprowadzające obejmujące moduły z zakresu BHP, etykiety akademickiej, praw i obowiązków, jak również szkolenia antydyskryminacyjne oraz planowania kariery zawodowej. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 96/2020/2021

Rectora UKW z dnia 20 września 2021 r. w sprawie organizacji zajęć wprowadzających dla studentów pierwszych roczników wprowadzono obowiązkowe zajęcia wprowadzające dla studentów w wymiarze łącznym 15 godzin, obejmujące: zajęcia dotyczące organizacji uczelni i etykiety akademickiej (2 godz.), BHP (4 godz.), biblioteczne (1 godz.), z praw i obowiązków studenta (2 godz.), antydyskryminacyjnego (1 godz.) oraz z zakresu planowania kariery zawodowej (5 godz.). Zajęcia wprowadzające są częścią szerszych działań UKW na rzecz równości i różnorodności, które mają na celu tworzenie przyjaznego i bezpiecznego środowiska. (link)

Funkcjonujący sposób składania skarg i wniosków również stanowi jeden ze sposobów zwiększania poziomu poczucia bezpieczeństwa studentów.

Po rozpoczęciu wojny w Ukrainie, Uniwersytet aktywnie zaangażował się w pomoc studentom i ich rodzinom pochodzącym z Ukrainy. Wdrożone zostały działania w ramach akcji "Solidarni z Ukrainą", przeprowadzane były zbiórki niezbędnych artykułów, wiele ogłoszeń w budynkach Uniwersytetu napisanych jest także w języku ukraińskim. Na Wydziale Prawa i Ekonomii studiuje wielu studentów pochodzenia ukraińskiego, wielu z nich na kierunku ekonomia. Uniwersytet oferuje także pomoc psychologiczną i materialną dla społeczności akademickiej z Ukrainy, Białorusi i Rosji oraz wszystkich osób potrzebujących wsparcia w związku z wojną w Ukrainie. Uruchomiona została również strona internetowa, na której umieszczane są aktualne informacje dotyczące form udzielenia i uzyskania pomocy oraz kolejnych działań Uniwersytetu (link)

Ponadto w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego funkcjonuje Pełnomocnik Rektora ds. Równości Płci, który wraz z zespołem odpowiada za realizację Planu Równości Płci. (link)

W podnoszeniu poziomu poczucia bezpieczeństwa studentów ważną rolę odgrywa również dostępne wsparcie psychologiczne.

Współpraca z samorządem studentów i organizacjami studenckimi

Samorząd Studencki jest aktywnym partnerem w procesach decyzyjnych i reprezentacyjnych, organizuje szkolenia dla osób studiujących z praw i obowiązków studenta, uczestniczy w opiniowaniu programów studiów oraz harmonogramów egzaminów, w delegowaniu przedstawicieli studenckich do Uczelnianej Komisji Stypendialnej, rad kierunków oraz rady kolegium. Przedstawiciele samorządu biorą udział w spotkaniach inauguracyjnych wraz z opiekunami roczników.

W UKW prowadzi działalność Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych oraz Niezależne Zrzeszenie Studentów (link).

Sposoby, częstość i zakresu monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów, jak również oceny kadry wspierającej proces kształcenia, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów

Działania polegające na monitorowaniu i doskonaleniu systemu wsparcia, jak i motywowania studentów są prowadzone przez Władze Wydziału. Na poziomie Kolegium IV działania te realizują władze Kolegium, a na szczeblu uczelni – władze rektorskie, komisje senackie oraz komisje samorządu studentów. Studenci Wydziału biorą udział w ocenie kadry prowadzącej proces kształcenia głównie przez anonimowe wypełnianie ankiet po każdym semestrze. Zakres tematyczny ankiet dotyczy zarówno samych przedmiotów i prowadzących, jak i środowiska kształcenia. Wyniki ankiet są dostępne na stronie Kolegium IV (link). Ponadto zajęcia prowadzone przez pracowników są systematycznie hospitowane przez kierowników katedr lub osoby wyznaczone przez Prodziekana ds. jakości kształcenia (ekonomia i finanse)

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
brak	nie dotyczy

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Zakres, sposoby zapewnienia aktualności i zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców

Publiczny dostęp do informacji jest zapewniany dla jak najszerszego grona odbiorców i różnych grup interesariuszy, zarówno kandydatów na studia, jak i studentów, absolwentów oraz pracowników. Informacje są prezentowane w sposób, który ma zapewnić łatwość zapoznania się z nimi, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem, w sposób umożliwiający nieskrępowane korzystanie, także przez osoby z niepełnosprawnością.

Publiczny dostęp do informacji jest realizowany za pośrednictwem kilku ogólnodostępnych stron internetowych, niewymagających logowania, dostępnych w jednakowym stopniu z poziomu urządzeń stacjonarnych i mobilnych, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem oraz używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem. Są to:

- Strona internetowa Uczelni ([link](#))
- Biuletyn Informacji Publicznej ([link](#))
- strona internetowa Kolegium IV ([link](#))
- strona internetowa Wydziału Prawa i Ekonomii ([link](#))
- portal rekrutacyjny ([link](#))

Publiczny dostęp do wszelkich wydziałowych procedur, regulaminów, harmonogramów oraz inicjatyw podejmowanych na Wydziale, informacje o zajęciach znajduje się na stronie głównej Wydziału ([link](#)).

Publiczny dostęp do informacji realizowany jest także przez Dział Jakości i Organizacji Kształcenia, do którego zadań należy prowadzenie całokształtu spraw związanych z organizacją procesu dydaktycznego w Uniwersytecie. Informacje zawarte są pod adresem: ([link](#)).

Publiczny dostęp do informacji dla przyszłych studentów Uczelni zapewnia także za pomocą portalu rekrutacyjnego: ([link](#)). Na stronach internetowych tego portalu zawarte są kompleksowe informacje dotyczące studiów, kierunku i listy przedmiotów dla tego kierunku. Zainteresowani mogą znaleźć szczegółowe informacje o zasadach rekrutacji, w tym między innymi terminarze procesu przyjmowania na studia, wykaz wymaganych dokumentów, informacje o sposobie naliczania punktów dla różnych typów matur, informacje dla kandydatów z niepełnosprawnościami na studia, zasady przyjmowania na określone kierunki absolwentów studiów I i II stopnia, zasady przyjmowania cudzoziemców, dane o wysokości opłat za studia niestacjonarne i podyplomowe, odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania. Najważniejsze informacje dla obcokrajowców-kandydatów na studentów są udostępniane w języku angielskim.

W portalu rekrutacyjnym znajdują się także dane o przedmiotach prowadzonych na kierunku. Informacje tej samej treści znajdują się na stronie Wydziału w zakładce Oferta: ([link](#)), ([link](#))

Programy studiów oraz treści programowe znajdują się w BIP UKW w zakładce Publikacje/Studia i studenci/Programy studiów oraz zakładce Programy studiów/Programy studiów (nazwy od A do K): ([link](#)), ([link](#))

W BIP UKW znajduje się także zakładka Akty prawne, w której odnaleźć można wewnętrzne akty prawne dotyczące organizacji kształcenia.

Regulamin studiów dostępny jest w języku polskim, angielskim, rosyjskim i niemieckim pod adresem: ([link](#))

Dostęp do informacji realizuje również szereg pakietów systemu USOS (USOSweb, archiwum prac dyplomowych APD, system Ankieter, system rejestracji na zajęcia, portal rekrutacyjny, katalog przedmiotów, jednostek, pracowników, dorobku publikacyjnego itp.): ([link](#)). Studenci i pracownicy UKW mogą korzystać z aplikacji Mobilny USOS. Aplikacja jest darmowa i możliwa do pobrania za pośrednictwem Google Play i AppStore. Jest to usługa kompatybilna z serwisem USOSweb, uzupełniająca go oraz usprawniająca dotarcie do kluczowych danych. System USOSweb jest dostępny także w języku angielskim.

Informacje na temat bieżącej działalności Wydziału znajdują się na stronie internetowej Wydziału w zakładce Aktualności. Studenci znajdą tam informacje o aktualnych wydarzeniach na Wydziale, osiągnięciach studentów i nauczycieli akademickich, konferencjach, spotkaniach kół naukowych, konkursach, dodatkowych wykładach. Tu znajdują się również informacje na temat bieżących, istotnych spraw dotyczących funkcjonowania Wydziału, listę opiekunów roczników, terminy i miejsca dyżurów kadry dydaktycznej.

Dużym ułatwieniem dla studentów i kandydatów na studia jest zamieszczenie na wymienionych stronach internetowych wszelkich formularzy, a także mappek obrazujących umiejscowienie poszczególnych obiektów Uczelni i danych kontaktowych pracowników, z którymi w razie potrzeby można się skonsultować.

Na wymienionych stronach udostępniane są również informacje takie jak wykaz przedmiotów realizowanych w danym cyklu kształcenia, informacje o możliwościach wyjazdów za granicę w ramach programu Erasmus+, dane o wsparciu finansowym dla studentów (w postaci stypendiów, dofinansowania do nauki, wsparcia dla studentów wyróżniających się szczególnymi osiągnięciami, dopłat do mieszkania, zapomóg), różnorodne inne informacje przydatne dla studentów i kandydatów na studia. Są to nie tylko informacje bezpośrednio związane ze studiami (jak opisy wszelkich procedur, w tym procedury dyplomowania czy procedury związanej z indywidualną organizacją studiów, terminy dyżurów pracowników, bieżące modyfikacje w planach zajęć, działalność kół naukowych, relacje i zdjęcia z aktualnych wydarzeń), ale również takie, które ułatwiają studentom, zwłaszcza nowym, bieżące funkcjonowanie na Uczelni, na przykład dotyczące możliwości zjedzenia posiłku.

Ponadto informacje te kandydaci i studenci mogą znaleźć na portalach społecznościowych:

- Facebook (link),
- YouTube (link),
- Instagram (link).

Kandydaci na studiach, którzy mają niepełnosprawność mogą skorzystać z pomocy Działu ds. Osób z Niepełnosprawnościami UKW. Dział ten udziela wsparcia także studentom niepełnosprawnym w celu stworzenia im możliwości pełnego udziału w procesie kształcenia. Szczegółowe informacje o świadczonych przez ten Dział usługach i wsparciu znajdują się pod adresem: (link).

Warto podkreślić, że w styczniu 2023 roku został powołany Pełnomocnik Rektora UKW ds. Dostępności Cyfrowej, który rozpoczął procedurę wdrażania dostępności cyfrowej naszej uczelni. Pół roku później zostało przyjęte zarządzanie dot. zasad dostępności cyfrowej na UKW (Zarządzenie Nr 70/2022/2023 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 29 czerwca 2023 r.). Kolejnym krokiem było przeszkolenie administratorów stron z zasad dostępności cyfrowej i rozpoczął się długotrwały proces dostosowywania wszystkich stron do wymogów WCAG 2.1. Pełnomocnik przeprowadza audyty dostępności cyfrowej (strona Wydziału Prawa i Ekonomii miała taki audyt przeprowadzony w 2024 roku) poszczególnych stron, uaktualnia Deklarację Dostępności i propaguje zasady dostępności cyfrowej wśród pracowników uczelni. UKW w styczniu 2025 roku rozpoczął realizację projektu „Uniwersytet Równych Szans 2”, dofinansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, w ramach którego zaplanowano kolejne etapy wdrażania dostępności cyfrowej na UKW. Uczelniane strony WWW przystosowane są dla osób słabowidzących i niedowidzących. Strona internetowa Wydziału posiada udogodnienia dla osób z niepełnosprawnością takie jak np. zmiana kolorystyki, ustawienia wysokiego kontrastu.

Warto podkreślić, że na stronie Kolegium IV, znajdują się również ważne informacje dla studentów. W zakładce Student odnajdzie wszelkie kolegialne procedury i zasady obowiązujące także studentów i pracowników Wydziału Prawa i Ekonomii, różne formularze. Należy je wypełnić ubiegając się np. o: urlop, IOS, zmianę formy czy kierunku studiów oraz informacje dotyczące konkursów dla studentów i absolwentów. Ponadto na tej stronie znajdują się aktualne informacje dotyczące pracy BOS i Dyrektora Kolegium IV. Ważnym źródłem informacji są również dane dotyczące ankietyzacji jednostek obejmujące swoim zakresem czas od 2012/2013 do 2024/2025.

Dla kandydatów na studia i ich rodzin, a także innych zainteresowanych osób został przygotowany e-book, zawierający podstawowe informacje o Wydziale (m.in. o prowadzonych kierunkach studiów, studiach podyplomowych, kołach naukowych, praktykach i spotkaniach z praktykami, pracownikach i ich działalności naukowej) (ZAL_ebook) . W razie potrzeby można go pobrać i wydrukować. E-book ma także służyć jako inspiracja do odwiedzania strony internetowej Wydziału oraz obserwowania jego aktywności w social mediach. Jest on dostępny pod adresem: (link)

W razie konieczności przeprowadzenia zajęć w systemie zdalnym, dla studentów i pracowników dostępne są platformy Microsoft Teams oraz Moodle. W czasie pandemii Covid 19 zostały one przyjęte na Uczelni jako aplikacje do odbywania zajęć zdalnych, przeprowadzania zaliczeń oraz komunikacji i w razie potrzeby nadal mogą zostać do tych celów wykorzystane. Zostały przygotowane i udostępnione na stronie internetowej Wydziału tutoriale dotyczące korzystania z aplikacji Microsoft Teams oraz Moodle, które przedstawiają podstawowe zasady ich działania i zawierają instrukcje dot. ich funkcjonalności. Studenci mają zapewnione wsparcie techniczne i merytoryczne dotyczące realizacji zajęć zdalnych w sposób wskazany w treści tych tutoriali. Przeprowadzane były szkolenia dot. korzystania z tych aplikacji. Skuteczność tego kształcenia była monitorowana przez Prodziekan. ds. kształcenia (nauki prawne). W początkowym okresie do przedmiotów prowadzonych zdalnie dopisano jako monitorujących członków rad kierunków, a następnie przeprowadzano hospitacje zajęć zdalnych. Zapewniony został również tak dla wykładowców jak i studentów dostęp do sprzętu komputerowego dedykowanego nauce zdalnej. Nikt jednak nie wyraził chęci korzystania z tego sprzętu, choć niektórzy nauczyciele akademicy decydowali się na prowadzenie zajęć zdalnych z siedziby uczelni. Studenci nie notyfikowali problemów z dostępem do sprzętu umożliwiającego uczestniczenie w zajęciach zdalnych. Z ankiety prowadzonej przez samorząd wynika, że znakomita większość z nich dysponowała własnymi, osobistymi komputerami. Wspomniana ankieta wskazuje również na pozytywną ocenę zajęć, dostępności prowadzących, transparentność realizacji zajęć i weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz ogólnie pozytywną oceną kształcenia zdalnego.

Na stronach internetowych Uczelni zamieszczane są na bieżąco także informacje dotyczące wdrażanych działań i procedur.

W trakcie studiów studenci i pracownicy mają zapewnione także wsparcie psychologiczne. Informacja o możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej znajduje się na stronie: (link)

Powyższe miejsca są stale monitorowane, jak i na bieżąco uaktualniane. Pojawiają się tutaj także informacje o zaplanowanych konferencjach czy innych wydarzeniach. Osoby odpowiedzialne reagują także w tych miejscach na interakcje studentów jak i kandydatów.

Dzięki takim formom udostępniania informacji mogą one być na bieżąco modyfikowane i uaktualniane, a adresaci mogą się z nimi zapoznać w dowolnym, dogodnym dla siebie czasie i miejscu, choćby tylko korzystając z telefonu komórkowego. Stopień zaangażowania oraz interakcji osób odwiedzających powyższe strony stale jest monitorowany z wykorzystaniem narzędzi Google Analytics oraz Google Trends.

Wydział przy współpracy z podmiotami zewnętrznymi, tworzy materiały promocyjne na potrzeby rekrutacji w postaci filmów (link), które są szeroko dystrybuowane w sieci Internet m.in. przy udziale mediów społecznościowych.

Sposoby, częstość i zakres oceny publicznego dostępu do informacji

Zakres udostępnianych informacji monitorowany i aktualizowany jest na bieżąco przez administratora strony UKW, WPIE oraz sekretariat WPIE. Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia prowadzi weryfikację dostępności i aktualności informacji o programie i procesie kształcenia dla studentów i innych interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Wyniki monitorowania są wykorzystywane do doskonalenia dostępności i jakości informacji o studiach.

Przy przekazywaniu informacji uwzględnia się to, że studenci częściej korzystają z mediów społecznościowych niż ze stron internetowych, takich jak Biuletyn Informacji Publicznej. Dlatego Wydział aktywnie wykorzystuje portale społecznościowe (Facebook, YouTube, Instagram) do

informowania o bieżącej działalności. Dzięki temu informacje są łatwiej dostępne i szybciej docierają do studentów. Studenci nie zgłaszali problemów z dostępem do informacji.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
Brak zaleceń	Nie dotyczy

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 9:

Identyfikacja wizualna Wydziału

W 2020 roku w ramach inicjatywy pracowników ówczesnego Instytutu Prawa i Ekonomii powołany został zespół ds. identyfikacji wizualnej. Celem zespołu było stworzenie jednolitych wzorów elementów graficznych oraz logo, które pozwalałaby jednoznacznie zidentyfikować Instytut oraz pochodzące od niego materiały. Celem wprowadzenia elementów identyfikacji wizualnej była również promocja Instytutu realizowana chociażby za pośrednictwem mediów społecznościowych zawsze wtedy, gdy ktoś udostępnia treści opublikowane przez Instytut. Jest to kontynuowane w obecnie istniejącym Wydziale Prawa i Ekonomii.

Opracowano również wzorzec prezentacji wykorzystywany przez pracowników na zajęciach, wykładach konferencyjnych, wykładach praktycznych i popularyzatorskich. Wzorzec wykorzystują również studenci wówczas, gdy, reprezentują Wydział na zewnątrz.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Jakość kształcenia jest elementem misji Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Ukierunkowane na ten cel działania tworzą w sumie System Zapewniania Jakości Kształcenia (SZJK). System ten jest składnikiem Strategii Rozwoju Uniwersytetu, a podejmowane w jego ramach działania mają dostarczać analiz i wniosków dotyczących funkcjonowania procesu kształcenia, w tym wskazywać kierunki ewentualnych działań naprawczych. Cel strategiczny systemu to realizacja uczelnianej polityki jakości. Polityka ta obejmuje doskonalenie jakości kształcenia i doskonalenie procesów organizacyjnych umożliwiających osiąganie wysokiej jakości kształcenia. W istocie zatem system ten obejmuje nie tylko doskonalenie jakości kształcenia, ale też doskonalenie organizacji kształcenia. W realizowaniu polityki jakości bierze udział cała społeczność uniwersytecka.

Natomiast w ujęciu organizacyjnym system ten tworzą na poziomie ogólnouczelnianym: Rektor, Senat, Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia, Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia. Na kolejnych poziomach są to równolegle jednostki organizacyjne odpowiadające za rozwój dyscyplin (w wypadku kierunku Ekonomia – Wydział Prawa i Ekonomii) i jednostki organizacyjne zaangażowane w proces kształcenia (w tym wypadku Kolegium IV).

Na poziomie kolegium zadania przypisane są dyrektorowi kolegium i radzie kolegium, a na poziomie jednostki, w której prowadzony jest dany kierunek studiów, zadania wykonują określone podmioty w ramach jej struktury. Zaangażowanych w ten system jest ponadto wiele innych podmiotów tworzących strukturę organizacyjną uczelni, których szczegółowe zadania wynikają ze Statutu uczelni i jej Regulaminu Organizacyjnego (Zarządzenie Nr 16/2025/2026 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 1 grudnia 2025 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy ([link](#))).

Wewnętrznym aktem prawnym określającym politykę jakości, zadania Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz podmioty wykonujące te zadania jest Zarządzenie Nr 41/2020/2021 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 10 stycznia 2021 roku w sprawie funkcjonowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego (SZJK) w UKW ([link](#)).

Szczególna rola w tym systemie przypada Uniwersyteckiej Radzie ds. Kształcenia, albowiem koordynuje ona politykę jakości kształcenia w imieniu Rektora. Z postanowień regulaminu rady (wprowadzonego Zarządzeniem Nr 6/2024/2025 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 28 października 2024 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy ([link](#))) wynika, że nadzoruje ona zgodność prowadzonych w Uczelni kierunków z wymogami określonymi w przepisach zewnętrznych i wewnętrznych, sposób potwierdzania efektów uczenia się, a także upowszechnianie wyników analiz jakości kształcenia; ponadto wykonuje szczegółowe zadania określone w Regulaminie studiów UKW (Uchwała nr 56/2024/2025 Senatu UKW z dnia 29 kwietnia 2025 r., w sprawie uchwalenia Regulaminu Studiów Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego ([link](#))).

Nadzór nad realizacją zadań i funkcjonowaniem podmiotów Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia sprawuje Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia.

Na Wydziale Prawa i Ekonomii podmiotami wykonującymi zadania w ramach Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia są: Dziekan, Prodziekan ds. kształcenia, Rada Kierunku Ekonomia.

Dziekan Wydziału - zgodnie z Zarządzeniem Nr 39/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie organizacji procesu kształcenia - pełni nadzór nad przebiegiem organizacji procesu kształcenia. Z kolei szczegółowe zadania należą do Prodziekan ds. kształcenia ([link](#)).

W szczególności Prodziekan ds. kształcenia w uzgodnieniu z kierownikiem katedry określa obsadę zajęć z uwzględnieniem kompetencji kadry pracowników naukowo-badawczych i uwarunkowań profilu praktycznego studiów. Ponadto z §8 Regulaminu studiów UKW wynikają inne jego zadania, takie jak np. określanie zasad zapisów na zajęcia, ustalanie różnic programowych, ustalanie harmonogramów egzaminów w sesji egzaminacyjnej, powoływanie opiekunów praktyk zawodowych, dbanie o

terminowe podawanie do wiadomości studentów planów studiów, rozkładów zajęć, sylabusów, wyników sesji egzaminacyjnej i zaliczeń.

Rada Kierunku Ekonomia działa na podstawie Zarządzenia Nr 19/2019/2020 Rektora UKW z dnia 29 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Rady Kierunku w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy ([link](#)). W skład Rady wchodzi, oprócz nauczycieli akademickich, przedstawiciel studentów oraz interesariusze zewnętrzni ([link](#)). Jej pracę nadzoruje Prodziekan ds. kształcenia. Rada Kierunku zgodnie z §7 Regulaminu studiów UKW projektuje zgodnie z wytycznymi Senatu i URK proces kształcenia, w tym m.in. przygotowuje propozycje zmian w programach studiów, określa zasady odbywania i zaliczania praktyk zawodowych (dotyczy kierunków praktycznych), szczegółowe zasady procesu dyplomowania, w tym przygotowania i oceny prac dyplomowych oraz przeprowadzania egzaminu dyplomowego.

Obsługę procesu dydaktycznego dla kierunku ekonomia zapewnia Kolegium IV. Zgodnie z Regulaminem studiów UKW dyrektor kolegium odpowiada za organizację kształcenia na poszczególnych kierunkach. Z kolei Rada Kolegium IV organizuje i monitoruje proces kształcenia na poszczególnych kierunkach zgodnie ze szczegółowymi postanowieniami §5 regulaminu studiów. Dalsze jej zadania wynikają z Regulaminu Rady Kolegium stanowiącego Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 20/2019/2020 Rektora UKW z dnia 29 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Rady Kolegium w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy ([link](#)). Wśród tych zadań znajduje się analiza i akceptacja zbiorczego sprawozdania z funkcjonowania SZJK w Kolegium za każdy rok akademicki, a także analiza wniosków naprawczych i doskonalących jakość kształcenia.

Tworzenie, zatwierdzanie i doskonalenie programów studiów

W czasie tworzenia kierunku ekonomia prowadzonego na poziomie studiów pierwszego stopnia obecny Wydział Prawa i Ekonomii stanowił część struktury organizacyjnej Wydziału Administracji i Nauk Społecznych. Tak więc uwarunkowania nie tylko prawne, ale też organizacyjne różniły się od obecnych. Powołano zespół do prac związanych programem studiów. Uchwała Senatu Nr 145/2013/2014 wyrażenia opinii dotyczącej wystąpienia z wnioskiem do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o wydanie decyzji o nadaniu uprawnienia do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku ekonomia została podjęta 24 czerwca 2014 r. ([link](#)) wraz z uchwałą Nr 146/2013/2014 w sprawie określenia zakładanych efektów kształcenia (obecnie uczenia się) dla kierunku studiów ekonomia – studia pierwszego stopnia ([link](#)).

Plan studiów stacjonarnych i niestacjonarnych kierunku ekonomia wraz z początkiem prowadzenia kierunku, tj. od roku akademickiego 2015/2016 został przyjęty w drodze uchwały Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 146/2013/2014 z dnia 24 czerwca 2014 r. Rada Wydziału przyjęła program, w tym plan studiów dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący od roku akademickiego 2015/2016. W kolejnych latach, z uwagi na wejście w życie w 2018 roku nowej ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zaistniała konieczność zmiany profilu studiów na kierunku ekonomia studia pierwszego stopnia z ogólnoakademickiego na profil praktyczny. Następnie uwagi Polskiej Komisji Akredytacyjnej zostały uwzględnione i przedstawione w Uchwale Senatu UKW Nr 65/2019/2020 z dnia 30 czerwca 2020 r. – dokument ten stanowił formalną podstawę aktualizacji efektów uczenia się na kierunku Ekonomia ([link](#)) oraz wymogów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Uchwała nr 65/2019/2020 była punktem odniesienia dla zmian w programie studiów pierwszego stopnia, uwzględniając zmodyfikowany sposób przyporządkowania efektów uczenia się do obszarów działalności zawodowej.

Uchwała Senatu Nr 22/2021/2022 w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku ekonomia – stacjonarne i niestacjonarne studia drugiego stopnia o profilu praktycznym została przyjęta w dniu 22 lutego 2022 r.

W strukturach Wydziału program studiów podlegał opiniowaniu przez Wydziałową Komisję ds. Studenckich i Jakości Kształcenia. W wyniku zmiany struktury organizacyjnej Uniwersytetu w 2019 roku oraz utworzenia nowych wydziałów i instytutów powołany został Instytut Prawa i Ekonomii. Od tego momentu organami właściwymi w zakresie programów kształcenia stały się rady kierunków. Wraz z powstaniem Rady Kierunku Ekonomia proponowanie zmian w programach studiów stało się jej

zadaniem. W programie uwzględnia się wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz wnioski z analizy wyników monitoringu, jak również ewentualne wnioski koordynatorów przedmiotów (np. co do zmiany efektów uczenia się, liczby godzin, punktów ECTS). W odniesieniu do praktyk za tworzenie i modyfikowanie opisu zajęć odpowiedzialny jest kierunkowy opiekun praktyk. Programy praktyk opracowywane są przez radę kierunku i kierunkowych opiekunów praktyk (§3 regulaminu praktyk). Zmiany zaproponowane przez Radę Kierunku podlegają zaopiniowaniu przez Radę Kolegium IV, a następnie przez Uniwersytecką Radę Kształcenia. W wypadku kierunku ekonomia projektowane modyfikacje były też opiniowane przez organ samorządu studenckiego, przedstawicieli studentów, interesariuszy wewnętrznych i interesariusza zewnętrznego. Zatwierdzanie programu należy do Senatu.

Obowiązujące w roku akademickim 2025/2026 cykle kształcenia uwzględniające przeprowadzone na kierunku ekonomia studia pierwszego stopnia zmiany, objęte są:

- 1) Uchwałą Senatu Nr 43/2022/2023 z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie ustalenia od cyklu kształcenia 2023/2024 zmian w programie studiów na kierunku ekonomia – stacjonarne i niestacjonarne studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym ([link](#)).
- 2) Uchwałą Nr 44/2022/2023 z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie ustalenia od cyklu kształcenia 2023/2024 zmian w programie studiów na ekonomia - stacjonarne i niestacjonarne studia drugiego stopnia o profilu praktycznym ([link](#)).

Konstruowanie programu, w tym planu studiów, jak również dokonywanie ich modyfikacji przebiegało – oprócz oparcia się na wymaganiach ustawowych - według wytycznych zawartych w aktach wewnętrznych. Akty te zawierają zarówno określenie zadań wraz z przebiegiem czynności, jak i wzory dokumentów wymagających przygotowania i sporządzenia. Kolejno w okresie od początków tworzenia kierunku ekonomia przez poszczególne lata prowadzenia kierunku zastosowanie miały w tym zakresie:

- Uchwała Senatu Nr 45/2016/2017 z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie ustalenia wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich projektowanych zgodnie z wymaganiami Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, a także w zakresie wykonywania podstawowych zadań uczelni od roku akademickiego 2017/2018 ([link](#)).
- Uchwała Senatu Nr 52/2017/2018 z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie w sprawie ustalenia wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich projektowanych zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. (Dz. U. 2017, poz. 2183 z późn. zm.) oraz rozporządzenia MNiSW w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6 – 8 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1594), a także w zakresie wykonywania podstawowych zadań uczelni od roku akademickiego 2018/2019 ([link](#)).
- Uchwała Senatu Nr 62/2017/2018 z dnia 27 marca 2018 r. zmieniająca uchwałę Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 52/2017/2018 z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie w sprawie ustalenia wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich projektowanych zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. (Dz. U. 2017, poz. 2183 z późn. zm.) oraz rozporządzenia MNiSW w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6 – 8 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1594), a także w zakresie wykonywania podstawowych zadań uczelni od roku akademickiego 2018/2019 ([link](#)).
- Uchwała Senatu Nr 6/2018/2019 z dnia 27 listopada 2018 r. w sprawie ustalenia wytycznych Senatu dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów kształcenia

dla studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, a także w zakresie wykonywania podstawowych zadań uczelni od roku akademickiego 2019/2020 ([link](#)). Do zmian w planie studiów miały zastosowanie kolejno Zarządzenie Nr 33/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie wprowadzenia i stosowania w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego procedury powoływania/modyfikacji i przechowywania programów studiów, które zostało zastąpione Zarządzeniem Nr 55/2021/2022 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 23 maja 2022 r. w sprawie wprowadzenia i stosowania w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego procedury powoływania/modyfikacji i przechowywania programów studiów a następnie Zarządzeniem 44/2022/2023 zmieniające zarządzenie 55/2021/2022 ([link](#)).

Istotnym elementem jakości kształcenia jest jakość zajęć dydaktycznych. Rada Kierunku Ekonomia systematycznie nadzoruje proces kształcenia biorąc pod uwagę: dorobek badawczo-dydaktyczny pracowników (zgodnie z bieżącą aktualizacją danych), metodykę kształcenia (według planowej hospitacji zajęć i zgodnie z regulaminem hospitacji WPIE), wyniki ankiet ewaluacyjnych wypełnianych przez studentów po zakończeniu modułu. Ich analizy dokonuje Prodziekan ds. Kształcenia. Ankiety są anonimowe, realizowane w systemie USOSWeb, zgodnie z ogólnouczelnianą procedurą określoną w Zarządzeniu Nr 46/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie ustalenia ogólnouczelnianej procedury ankietyzacji jakości kształcenia ([link](#)).

Pośredni wpływ na doskonalenie programów studiów ma działająca na Wydziale Rada Naukowa. Do kompetencji tego organu należy m.in. inicjowanie przedsięwzięć w sprawach naukowych Wydziału, opiniowanie wniosków Dziekana Wydziału w sprawach naukowych, opiniowanie oceny aktywności naukowej pracowników Wydziału. Rada Naukowa działa na podstawie Regulaminu Rady Naukowej Wydziału Prawa i Ekonomii ([link](#)). Rada ta spełnia również rolę komisji wydawniczej i komisji oceniającej pracowników.

Monitorowanie i okresowy przegląd programu studiów oraz ocena osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się

Monitorowanie i przeglądy odnoszą się zarówno do treści uczenia się, jak i weryfikacji efektów uczenia się. Pozwala to na doskonalenie procesu kształcenia. Monitorowanie realizacji programu kształcenia odbywa się w sposób ciągły i jest realizowane przez Radę Kierunku i Radę Kolegium. Wynika to z § 6 i 7 Zarządzenia Nr 41/2020/2021 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 10 stycznia 2021 roku w sprawie funkcjonowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego (SZJK) w UKW ([link](#)).

Ocena programu studiów i potrzeby wprowadzenia w nim zmian opiera się na analizie:

- ewentualnych uwag koordynatorów modułów przekazywanych Prodziekan ds. kształcenia,
- ankiet ewaluacyjnych przeprowadzanych na podstawie Zarządzenia Nr 46/2019/2020 Rektora UKW z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie ustalenia ogólnouczelnianej procedury ankietyzacji jakości kształcenia ([link](#)).
- wyników hospitacji przeprowadzanych na podstawie Regulaminu hospitacji zajęć dydaktycznych wprowadzonego Zarządzeniem Nr 33/2020/2021 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 17 grudnia 2020 r. ([link](#)).

Podstawą tej oceny są ponadto wyniki monitorowania losów absolwentów. Analizowane są również decyzje studentów w zakresie wyboru modułów, w tym seminariów dyplomowych, a także wnioski i postulaty interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Program kształcenia dla kierunku ekonomia był przedmiotem modyfikacji w latach 2020, 2021, 2022, 2023 (studia pierwszego stopnia) oraz w latach 2022, 2023 (studia drugiego stopnia). Podczas prac nad udoskonalaniem programu studiów dokonano analizy aktualności i przydatności poszczególnych przedmiotów, liczby godzin praktyk, punktów ECTS oraz efektów uczenia się. Koncepcje te zostały zweryfikowane w toku dyskusji z kierownictwem Wydziału, członkami Rady Kierunku oraz interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi. W programie kształcenia uwzględniono wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz wnioski z analizy wyników monitoringu, a także ewentualne wnioski

koordynatorów przedmiotów (np. dotyczące zmiany efektów uczenia się, liczby godzin, czy też punktów ECTS).

Analiza protokołów z posiedzeń Rady Kierunku Ekonomia z ostatnich lat wskazuje, że Rada prowadziła systematyczne i celowe działania doskonalące plany studiów na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia, zgodnie z zasadami wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz zaleceniami Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

W protokołach z posiedzeń Rady Kierunku z roku akademickiego 2020/2021 odnotowano rozpoczęcie prac nad dostosowaniem planu studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, jako zaleceń Polskiej Komisji Akredytacyjnej co obejmowało w szczególności analizę struktury przedmiotów, ich sekwencji semestralnej oraz powiązania z efektami uczenia się. Prace te stanowiły bezpośrednią reakcję na wnioski z monitoringu jakości kształcenia oraz przygotowanie do realizacji zaleceń PKA sformułowanych po ocenie programowej studiów pierwszego stopnia.

Protokoły z posiedzeń Rady Kierunku z roku akademickiego 2024/2025 potwierdzają, że proces doskonalenia planów studiów ma charakter ciągły i sformalizowany. Rada Kierunku analizowała skuteczność wcześniej wprowadzonych zmian, monitorowała realizację efektów uczenia się oraz formułowała rekomendacje dotyczące dalszego doskonalenia programu studiów, zarówno na poziomie studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia.

Podejmowane zmiany w planach studiów na kierunku Ekonomia dotyczyły przede wszystkim wymiaru godzinowego oraz etapowania praktyk zawodowych, a także rozkładu przypisanych im punktów ECTS. Zakres tych zmian był przedmiotem systematycznych analiz i dyskusji prowadzonych w ramach posiedzeń Rady Kierunku Ekonomia, a ich celem było konsekwentne wzmocnienie praktycznego charakteru kształcenia oraz dostosowywanie programu studiów do oczekiwań rynku pracy, oczekiwań studentów oraz zaleceń Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Rada Kierunku Ekonomia monitorowała ewolucję programu praktyk zawodowych od momentu funkcjonowania kierunku, przy czym – poza zwiększeniem liczby godzin praktyk oraz wprowadzeniem ich realizacji w formie etapowej – wprowadzane modyfikacje nie miały charakteru rewolucyjnego, lecz doskonalący i optymalizacyjny. W planie studiów obowiązującym od roku akademickiego 2018/2019 liczba godzin praktyk zawodowych wynosiła 300 godzin na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Od roku akademickiego 2019/2020 wymiar praktyk został zwiększony do 480 godzin zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Kolejny etap zmian, obowiązujący od roku akademickiego 2020/2021, polegał na dalszym zwiększeniu łącznej liczby godzin praktyk zawodowych oraz ich wyraźnym osadzeniu w strukturze programu studiów. Od tego momentu praktyki realizowane były w wymiarze 720 godzin na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Od roku akademickiego 2022/2023 wprowadzono szczegółowy podział praktyk zawodowych na etapy, przypisane do kolejnych semestrów studiów. Na studiach stacjonarnych praktyka zawodowa realizowana jest łącznie w wymiarze 960 godzin, w tym: Praktyka I – 180 godzin w semestrze 2, Praktyka II – 120 godzin w semestrze 3, Praktyka III – 300 godzin w semestrze 4, Praktyka IV – 120 godzin w semestrze 5 oraz Praktyka V – 120 godzin w semestrze 6. Dodatkowo studenci realizują 120 godzin zajęć z „Programów finansowo-rachunkowych w praktyce”. Taki sam wymiar godzin z praktyki zawodowej obowiązuje również na studiach niestacjonarnych. Natomiast na studiach drugiego stopnia obowiązuje praktyka zawodowa realizowana w IV semestrze w wymiarze 480 godzin zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych.

Zakres i wymiar praktyk zawodowych były przedmiotem wielokrotnych dyskusji w ramach Rady Kierunku Ekonomia, a także konsultacji ze studentami oraz interesariuszami zewnętrznymi współpracującymi z Wydziałem Prawa i Ekonomii. Wnioski z tych konsultacji stanowiły istotny element procesu podejmowania decyzji programowych. W aktualnym kształcie liczba godzin praktyk zawodowych uznawana jest za optymalną, umożliwiającą osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, a jednocześnie odpowiadającą potrzebom i oczekiwaniom studentów oraz realiom rynku pracy.

Wprowadzone zmiany potwierdzają, że Rada Kierunku Ekonomia skutecznie realizuje zadania z zakresu projektowania, monitorowania i doskonalenia programu studiów, a organizacja praktyk zawodowych stanowi jeden z kluczowych elementów polityki jakości kształcenia na kierunku Ekonomia.

Obowiązujące w chwili obecnej cykle kształcenia uwzględniające przeprowadzone na kierunku ekonomia, studia pierwszego i drugiego stopnia zmiany, objęte są:

- 1) Uchwałą Senatu Nr 43/2022/2023 z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie ustalenia od cyklu kształcenia 2023/2024 zmian w programie studiów na kierunku ekonomia – stacjonarne i niestacjonarne studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym ([link](#)).
- 2) Uchwałą Senatu Nr 44/2022/2023 z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie ustalenia od cyklu kształcenia 2023/2024 zmian w programie studiów na kierunku ekonomia – stacjonarne i niestacjonarne studia drugiego stopnia o profilu praktycznym ([link](#)).

Weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się odbywa się na podstawie procedur szczegółowych zatwierdzonych Uchwałą Rady Kolegium IV nr 4/2024/2025 z dnia 11 września 2025 r. w sprawie zasad i procedury dokumentowania efektów uczenia się ([link](#), [link](#)).

Za realizację zajęć z danego przedmiotu (modułu) odpowiedzialny jest koordynator przedmiotu. Zadaniem koordynatora jest również monitorowanie osiągania efektów uczenia się przewidzianych dla danego przedmiotu (§4 Zarządzenia Nr 57/2017/2018 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 3 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzania opisu modułu/przedmiotu do systemu USOS i USOSweb ([link](#)). Prowadzący zajęcia powinien weryfikować efekty uczenia się zgodnie z zasadami określonymi w sylabusie. Bieżąca analiza opiera się na pracach i wytworach studentów w trakcie trwania przedmiotu (modułu) oraz wynikach zaliczeń i egzaminów. Dokonywana jest przez koordynatora przedmiotu oraz pozostałe osoby prowadzące przedmiot (moduł).

W ramach ostatniego etapu studiów, tj. dyplomowania, weryfikacja efektów uczenia się odbywa się poprzez pracę dyplomową oraz egzamin dyplomowy. Zakres zagadnień z toku studiów na egzamin dyplomowy opracowany przez Radę Kierunku.

Zgodnie z Regulaminem studiów UKW Rada określa szczegółowe zasady obowiązujące w tym zakresie, w tym dotyczące przygotowania oceny prac dyplomowych oraz przeprowadzania egzaminu dyplomowego, a zgodnie z regulaminem Rady nie tylko nadzoruje ona dobór promotorów i recenzentów i zatwierdza tematy prac, ale też kontroluje jakość tych prac.

Zasady potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza systemem studiów zostały określone w drodze Uchwały Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 246/2018/2019 z dnia 24 września 2019 r. w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza systemem studiów ([link](#)).

Za sprawdzanie i ocenę stopnia osiągania efektów uczenia się na praktykach zawodowych odpowiada kierunkowy opiekun praktyk. Dokumentami potwierdzającymi realizację praktyk są: dziennik praktyk i opinia opiekuna z ramienia pracodawców. Oba dokumenty stanowią podstawę udokumentowania działań studenta na praktyce, a tym samym stanowią formę ewaluacji pod kątem liczby odbytych godzin praktyki w poszczególnych etapach, czasu jej trwania, ewentualnych wskazań lub uwag podmiotu przyjmującego na praktykę, a także realizacji efektów uczenia się podczas praktyki. W samym dzienniku praktyk znajduje się zestawienie czynności, które student wykonywał podczas praktyki.

Każdorazowo po zakończonym etapie praktyki zawodowej kierunkowy opiekun praktyk zobowiązany jest do złożenia do Studium Praktyk zbiorczego sprawozdania przebiegu praktyki. Sprawozdanie stanowi kolejny element ewaluacji praktyki z punktu widzenia kierunkowego opiekuna praktyk. W sprawozdaniu opiekun uwzględnia uwagi studentów oraz podmiotów przyjmujących na praktykę, a także może dokonać oceny procesu organizacji praktyki. Ocena ta odbywa się we współpracy opiekuna praktyk oraz wydziałowego pełnomocnika ds. praktyk.

Studenci po odbytej praktyce również mają możliwość wyrażenia indywidualnej opinii na temat realizowanej praktyki. Dokonują tego w ankietach ewaluacyjnych w systemie USOS. Na ich podstawie po zakończonym semestrze Prodziekan ds. kształcenia przedstawia wyniki ankiet Radzie Kierunku.

Zakres, formy udziału i wpływ interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych na realizację i doskonalenie programu studiów

Wpływ na doskonalenie i realizację programu studiów na kierunku ekonomia mają grupy interesariuszy wewnętrznych, w tym studenci i pracownicy oraz grupy interesariuszy zewnętrznych. Zgodnie z

Zarządzeniem Nr 46/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie ustalenia ogólnouczelnianej procedury ankietyzacji jakości kształcenia (link) prowadzona jest ewaluacja jakości kształcenia w oparciu o ankiety kierowane do studentów.

Przedmiotem procedury ankietyzacji jest także przedkładanie informacji na temat jej wyników oraz podejmowanie działań służących poprawie jakości kształcenia w monitorowanym zakresie. Ankiety ewaluacyjne obejmujące ocenę zajęć dydaktycznych i ocenę środowiska kształcenia kierowane do studentów przeprowadzane są w systemie USOSweb. Ankiety ewaluacyjne obejmujące ocenę zajęć dotyczą: organizacji zajęć, sposobu prowadzenia zajęć, klimatu społecznego zajęć, dostrzeganych korzyści z udziału w zajęciach oraz oceny efektów uczenia się. Na poziomie Uniwersytetu Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia nadzoruje i wdraża zadania wynikające z procedury ankietyzacji oraz wykorzystuje wyniki tych badań do poprawy jakości kształcenia. Realizację procesu ankietyzacji koordynuje na poziomie Kolegium dyrektor, w tym wypadku - Dyrektor Kolegium IV. Dyrektor przedkłada Radzie Kolegium zbiorcze wyniki ankietyzacji i przekazuje je samorządowi studentów. Wyniki ankietyzacji są też publikowane na stronie Kolegium IV. Rada Kolegium uwzględnia wnioski z ewaluacji w doskonaleniu jakości kształcenia.

Prodziekan ds. kształcenia (ekonomia i finanse) przekazuje osobom prowadzącym zajęcia informacje o udostępnieniu w systemie USOSweb wyników ankietyzacji zajęć i przeprowadza analizę tych wyników, a także na podstawie tych wyników prowadzi działania zmierzające do podnoszenia jakości pracy dydaktycznej i środowiska kształcenia. Wyniki ankiet ewaluacyjnych służą także podejmowaniu działań naprawczych. Szczegółowy harmonogram działań został zawarty w Załączniku nr 1 do wskazanej procedury (link). Uwzględnia on nie tylko role i zadania wskazanych podmiotów, czas wykonywania poszczególnych działań, z podziałem przedmiotowym na trzy obszary, tj. przeprowadzanie ankiet, upowszechnianie zebranych wyników oraz doskonalenie jakości kształcenia w oparciu o wyniki ankietyzacji, ale także faktyczną możliwość realizacji poszczególnych etapów, z uwzględnieniem organizacji roku akademickiego i celu, jakim jest efektywne wykorzystanie wyników uzyskanych w procesie ankietyzacji.

Studenci wpływają na doskonalenie i realizację programu studiów poprzez selekcję modułów do wyboru, w tym seminariów dyplomowych, ocenę realizacji procesu kształcenia w ankietach, udział w pracach Rady Kierunku Ekonomia oraz Rady Kolegium IV, a także przez korzystanie z przewidzianego w § 18 ust. 2 pkt 2 – 4 Regulaminu studiów UKW, prawa oceniania procesu kształcenia i zgłaszania do władz Uniwersytetu postulatów dotyczących m.in. programu i planu studiów. Z kolei pracownicy mogą wpływać na programy poprzez zgłaszanie uwag w raportach składanych przez koordynatorów modułów, tworzenie listy propozycji modułów do wyboru, w tym seminariów oraz udział w pracach Rady Kierunku.

Podmiotami mającymi wpływ na doskonalenie i realizację programu studiów na kierunku ekonomia są członkowie Rady Kierunku. Ponadto w roku akademickim 2025/2026 program studiów był opiniowany przez Pracodawców Pomorza i Kujaw, Związek Pracodawców.

Sposoby wykorzystania wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia

Dokonuje się analizy raportów z kontroli podobnych kierunków w innych uczelniach oraz kontroli innych kierunków na UKW, sprawozdań z corocznej oceny funkcjonowania WPIE oraz Kolegium IV UKW, informacji na temat rozwiązań podejmowanych przez krajowe oraz zagraniczne instytucje szkolnictwa wyższego w dziedzinie jakości kształcenia pozyskiwanych z różnych źródeł, w tym ze stron internetowych, publikacji, spotkań i organizowanych szkoleń.

Wyniki zewnętrznych ocen jakości kształcenia, w szczególności oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej, zostały w sposób systematyczny wykorzystane w procesie doskonalenia programu studiów na kierunku Ekonomia. Zalecenia sformułowane przez PKA stały się podstawą do wprowadzenia zmian dotyczących m.in. struktury programu studiów, proporcji efektów uczenia się, organizacji praktyk zawodowych oraz wzmocnienia praktycznego charakteru kształcenia.

Realizacja zaleceń PKA była przedmiotem analiz i dyskusji prowadzonych w ramach posiedzeń Rady Kierunku Ekonomia, a wdrożone zmiany zostały udokumentowane w protokołach Rady. Fakt, że zalecenia te zostały skutecznie wdrożone i utrzymane w kolejnych cyklach kształcenia, potwierdza

skuteczność funkcjonującego na kierunku Ekonomia systemu zapewniania jakości kształcenia oraz zdolność uczelni do wykorzystywania wyników zewnętrznych ocen w procesie doskonalenia programu studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
brak	nie dotyczy

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	Mocne strony 1. Stabilność i dojrzałość kierunku, potwierdzona ponad 10-letnią ciągłością funkcjonowania. 2. Zaangażowany, relatywnie młody zespół dydaktyczno-naukowy, otwarty na innowacje i zmiany odpowiadające na potrzeby rynku pracy. 3. Profil praktyczny kształcenia, wsparty doświadczeniem zawodowym części kadry w administracji publicznej i biznesie oraz współpracą z otoczeniem społeczno-gospodarczym. 4. Dobry kontakt student–wykładowca, sprzyjający mentoringowi, indywidualnemu wsparciu i wysokiej jakości procesu dydaktycznego. 5. Potencjał rozwojowy kierunku, umożliwiający dostosowywanie treści kształcenia oraz budowę wyraźnej tożsamości ekonomisty–analityka o profilu praktycznym.	Słabe strony 1. Ograniczona rozpoznawalność kierunku i jego marki, zarówno w skali regionalnej, jak i ponadregionalnej, co wpływa na potencjał rekrutacyjny. 2. Postrzeganie kierunku jako alternatywnego wyboru rekrutacyjnego dla części kandydatów, zamiast wyboru pierwszego. 3. Relatywnie niski poziom zastosowania nowoczesnych narzędzi cyfrowych w dydaktyce, w tym analizy danych, programowania i automatyzacji analiz ekonomicznych. 4. Niska widoczność dorobku naukowego kadry w dydaktyce i komunikacji zewnętrznej, połączona z ograniczoną skutecznością w pozyskiwaniu grantów i finansowania zewnętrznego. 5. Brak zajęć dydaktycznych prowadzonych w języku angielskim, co utrudnia umiędzynarodowienie i wyróżnienie kierunku.
Czynniki zewnętrzne	Szanse 1. Rosnące zapotrzebowanie rynku pracy na ekonomistów-analityków, szczególnie w obszarach big data, fintech, AI i analityki decyzyjnej. 2. Możliwość wzmocnienia roli kierunku jako regionalnego centrum kompetencji ekonomicznych, wspierającego administrację samorządową i lokalny biznes. 3. Rosnące zainteresowanie kształceniem ustawicznym, w tym studiami podyplomowymi, mikrocertifikatami i krótkimi kursami specjalistycznymi. 4. Umiędzynarodowienie działalności dydaktycznej i naukowej, poprzez programy BIP, wspólne badania, publikacje oraz stopniowe	Zagrożenia 1. Niekorzystne trendy demograficzne, prowadzące do spadku liczby kandydatów na studia. 2. Malejące zainteresowanie studiami II stopnia, wynikające z szybkiego wejścia absolwentów studiów I stopnia na rynek pracy. 3. Automatyzacja i cyfryzacja tradycyjnych zawodów ekonomicznych, prowadząca do zaniku części kompetencji (księgowość, prace rutynowe). 4. Rosnąca konkurencja na rynku edukacyjnym, ze strony uczelni publicznych i niepublicznych oferujących silnie sprofilowane, krótkie programy.

	wprowadzanie zajęć w języku angielskim.	5. Niski poziom finansowania nauki , utrudniający długofalowe planowanie strategiczne.
	5. Parametryzacja i awanse naukowe pracowników , stanowią impuls do intensyfikacji aktywności badawczej i wzrostu prestiżu jednostki.	

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

....., dnia .....

(miejscowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku³

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	112	42	17	29
	II	26	40	18	18
	III	44	50	22	9
	IV				
II stopnia	I	21	21	16	14
	II	-	0	-	21
jednolite studia magisterskie	I				
	II				
	III				
	IV				
	V				
	VI				
Razem:		203	153	73	91

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2022/23	84	43	29	18
	2023/24	49	14	32	18
	2024/25	112	54	17	13
II stopnia	2022/23	-	-	-	-
	2023/24	21	11	16	10
	2024/25	13	7	14	11
jednolite studia magisterskie	...				
	...				
	...				
Razem:		279	129	108	70

³ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2023 poz. 2787)

Studia pierwszego stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6/180
łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów[1]	1635 (ST) 995 (NST)
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	92,8 (ST) 42,8 (NST)
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	123
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych - w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	10
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	54
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	40
Wymiar praktyk zawodowych[2]	6 miesięcy – 960 godzin
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1. 2475/615 (ST)
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2. 1835/425 (NST)

Studia drugiego stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4/120
łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów[3]	930 (ST) 620 (NST)
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	60,1 (ST) 33,4 (NST)
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	86
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych - w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	6
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	37
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	21
Wymiar praktyk zawodowych[4]	3 miesiące – 480 godzin
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1. 1410/270 (ST)
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2. 1100/190 (NST)

[1] Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

[2] Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

[3] Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

[4] Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne⁴**Studia pierwszego stopnia**

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Mikroekonomia	wykład/konwersatorium	60/30	5
Podstawy prawa	wykład/konwersatorium	30/20	4
Matematyka w ekonomii	wykład/konwersatorium	45/25	5
Podstawy marketingu	wykład/konwersatorium	30/20	3
Makroekonomia	wykład/konwersatorium	45/25	4
Statystyka w ekonomii	wykład/laboratorium	45/25	3
Finanse publiczne	wykład/konwersatorium	30/20	2
Rachunkowość	wykład/konwersatorium	45/25	4
Finanse przedsiębiorstw	wykład/konwersatorium	45/25	2
Wprowadzenie do matematyki finansowej	Konwersatorium	15/10	2
Ekonometria	wykład/konwersatorium	45/25	2
Gospodarka regionalna	wykład/konwersatorium	30/20	2
Fundusze strukturalne i system finansowania projektów unijnych	Konwersatorium	15/10	1
Analiza finansowa	wykład/konwersatorium	30/20	2
Rynek finansowy	wykład/konwersatorium	30/20	2
Umowy w obrocie gospodarczym	Laboratorium	15/10	1
Biznesplan	Laboratorium	15/10	1
Ocena projektów inwestycyjnych	Konwersatorium	15/10	1
Start w biznesie	Konwersatorium	15/10	1
Negocjacje i mediacje	Konwersatorium	15/10	3
Komunikacja interpersonalna			
Analiza danych w biznesie	Laboratorium	15/10	3
Metody ilościowe w ekonomii			
Programy finansowo-rachunkowe w praktyce	Laboratorium	120/120	6
Praktyki zewnętrzne I	Laboratorium	180/180	7
Praktyki zewnętrzne II	Laboratorium	120/120	5
Praktyki zewnętrzne III	Laboratorium	300/300	12
Praktyki zewnętrzne IV	Laboratorium	120/120	5

⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Praktyki zewnętrzne V	Laboratorium	120/120	5
Moduł A			
Rachunkowość finansowa	wykład/konwersatorium	45/25	3
Kadry i płace	wykład/laboratorium	30/20	2
Rachunkowość budżetowa	Konwersatorium	15/10	3
Sprawozdawczość finansowa	wykład/konwersatorium	30/20	5
Rachunkowość podatkowa	Konwersatorium	15/15	4
Rachunkowość zarządcza	wykład/konwersatorium	30/20	5
Podatki i opłaty lokalne	Konwersatorium	30 (2x15)/20 (2x10)	8 (2x4)
Rozliczenia podatkowe			
Kontrola podatkowa			
Moduł B			
Podatki pośrednie	wykład/konwersatorium	45/25	3
Podatki bezpośrednie	wykład/laboratorium	30/20	2
Rozliczenia podatkowe	Konwersatorium	15/10	3
Postępowanie w sprawach podatkowych	wykład/konwersatorium	30/20	5
Podatki i opłat lokalne	Konwersatorium	15/10	4
Prawo karne skarbowe	wykład/konwersatorium	30/20	5
Rachunkowość podatkowa	Konwersatorium	30 (2x15)/20 (2x10)	8 (2x4)
Rewizja finansowa			
Rachunkowość budżetowa			
Razem:		1785/1465	123

Studia drugiego stopnia

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Ekonomia matematyczna	wykład/laboratorium	45/30	5
Ekonomia menadżerska	wykład/konwersatorium	30/20	4
Gospodarowanie kapitałem ludzkim	wykład/konwersatorium	30/20	4
Zarządzanie jakością i zarządzanie środowiskowe	Konwersatorium	15/10	2
Umowy w praktyce gospodarczej	Laboratorium	15/10	1

Badania marketingowe i rynkowe	wykład/laboratorium	30/20	3
Prognozowanie procesów gospodarczych	wykład/laboratorium	30/20	3
Ekonomia sektora publicznego	wykład/konwersatorium	30/20	3
Strategiczna gra biznesowa	Laboratorium	30/20	3
Globalny rynek finansowy	wykład/laboratorium	30/20	3
Zaawansowana analiza danych ekonomicznych	wykład/laboratorium	30/20	2
Audyt wewnętrzny i zewnętrzny	Konwersatorium	15/10	2
Kontrola wewnętrzna w przedsiębiorstwie			
Praktyki zewnętrzne	Laboratorium	480/480	21
Moduł A			
Rozliczanie podatków pośrednich i bezpośrednich	wykład/konwersatorium	30/20	3
Podatki majątkowe oraz od przyrostu majątku	wykład/konwersatorium	30/20	2
Kontroling operacyjny	Konwersatorium	15/10	2
Optymalizacje podatkowe	Wykład	15/10	1
Kreatywna i agresywna rachunkowość	Wykład	15/10	1
Podatkowe i celno-skarbowe procedury kontrolne	Konwersatorium	15/10	2
Strategiczna rachunkowość zarządcza	wykład/konwersatorium	30/20	3
Kontroling finansowy	wykład/konwersatorium	30/20	4
Rachunek kosztów	wykład/konwersatorium	30/20	4
Krajowe i międzynarodowe standardy rachunkowości	Wykład	30/20	4
Zintegrowane systemy podatkowo-rachunkowe	Laboratorium	30/20	2
Finanse w praktyce korporacyjnej	wykład/konwersatorium	30/20	2
Moduł B			
Organizacja i finanse przedsiębiorstw	wykład/konwersatorium	30/20	2

Dokumentacja kadrowo-płacowa	Konwersatorium	30/20	3
Planowanie w przedsiębiorstwie	Wykład	15/10	2
Analiza techniczno-ekonomiczna przedsiębiorstwa	wykład/konwersatorium	30/20	4
Procesy zarządcze w przedsiębiorstwie	wykład/konwersatorium	30/20	4
Projekty inwestycyjne w przedsiębiorstwie	Konwersatorium	15/10	1
Własność przemysłowa	Wykład	15/10	1
Prawo spółek	Wykład	15/10	2
Marketing i e-commerce	wykład/konwersatorium	30/20	3
Zarządzanie ryzykiem	wykład/konwersatorium	30/20	4
Ubezpieczenia gospodarcze	Wykład	15/10	1
Przetargi i zamówienia publiczne	Wykład	15/10	1
Zintegrowane systemy zarządcze	Laboratorium	30/20	2
Razem:		1110/900	86

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2023 poz. 2787)
2. Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia odpowiednio z podstaw opieki pielęgniarstwa lub podstaw opieki położniczej, sporządzoną wg następującego wzoru:

Imię i nazwisko:
Tytuł naukowy/dziedzina, stopień naukowy/dziedzina oraz dyscyplina, tytuł zawodowy (w przypadku tytułu zawodowego lekarza – specjalizacja), rok uzyskania tytułu/stopnia naukowego/tytułu zawodowego:

Wykaz zajęć/grup zajęć i godzin zajęć prowadzonych na ocenianym kierunku przez nauczyciela akademickiego lub inną osobę w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.

Charakterystyka dorobku naukowego ze wskazaniem dziedzin nauki/sztuki oraz dyscypliny/dyscyplin naukowych/artystycznych, w której/których dorobek się mieści (do 600 znaków) oraz wykaz **co najwyżej 10** najważniejszych osiągnięć naukowych/artystycznych ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 6 lat, wraz ze wskazaniem dat uzyskania (publikacji naukowych/osiągnięć artystycznych, patentów i praw ochronnych, zrealizowanych projektów badawczych, nagród krajowych/międzynarodowych za osiągnięcia naukowe/artystyczne), ze szczególnym uwzględnieniem osiągnięć odnoszących się do ocenianego kierunku i prowadzonych na nim zajęć.

Charakterystyka doświadczenia i dorobku dydaktycznego (do 600 znaków) oraz wykaz **co najwyżej 10** najważniejszych osiągnięć dydaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 6 lat, wraz z wskazaniem dat uzyskania (np. autorstwo podręczników/materiałów dydaktycznych, wdrożone innowacje dydaktyczne, nagrody uzyskane przez studentów, nad którymi nauczyciel akademicki sprawował opiekę naukową/artystyczną, opieka nad beneficjentem Diamentowego Grantu, uruchomienie nowego kierunku studiów/specjalności/zajęć/grupy zajęć, opieka nad kołem naukowym, prowadzenie zajęć w języku obcym, w tym w uczelni zagranicznej, np. w ramach mobilności nauczycieli akademickich).

Opis doświadczenia zawodowego w powiązaniu z celami kształcenia, efektami uczenia się zakładanymi dla ocenianego kierunku oraz treściami programowymi (jeśli dotyczy).

5. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
6. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru:

Studia stacjonarne pierwszego stopnia (jeśli dotyczy) ⁵							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

⁵ Należy uwzględnić prace dyplomowe ze wszystkich poziomów i form studiów na ocenianym kierunku z ostatnich dwóch lat poprzedzających rok, w którym przeprowadzana jest ocena. W przypadku, gdy łączna liczba absolwentów z ostatnich dwóch lat przekracza 100 – należy uwzględnić prace dyplomowe ze wszystkich poziomów i form studiów na ocenianym kierunku z ostatniego roku poprzedzającego rok, w którym przeprowadzana jest ocena.

Studia niestacjonarne pierwszego stopnia (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

Studia stacjonarne drugiego stopnia (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

Studia niestacjonarne drugiego stopnia (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

Studia stacjonarne jednolite magisterskie (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

Studia niestacjonarne jednolite magisterskie (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

7. Wykaz egzaminów dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru – dotyczy studiów pierwszego stopnia kończących się egzaminem dyplomowym:

Studia stacjonarne pierwszego stopnia (jeśli dotyczy)				
Nr albumu	Rok	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie	Tytuł projektu dyplomowego/inżynierskiego, jeśli egzamin dyplomowy przewiduje jego przedłożenie
Studia niestacjonarne pierwszego stopnia (jeśli dotyczy)				
Nr albumu	Rok	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie	Tytuł projektu dyplomowego/inżynierskiego, jeśli egzamin dyplomowy przewiduje jego przedłożenie

8. Akceptowalnymi formatami są: .doc, .docx, .gif, .png, .jpg (jpeg), .odt, .ods, .pdf, .rtf, .ppt, .pptx, .odp, .txt, .xls, .xlsx, .xml.
9. Nazwy plików nie mogą być dłuższe niż 15 znaków i nie mogą zawierać następujących znaków: ~ "# % & *: < > ? / \ { | } & % # (spacje wiodące i końcowe w nazwach plików lub folderów również nie są dozwolone).
10. Pliki lub foldery nie mogą być skompresowane.

Uniwersytet
Kazimierza
Wielkiego
w Bydgoszczy